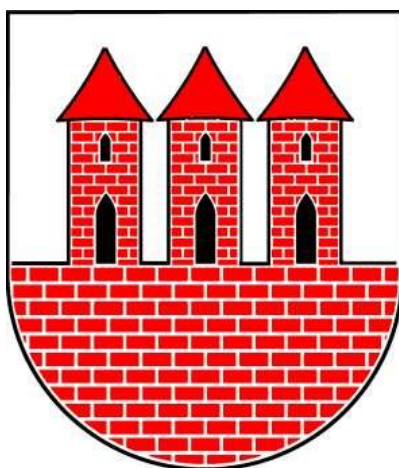

Burmistrz Przasnysza

**ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA PRZASNYSZ**

**CZEŚĆ I
UWARUNKOWANIA**

*Załącznik nr 1
do Uchwały nr .....
Rady Miasta Przasnysz
z dnia .....*

Autor:

Piotr Fogel – główny projektant, członek OIU WA-370

Konsultacje:

Waldemar Trochimiuk – Burmistrz Przasnysza

Wiesława Helwak – Z-ca Burmistrza Przasnysza

Elżbieta Kisiel – UM Przasnysz

Mariusz Prusik – UM Przasnysz

Przasnysz, 2011

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O MIEŚCIE.....	4
2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	5
2.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W MIEŚCIE PRZASNYSZ – STAN PRAWNY	5
2.1.1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PRZASNYSZ	5
2.1.2. PRZYCZYNA ZMIANY STUDIUM MIASTA PRZASNYSZ	12
2.1.3. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PRZASNYSZ	13
2.1.4. DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY	18
2.1.5. ZŁOŻONE WNIOSKI DO STUDIUM	21
2.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU	23
2.2.1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENU.....	23
2.2.2. TERENY MIESZKANIOWE – STAN MIESZKALNICTWA	23
2.2.3. TERENY USŁUG	23
2.2.4. TERENY PRODUKCYJNO – USŁUGOWE	24
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	25
3.1. STAN ŚRODOWISKA, ZASOBY WODNE ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	25
3.1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, WARUNKI GEOLOGICZNE I GEOMORFOLOGICZNE	25
3.1.2. GLEBY I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	26
3.1.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	32
3.1.4. FLORA I FAUNA	33
3.1.5. CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW KLIMATYCZNYCH.....	36
3.1.6. JAKOŚĆ POWIETRZA	36
3.1.7. POŁA ELEKTROMAGNETYCZNE	36
3.1.8. INWESTYCJE MOGĄCE ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO	37
3.2. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	38
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	39
4.1. ZARYS HISTORII I PRZEMIAN STRUKTURY PRZESTRZENNEJ MIASTA	39
4.2. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	41
4.2.1. ZABYTKI ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA.....	41
4.2.2. ZABYTKI TECHNIKI.....	41
4.2.3. PARKI	41
4.2.4. CMENTARZE ZABYTEKOWE.....	41
4.2.5. ARCHEOLOGIA	41
4.3. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	41
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	43
5.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	43
5.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	45
5.2.1. OCHRONA ZDROWIA.....	45
5.2.2. OPIEKA SPOŁECZNA.....	45
5.2.3. OŚWIATA.....	45
5.2.4. KULTURA	46
5.2.5. SPORT I TURYSTYKA	46
5.2.6. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE ORAZ ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO	47
5.3. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	47
5.3.1. PODMIOTY GOSPODARCZE	47

5.3.2. ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE	47
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	49
7. OBSZARY I OBIEKTY WYZNACZONE DO REWITALIZACJI	49
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	51
8.1. DOKUMENTY SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO	51
8.2. DOKUMENTY SZCZEBŁA POWIATOWEGO	51
8.3. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z POLITYKI ORGANÓW UZGADNIAJĄCYCH I OPINIUJĄCYCH STUDIUM.....	51
8.4. DOKUMENTY SZCZEBŁA LOKALNEGO - STRATEGIA ROZWOJU MIASTA PRZASNYSZ	52
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	53
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	54
10.1. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW	54
10.1.1. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW	54
10.1.2. OBIEKTY ZNAJDUJĄCE SIĘ W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	55
10.1.3. OCHRONA PLANISTYCZNA	56
10.1.4. OBSZARY W EWIDENCJI KONSERWATORSKIEJ – STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE.....	57
10.2. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY	59
10.2.1. POMNIKI PRZYRODY	59
10.2.2. ROŚLINNOŚĆ	60
10.2.3. ŚWIAT ZWIERZĘCY	60
10.3. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH	60
10.4. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O LASACH	60
10.5. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE WÓD	60
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEN GEologiczNYCH	61
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	61
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	61
14. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	62
14.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO	62
14.1.1. UKŁAD DROGOWY	62
14.1.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA	64
14.1.3. KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA.....	64
14.1.4. TRANSPORT ŁADUNKÓW	65
14.1.5. RUCH PIESZY I ROWEROWY	65
14.1.6. PARKOWANIE POJAZDÓW	65
14.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	66
14.2.1. GOSPODARKA WODNA	66
14.2.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA	69
14.2.3. ELEKTROENERGETYKA	71
14.2.4. ZAOPATRZENIE W GAZ	72
14.2.5. GOSPODARKA ODPADAMI.....	72
14.2.6. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO.....	73
14.2.7. TELEKOMUNIKACJA	74
15. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	75

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O MIEŚCIE

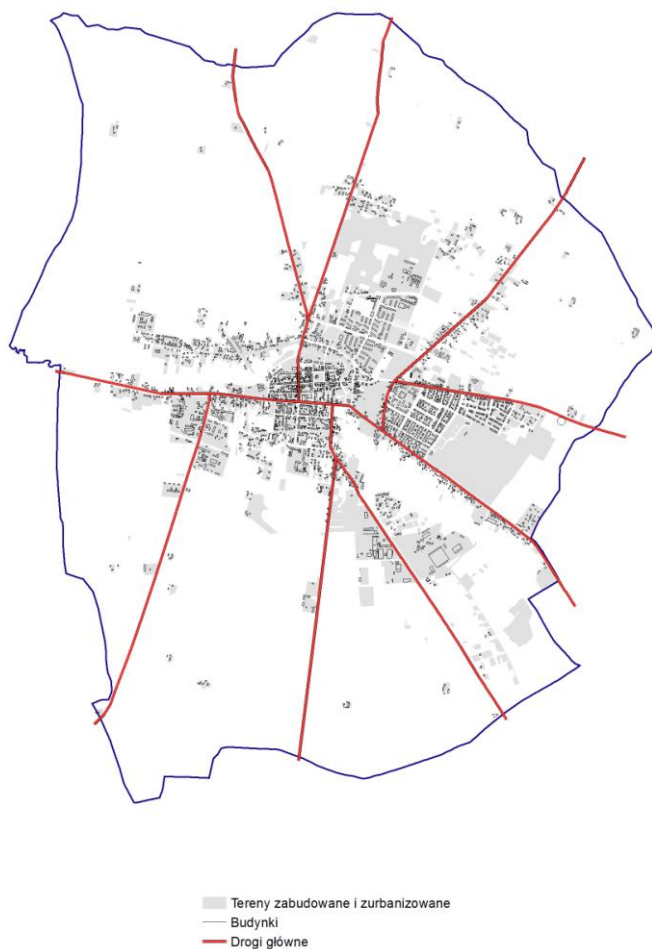
Miasto Przasnysz położone jest w północnej części województwa mazowieckiego, na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych o znaczeniu krajowym i regionalnym.

Przasnysz jest prężnym ośrodkiem administracyjnym. Stanowi siedzibę władz powiatu przasnyskiego a także władz samorządowych szczebla gminnego (miasto Przasnysz, gmina Przasnysz).

Miasto otoczone jest prawie w całości gminą Przasnysz, a na krótkim odcinku, niespełna 1,4 km, na zachodzie graniczy z gminą Czernice Borowe.

Podstawowe dane o mieście:

- a) powierzchnia – 2516 ha
- b) liczba mieszkańców – 17288 (stan na 16.08.2011 r., źródło danych: UM Przasnysz)
- c) gęstość zaludnienia – 687 os/km²

Rysunek 1 Zasięg przestrzenny terenów zabudowanych i zurbanizowanych w mieście Przasnysz.

Źródło: Opracowanie własne na ewidencji gruntów i budynków miasta Przasnysz

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

2.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W MIEŚCIE PRZASNYSZ – STAN PRAWNY

Prowadzenie polityki w zakresie gospodarowania przestrzenią i zapewnienie ładu przestrzennego jest zadaniem własnym gminy wynikającym z ustawy o samorządzie gminnym. Zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki terytorialne, zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczenia terenów oraz określania zasad ich zagospodarowania i zabudowy określone są w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. z 2003 r. Nr 80 poz. 717 z późniejszymi zmianami).

W celu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, w tym określenia lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego burmistrz miasta sporządza studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zwane dalej „studium”. Studium opracowywane jest obligatoryjnie dla obszaru całego miasta. Dokument ten, zgodnie z art. 9 pkt 5 wspomnianej wyżej ustawy, nie jest aktem prawa miejscowego, lecz opracowaniem kierunkowym, stanowiącym wyraz polityki przestrzennej władz samorządowych miasta. Zgodnie z art. 14 pkt 8 tejże ustawy aktem prawa miejscowego jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, przy sporządzaniu którego, poprzez wymóg zachowania niesprzeczności ze studium (ustalenia studium są wiążące – art. 9 pkt 4), uwzględnia się politykę przestrzenną miasta. Powyższe sprawia, że jest ono zapisem polityki przestrzennej miasta wiążącym władze oraz podporządkowane jej organy i jednostki w podejmowanych decyzjach w zakresie działań dotyczących zagospodarowania przestrzennego na terenie miasta dla realizacji określonych celów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa studium uwzględnia ustalenia przestrzenne zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, strategii rozwoju województwa oraz strategii rozwoju gminy.

Studium jest dokumentem planistycznym, który poprzez określenie kierunków rozwoju przestrzennego miasta pozwala na świadome prowadzenie gospodarki gruntami i planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym. Studium wskazuje na potencjał rozwoju przestrzennego miasta, możliwości zagospodarowania nowych terenów lub stopnia przekształceń.

Studium jest dokumentem, który można poddawać zmianom i korektom. Niniejszy dokument jest drugą zmianą przyjętego do realizacji w 2001 r. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz. Niemniej ze względu na strukturę i zawartość merytoryczną części tekstowej i załączników graficznych obowiązujący dokument nie może być zmieniony w trybie § 8. pkt 2, Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (zwane dalej Rozporządzeniem w sprawie studium), zgodnie z którym dopuszcza się uzupełnienie studium o pojedyncze ustalenia. Formalnie więc mimo tytułu „Zmiana studium...” jest to całkowicie nowy dokument, którego związku, głównie z treścią obowiązującego studium są luźne.

Przasnysz realizuje politykę przestrzenną w oparciu o przyjętą uchwałą Nr XXXIII/230/2005 Rady Miasta Przasnysz z dnia 27 października 2005 r. zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

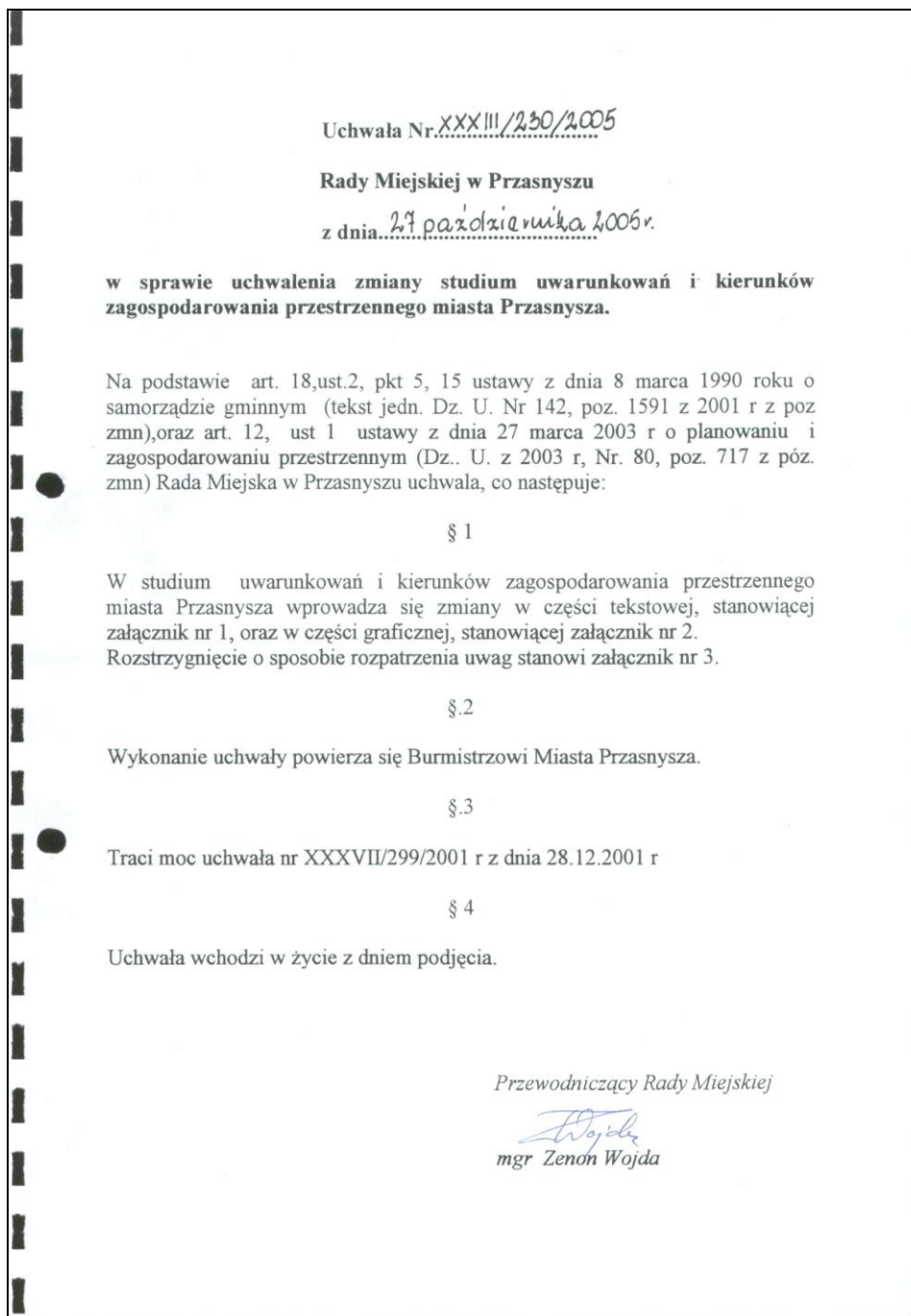
Obowiązującym prawem miejscowym są jednak miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Miasta Przasnysz. Dotychczas sporządzono 10 planów, o łącznej powierzchni 259,94 ha.

Na obszarach pozbawionych planów wydawane są decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

2.1.1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PRZASNYSZ

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz, przyjęte uchwałą Nr XXXIII/230/2005 Rady Miasta Przasnysz z dnia 27 października 2005 r. Dokument ten jest zmianą studium opracowanego i zatwierdzonego uchwałą nr XXXVII/299/2001 Rady Miasta Przasnysz w dniu 28 grudnia 2001 roku.

W trakcie dokonywanych korekt polityki przestrzennej przyjęto, że bez zmiany pozostanie część graficzna uwarunkowań, korekty zgodnie z deklaracjami zapisanymi we wstępie dokonano w tekście i na części graficznej „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Rysunek 2. Uchwała RM Przasnysz w sprawie przyjęcia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz.

Opracowanie to składa się z części tekstowej zawierającej uwarunkowania oraz ustalenia kierunków i polityki przestrzennej a także załączniki graficzne. Tekst studium jest dokumentem, który z punktu widzenia obecnie obowiązujących przepisów prawa nie pozwala na takie jego zmiany, które w efekcie dadzą jednolity dokument, który spełniając wszystkie wymogi formalne i proceduralne może być przedstawiony Radzie Miasta do uchwalenia. Szeroką, merytoryczną analizę tego dokumentu zawarto w „Ocenie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz”, wykonanej w kwietniu 2009 r.

W zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej obowiązujące studium rozwija koncepcję rozwoju przestrzennego miasta zawartą w planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz przyjętą uchwałą nr XXIII/133/92 przez Radę Miasta w dniu 30 listopada 1992 r.

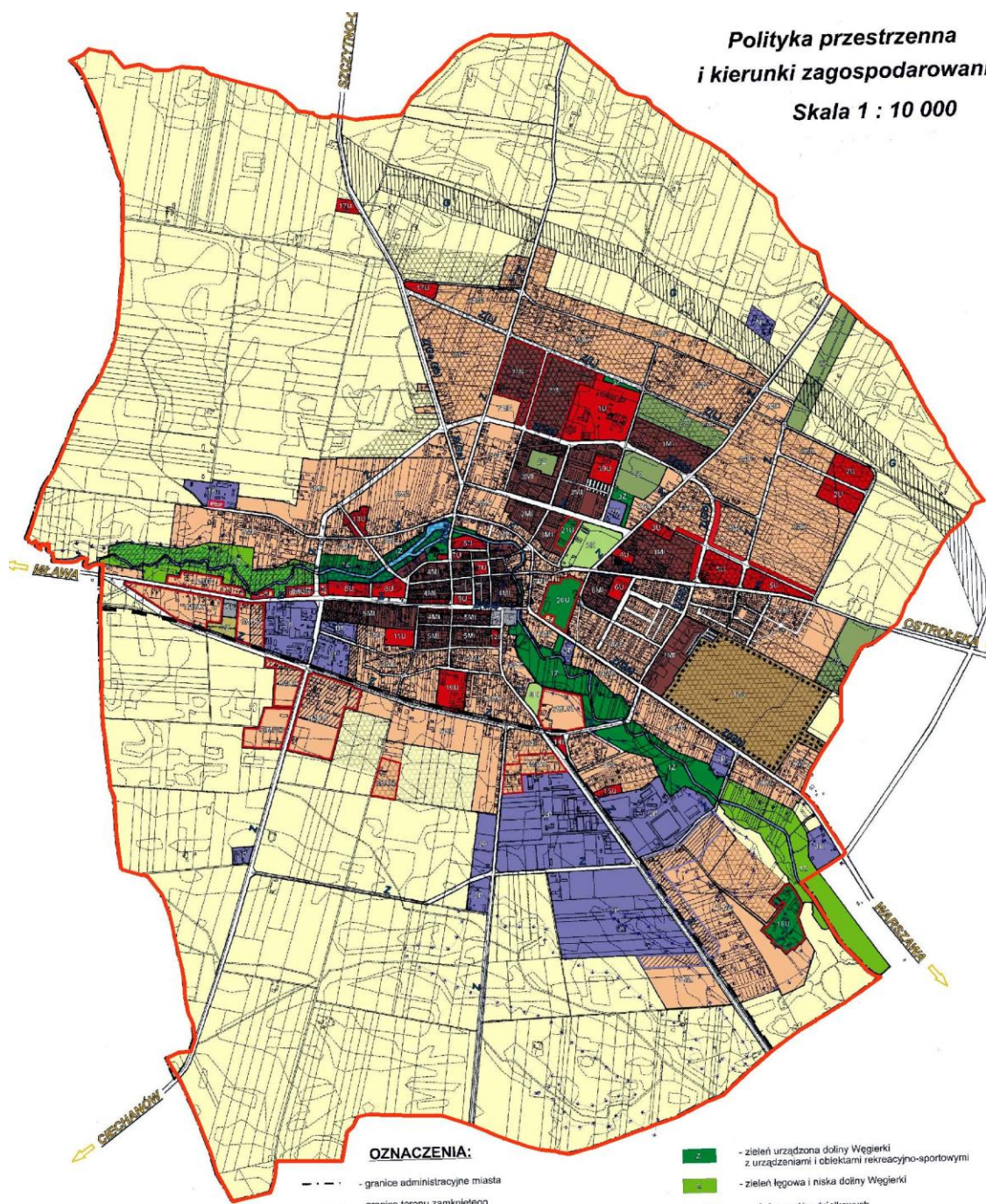
Obowiązujące studium zakłada wydzielenie **obszarów funkcjonalnych** w zależności od predyspozycji przestrzennych, stanu zainwestowania oraz potrzeb w zakresie infrastruktury i transportu. Wyróżniono 8 rodzajów obszarów funkcjonalnych, którym przypisano różne zasady zabudowy i zagospodarowania.

Tabela 1. Proponowane obszary funkcjonalne w obowiązującym SUIKZP miasta Przasnysz

L P	OBSZARY FUNKCJONALNE		OPIS
1	MI	Zabudowa intensywna	Zabudowa intensywna – zabudowa wielorodzinna i jednorodzinna o intensywności zabudowy mieszkaniowej jednostki wyrażonej stosunkiem sumy powierzchni ogólnej budynków mieszkalnych (wszystkich kondygnacji po obrysie zewnętrznym włącznie z komunikacją) do powierzchni jednostki ogółem wynosić powinna w granicach 0,38- 0,52. W studium wydzielono 7 jednostek MI.
2	ME	Zabudowa ekstensywna	Zabudowa ekstensywna – zabudowa jednorodzinna o intensywności wyrażonej stosunkiem sumy powierzchni ogólnej budynków mieszkalnych (wszystkich kondygnacji po obrysie zewnętrznym włącznie z komunikacją) do powierzchni jednostki ogółem wynosić powinna mniej niż 0,38. W studium wydzielono 14 jednostek ME.
3	MUR	Zabudowa ekstensywna	Zabudowa ekstensywna, o parametrach intensywności jak wyżej, w której dopuszczono przemieszanie funkcji, czasem konkurencyjnych względem siebie głównie mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowej oraz zagrodowej.
4	U	Tereny usług wydzielonych	Wydzielenie to dotyczy szeroko definiowanych usług zarówno publicznych, jak i tych o charakterze komercyjnym. Na terenie miasta zakazano lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży ponad 1000 m ² Ogółem wskazano 21 wydzieleń.
5	K	Jednostki urządzeń komunalnych i obsługi miasta	W obowiązującym studium wydzielono 6 obszarów, niezbędnych do sprawnego działania miasta. W ich skład wchodzi: SUW, oczyszczalnia ścieków, GPZ, ciepłownia miejska, katolicki cmentarz parafialny, dworzec PKS.
6	P	Obszary specjalnej aktywności gospodarczej	Obszary poprzez swoje położenie, warunki gruntowe i stan zagospodarowania predysponowane są do lokalizacji wszelkiej działalności produkcyjnej. Obszary te wskazano się jako predestynowane do prowadzenia zorganizowanej działalności inwestycyjnej. Obiekty przemysłowe uciążliwe pozostawione ze względu na wysoki stan zainwestowania poza południowym i zachodnim obszarem koncentracji traktuje się jako lokalizacje wymuszone, które należy w miarę możliwości przenieść. Ogółem wyróżniono 5 terenów.
7	Z	Tereny zielone w mieście	Obszary te dotyczą terenów pełniących ważne przyrodnicze funkcje w mieście. Zaliczono do nich: obszar doliny rzeki Węgierki, ogrody działkowe, zieleń izolacyjną, zieleń parkową.
8.	„R”	Tereny rolne	Dla terenów tych nie zaproponowano ustaleń, ograniczono się do wskazani ich na mapie. Jednocześnie, szczególnie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy zagrodowej dopuszczono przekształcenia funkcjonalne w kierunku usług, produkcji, składów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie obowiązującego SUIKZP miasta Przasnysz

Rysunek 3 Załącznik graficzny polityka przestrzenna i kierunki zagospodarowania

W studium zawarto opisy terenów pod kątem realizowanych lub projektowanych funkcji. Brak jest rekomendacji dotyczącej np. wskaźników urbanistycznych, zasad zagospodarowania.

W oparciu o obowiązujące studium powstały wszystkie plany miejscowe. Stwierdza się ich zgodność z przyjętą polityką przestrzenną.

Bilans terenów w funkcjonalnych w obowiązującym Studium prezentuje poniższa tabela.

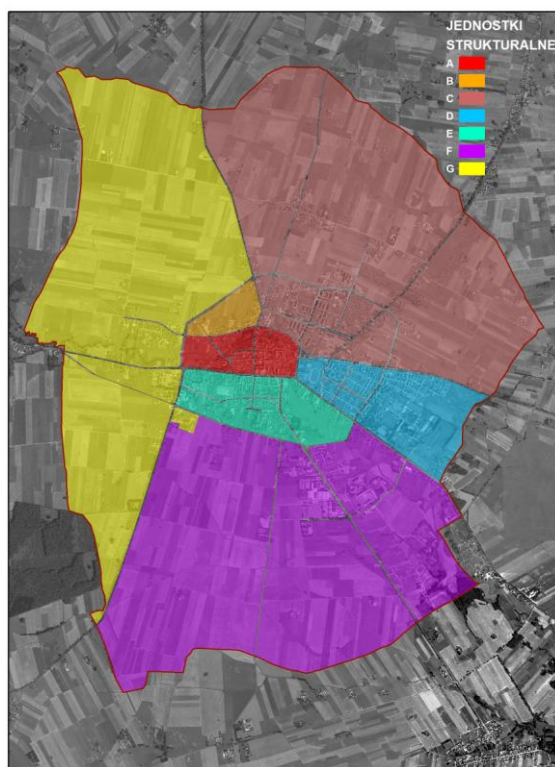
Tabela 2 Bilans terenów funkcjonalnych

Funkcja terenu	Powierzchnia w ha	% powierzchni miasta
ME	414,339	16,00%
MI	97,457	4,00%
U	106,544	4,00%
MUR	52,438	2,00%
P	107,024	4,00%
K	17,770	1,00%
drogi	130,670	5,00%
WP	9,770	0,00%
Z	98,261	4,00%
R	1481,221	60,00%

Analiza zaproponowanych rozwiązań przestrzennych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz wskazuje na kontynuowanie koncepcji rozwoju zawartej w planie ogólnym zarówno w kwestii struktury funkcjonalno-przestrzennej jak i układu komunikacyjnego.

Przez lata czynnikiem sprzyjającym projektowaniu i budowaniu zwartej miasta były grunty wysokich klas bonitacyjnych. (II-IV) znajdujących się w granicach administracyjnych Przasnysza. Wykształcona przez dziesięciolecia struktura przestrzenna pozwala na wydzielenie jednostek poniższych strukturalnych:

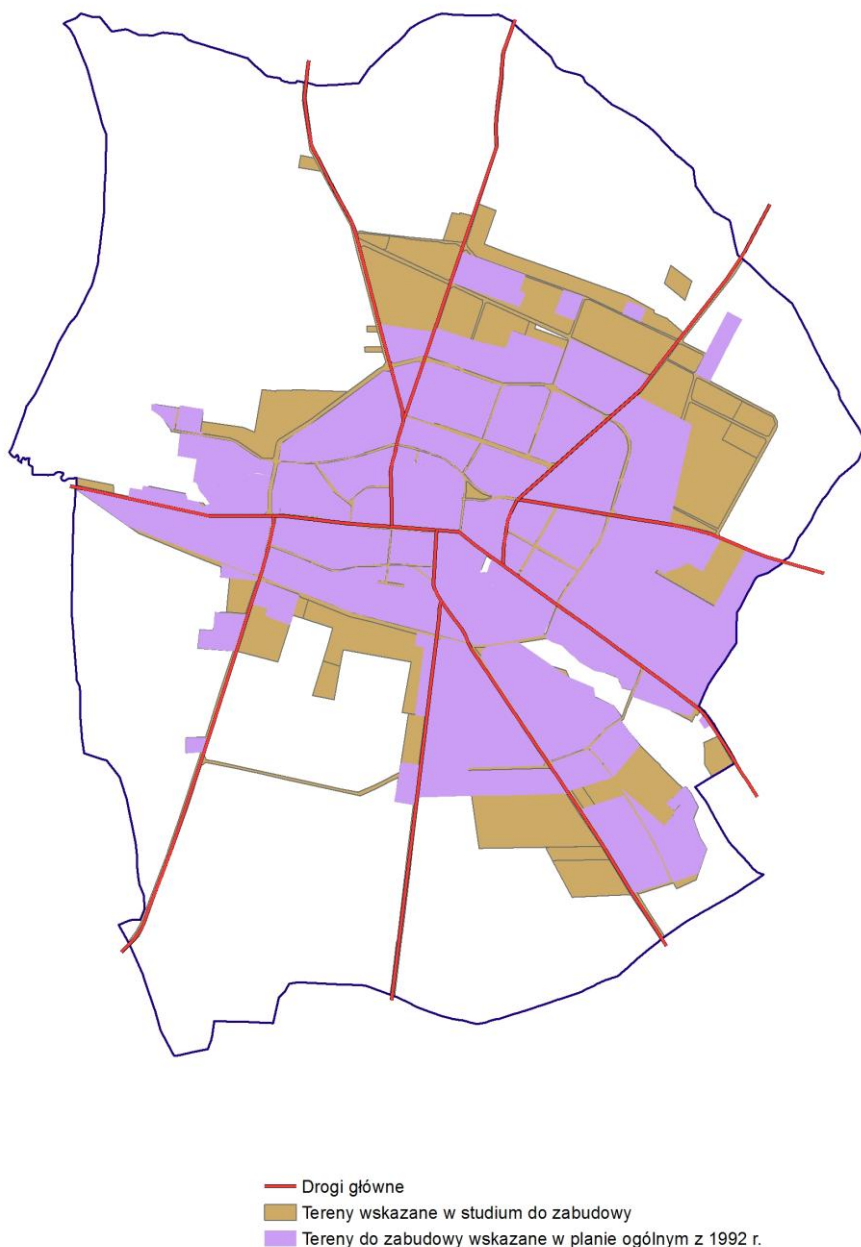
- a) Śródmieście (A);
- b) Osiedle Zawodzie (B)
- c) Osiedle wielorodzinne „Orlika” osiedle mieszkaniowe „Waliszewo” (C);
- d) Teren zabudowy jednorodzinnej o charakterze ekstensywnym (D);
- e) Teren o funkcji mieszanej mieszkaniowo-usługowo-produkcyjnej (E);
- f) Teren przemysłowy (F);
- g) Teren usług uciążliwych i zabudowy mieszkaniowej (G)

Rysunek 4 Jednostki strukturalne miasta.

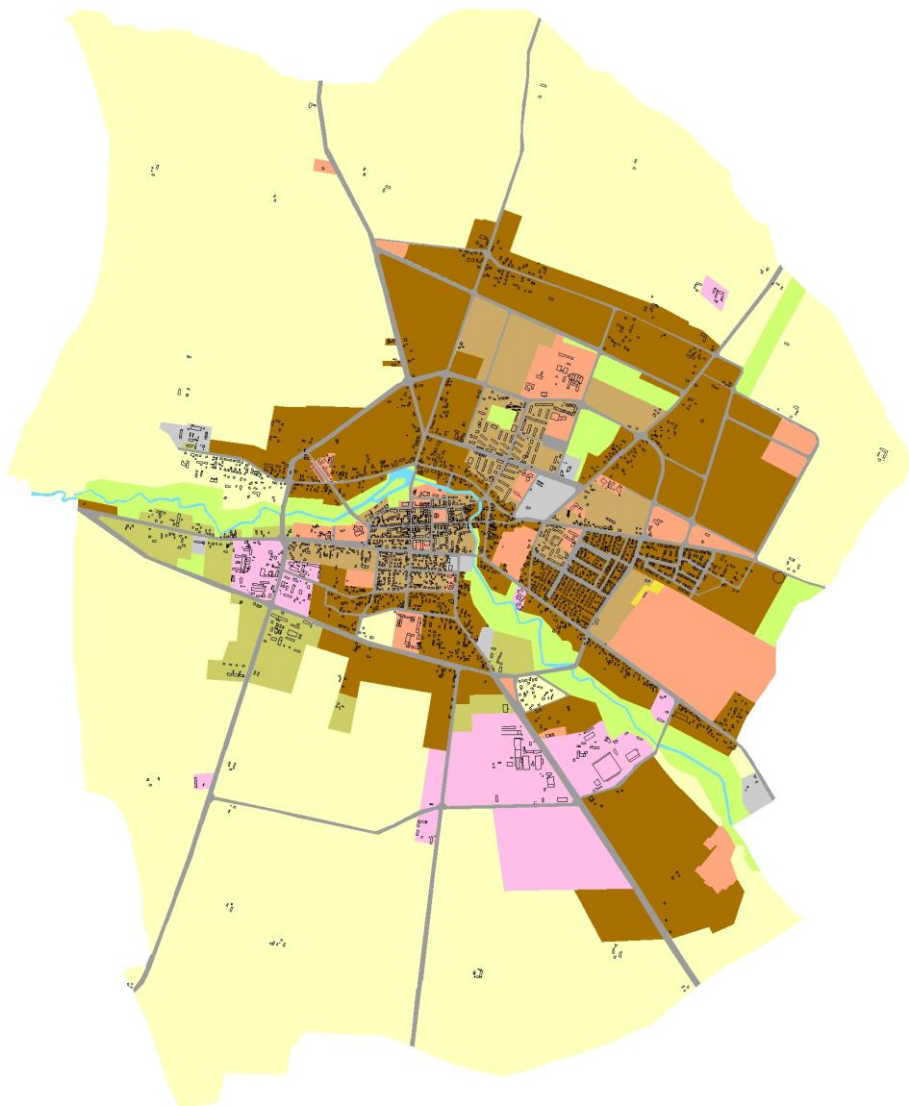
Układ przestrzenny cechuje się dużą zwartością, obszary zabudowy narastają koncentrycznie w stosunku do centrum, na północ – tereny o przewadze funkcji mieszkaniowej, na południe - tereny o przewadze funkcji produkcyjnej i usługowej.

Plan ogólny przewidywał zasadę intensyfikacji i modernizacji zabudowy w granicach zainwestowania miejskiego a także wskazywał tereny do rozwoju zabudowy w zorganizowanych zespołach. Studium wskazało, zgodnie z potrzebami nowe tereny dla rozwoju zabudowy. Ich rozmieszczenie prezentuje poniższa mapa.

Rysunek 5 Polityka przestrzenna w relacji do planu ogólnego miasta Przasnysza.

Istotnym wątkiem analiz przestrzennych obecnego studium jest rzeczywiste wykorzystanie terenów wskazanych do zabudowy. Stwierdza się, dużą ilość rezerw terenów, które mogą być w przyszłości zabudowane, co wskazuje Ryc 6.

Rysunek 6 Wykorzystanie terenów wskazanych w studium do zabudowy

Poza opisem funkcji terenu studium w ramach polityki przestrzennej zawiera wytyczne dla kierunków rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacji a także zasad gospodarowania na terenach przyrodniczo aktywnych t.j. lokalnych wartości zasobów środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń

W zakresie rozwoju systemu komunikacyjnego ulice zaklasyfikowano ze względu na pełnione funkcje do jednej z poniższych kategorii:

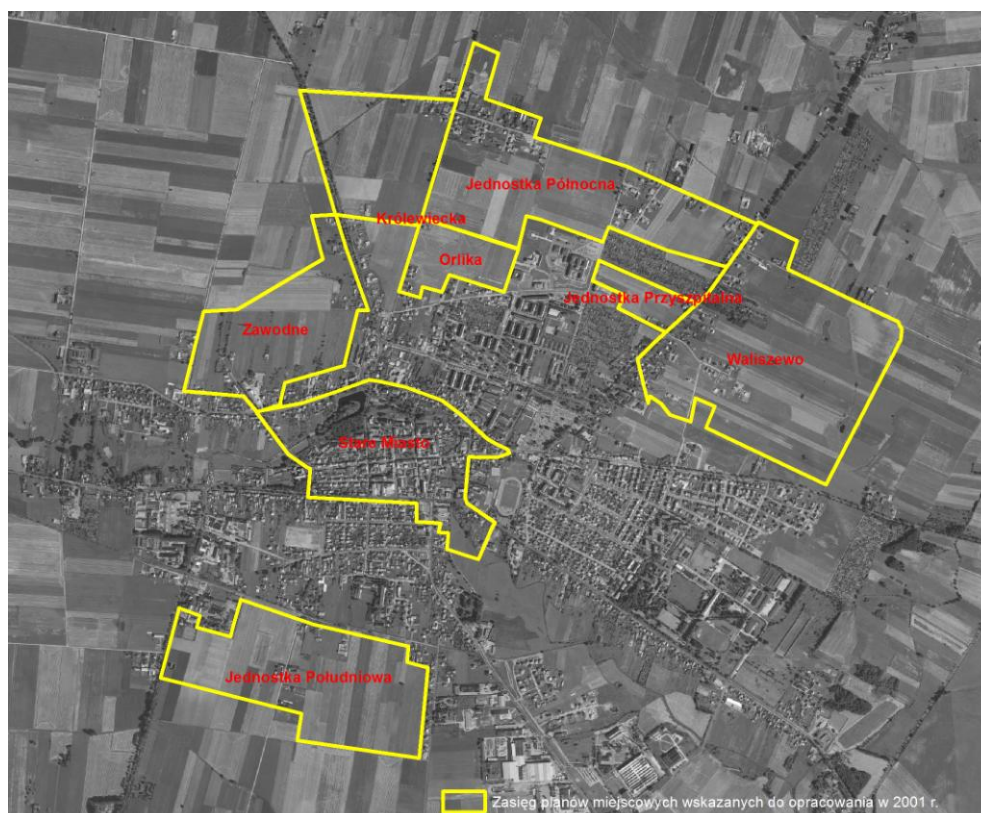
1. ulice obsługujące ruch zewnętrzny,
2. ulice obsługujące ruch wewnętrzny

W zakresie obsługi ruchu zewnętrznego studium założyło:

1. realizację [tzw.: małej, zbiorczej obwodnicy miejskiej] drogi obwodowej wokół Starego Miasta tj.: ulicy Piłsudskiego, Zawodzie, Świerczewo, i nowoprojektowanych odcinków wskazanych na mapie.
2. realizację drugiego pierścienia obwodnicy miejskiej dla ruchu zewnętrznego w układzie tranzytowym, a docelowo w układzie ulic zbiorczych,
3. wskazano też rezerwę terenu dla potrzeb budowy drogi obwodowej, w ciągu drogi krajowej. Dla potrzeb tej inwestycji zarezerwowano pas terenu o szerokości 150 m.

Powyższe wskazuje, że rozwój przestrzenny miasta nie jest tak dynamiczny, jak zakładano to jeszcze kilka lat temu. Jednocześnie przy tak wyznaczonej polityce przestrzennej trudno jest zapanować nad zwartością miasta, co zawsze było dużym atutem Przasnysza. Niemniej proces rozpraszania zabudowy typowy jest dla wszystkich miast i terenów podmiejskich w naszym kraju.

Obowiązujące studium nie wskazało obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania. Wskazało natomiast tereny do opracowania planów ich zasięg przedstawiono na poniższej rycinie.

Rysunek 7 Plany miejscowe wskazane do opracowania w obowiązującym studium.

Całkowita powierzchnia wszystkich wskazanych planów wynosi 321 ha, co stanowi 12% miasta i 34% wszystkich terenów wskazanych w studium do zabudowy. Plany miejscowe zostały zrealizowane przez miasto w innych granicach. Do opracowania wielu z nich nie przystąpiono.

2.1.2. PRZYCZYNA ZMIANY STUDIUM MIASTA PRZASNYSZ

Uchwalona w 2005 r. zmiana studium była korektą dokumentu przyjętego w 2001 r. Korekta ta nie uwzględniała, zmian w przepisach prawa, stąd zakres przyjętego dokumentu był niepełny. Od tego czasu nastąpiło wiele zmian zarówno w tzw. otoczeniu prawnym jak i w samej przestrzeni miasta Przasnysz, które należy uwzględnić w nowym dokumencie.

W 2003 r. weszła w życie ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2003 Nr 80 poz. 717). Nastąpiła konieczność dostosowania treści obowiązującego studium do wymagań narzuconych przez nową ustawę, która m.in. w miejsce spójności nakłada na miasto, w chwili przystąpienia do opracowania planu miejscowego obowiązek zachowania niesprzeczności z ustaleniami studium. Od 2001 r. sporządzono i

uchwalono szereg dokumentów określających politykę miasta i województwa, w zakresie związanym z gospodarowaniem przestrzenią. Należą do nich:

- a) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (uchwalony 7 czerwca 2004 r. przez Sejmik Województwa Mazowieckiego),
- b) Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego (uchwalona 29 maja 2006 r. przez Sejmik Województwa Mazowieckiego),
- c) Strategia Rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2007-2015,
- d) Plan Rozwoju Lokalnego miasta Przasnysza na lata 2008-2015.
- e) Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Przasnysz na lata 2009-2013.

Ważnym czynnikiem wpływającym na konieczność dokonania korekt w studium jest członkostwo Polski w strukturach UE i płynące stąd możliwości pozyskania zewnętrznych środków na rozwój lokalny. Niezbędne jest zatem wprowadzenie do studium uaktualnień, które nie zablokują miastu możliwości korzystania z zewnętrznych środków pomocowych wskutek rozbieżności dokumentów planistycznych.

Dodatkowo przemodelowania wymaga układ komunikacyjny miasta w zakresie przebiegu niektórych projektowanych dróg.

Rozwój infrastruktury, zapisany w obowiązującym studium dostosowany jest do bieżących potrzeb oraz polityki uruchamiania kolejnych terenów mieszkaniowych.

Zainteresowanie mieszkańców przekształceniem terenów rolnych w budowlane wzrasta, o czym świadczy liczba wniosków złożonych w tej sprawie dotyczących zmiany przeznaczenia terenu od właścicieli działek, praktycznie z terenu całego miasta.

Na potrzebę zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysza wskazano również w analizie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, o której mowa w art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

2.1.3. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA PRZASNYSZ

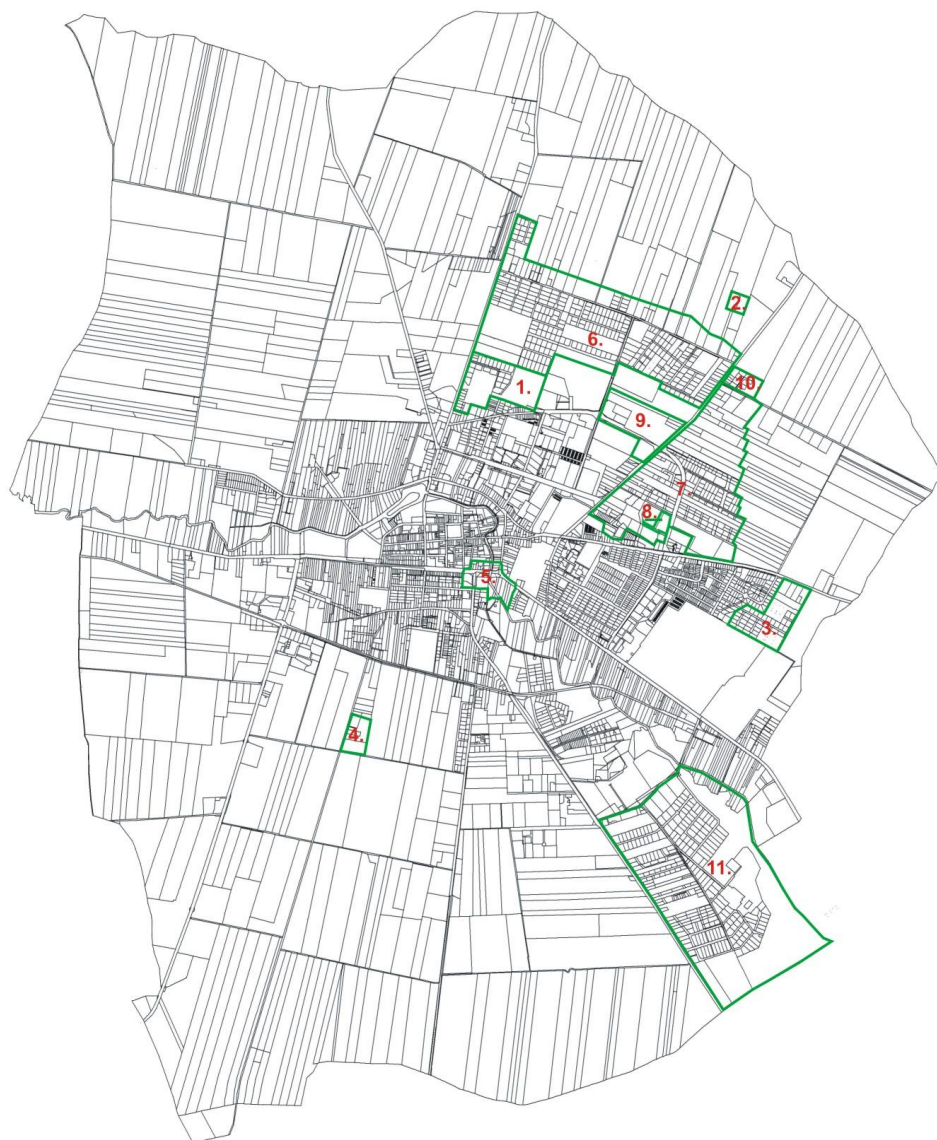
Stan prawny, t.j. dopuszczenia i ograniczenia w sposobie zagospodarowania przestrzeni na terenie miasta Przasnysz regulują uchwały Rady Miasta Przasnysza w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego ich wykaz zamieszczono poniżej.

Tabela 3 Wykaz obowiązujących planów miejscowych

Nr Rys. 8	Nazwa	Nr i data podjęcia uchwały	Powierzchnia w ha	Przeznaczenie terenu
1	„Jednostka Orlika”	XXV/170/2008 z dnia 26 czerwca 2008 r.	11,7	Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna Usługi publiczne lub komercyjne o nieokreślonym charakterze Tereny komunikacji i infrastruktury technicznej
2	Jednostka „Rolnicza”	XXXVI/259/2006 z dnia 16 lutego 2006 r.	2,1	Zabudowa produkcyjna o profilu ubojnia zwierząt rzeźnych
3	Jednostka „WSCHÓD IV”, obejmującego tereny położone w rejonie ulicy Żwirki i Wigury	XXIII/151/2008 z dnia 24 kwietnia 2008 roku	9,5	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna Usługi nieuciążliwe Tereny komunikacji i infrastruktury technicznej
4	Jednostka Południe – część A	XXI/130/2008 z dnia 28 lutego 2008 r.	2,7	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna Usługi nieuciążliwe Tereny komunikacji i infrastruktury technicznej
5	Jednostka Stare Miasto Część A	V/22/2007z dnia 25 stycznia 2007 r.	5,0	Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Teren zabudowy usługowej i/lub zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Teren zabudowy usługowej

Nr Rys. 8	Nazwa	Nr i data podjęcia uchwały	Powierzchnia w ha	Przeznaczenie terenu
				Tereny komunikacji i infrastruktury technicznej
6	Jednostka Północ	XXXVIII/267/2006 z dnia 27 kwietnia 2006 r.	73,3	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna Tereny komunikacji i infrastruktury technicznej Teren zabudowy usługowej
7	Jednostka WALISZEWO - część A”, obejmującego tereny położone w rejonie ulic: Baranowskiej oraz Żwirki i Wigury	XL/289/2006 z dnia 31 sierpnia 2006 r.	50,1	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna Usługi nieuciążliwe Tereny komunikacji i infrastruktury technicznej Zieleń urządzona Teren produkcji, składów, magazynów i usług, Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna
8	Jednostka WALISZEWO-część A”, w obszarze działek nr ew. 325/11 i 325/12 oraz części działki nr ew. 325/13	XXIV/160/2008 z dnia 29 maj 2008 r.	0,9	Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
9	Jednostka PRZYSZPITALNA	XXV/169/2008 z dnia 26 czerwca 2008 r.	10,1	Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna Zabudowa usługowa usługi publiczne lub komercyjne z zielenią towarzyszącą Tereny komunikacji i infrastruktury technicznej
10	Jednostka “WALISZEWO cz. B”, obejmującego tereny położone w rejonie ulicy Baranowskiej	XVIII/103/2007 z dnia 29 listopada 2007 r.	2,9	Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Tereny komunikacji i infrastruktury technicznej
11	Jednostka „BŁONIE”	XXXV/249/2009 z dnia 28 maja 2009 r.	92	Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Teren usług zdrowia Teren zabudowy usługowej z dopuszczoną funkcją zabudowy mieszkaniowej Teren zieleni parkowej Teren parku podworskiego Teren zabudowy zagrodowej Tereny rolnicze Teren zieleni łąkowej i niskiej doliny rzeki Węgierki Tereny dróg lokalnych i dojazdowych

Rysunek 8 Obowiązujące plany miejscowe - rozkład przestrzenny.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego transponują politykę przestrzenną zawartą w obowiązującym studium na prawo miejscowe.

Dotychczasowe przeznaczenie terenów przedstawia Ryc. 9.

Poniżej zamieszczono uogólniony przez autorów studium wykaz przeznaczenia terenów w obowiązującym planie miejscowym.

Tabela 4 Bilans terenów funkcjonalnych w obowiązujących MPZP miasta Przasnysza - uogólnienie.

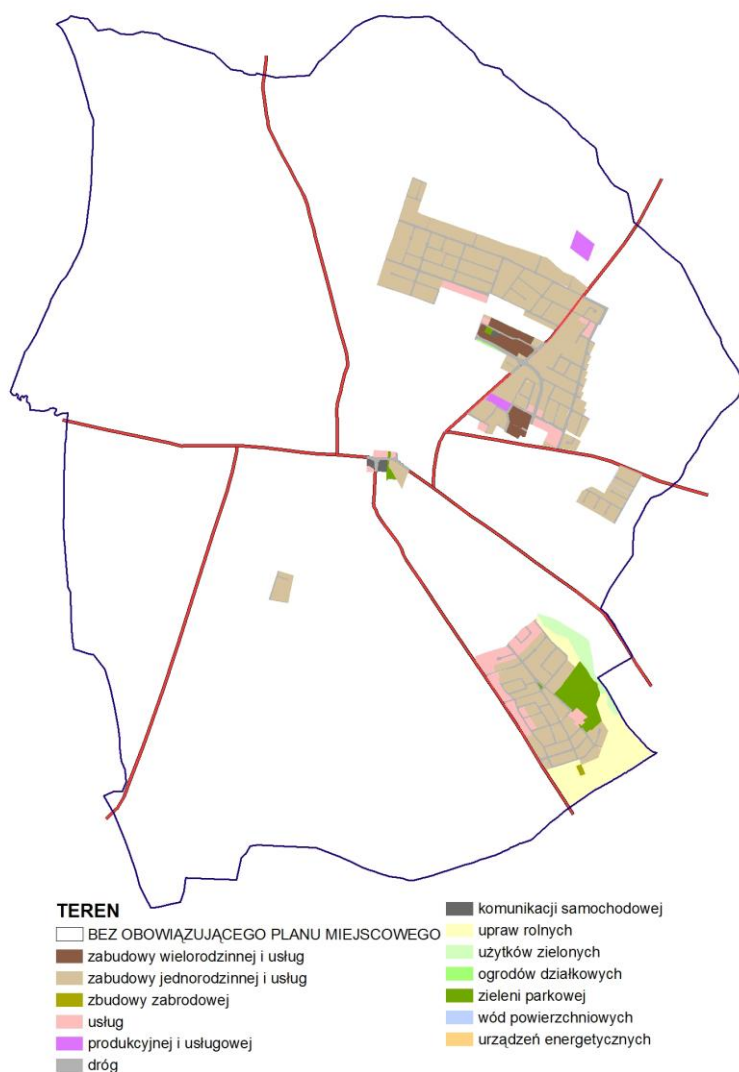
UOGÓLNIONE PRZEZNACZENIE PODSTAWOWE W OBOWIĄZUJĄCYM MPZP	POWIERZCHNIA [ha]
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	142,09
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	8,68
Tereny zabudowy zagrodowej	0,32

Tereny usług	17,42
Tereny działalności gospodarczej	3,4
Tereny infrastruktury technicznej	0,09
Tereny komunikacji drogowej	34,93
Tereny zieleni	10,87
Tereny rolne	24,80
Pozostałe	11,54
Tereny wód powierzchniowych	0,13
Suma:	250,87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPZP miasta Przasnysz

Z analizy obowiązujących planów miejscowych wynika, iż najczęściej terenów zarezerwowano dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz towarzyszącej jej komunikacji.

Przestrzenne rozmieszczenie wyżej określonych terenów o uogólnionym przeznaczeniu przedstawia poniższy rysunek.

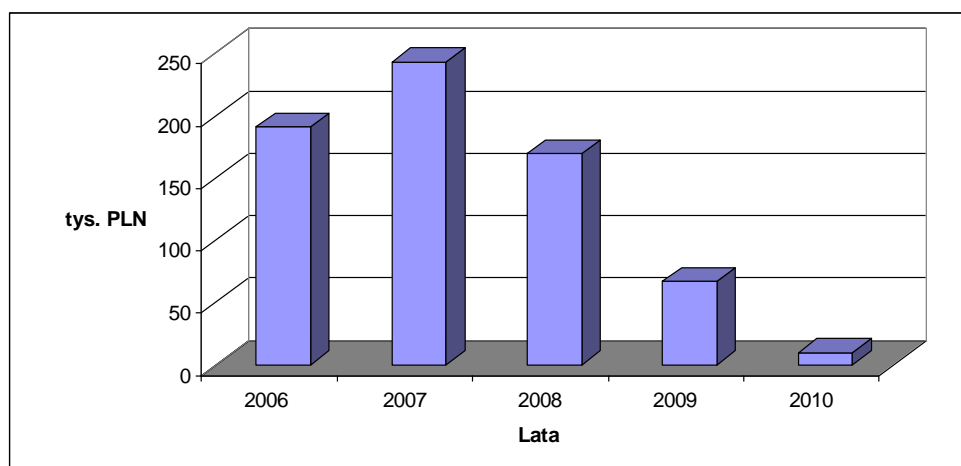

Rysunek 9 Rozmieszczenie głównych grup przeznaczenia terenu w obowiązujących planach miejscowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPZP miasta Przasnysz

Zgodnie z art. 36 pkt 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planach miejscowych została określona wysokość renty planistycznej. Jest to jednorazowa opłata pobierana przez burmistrza miasta stanowiąca dochód własny gminy. Obowiązek zapłaty powstaje jeżeli wskutek uchwalenia lub zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wzrosła wartość objętej nim działki, a właściciel w ciągu 5 lat od wejścia w życie planu zbywa tę nieruchomość. Wysokość renty planistycznej jest procentowo określana w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i nie może być ona wyższa niż 30%.

W latach 2006-VIII 2010 wydano łącznie 149 decyzji na kwotę 680 tys. zł. Średnia wysokość renty planistycznej wynosi więc 4563 zł. Poniższy wykres przedstawia wysokość wpłat do budżetu miasta Przasnysz z tytułu renty planistycznej w.

Rysunek 10 Wpłaty do budżetu miasta Przasnysz z tytułu renty planistycznej w latach 2006-VIII 2010.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Przasnysz

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz pokrywają zaledwie 10,33% powierzchni miasta. Pozostały obszar, w tym gęsto zabudowany, ma ustalane przeznaczenie terenu w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy, w miarę potrzeb.

Analiza obowiązujących dokumentów z zakresu planowania przestrzennego: Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Dla miasta Przasnysz została sporządzona w 2009 r., wymagana ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 32 pkt 1) ocena aktualności studium i planów miejscowych.

Wynikiem tej analizy jest sformułowanie m.in. następujących wniosków:

1. Wykazano konieczność przystąpienia do zmiany studium. W trakcie prac nad zmianą studium w 2005 r. nie dostosowano istniejącego dokumentu do obowiązujących przepisów prawa.
2. Jednocześnie zasadnym wydaje się aby zmiana studium polegała na jego opracowaniu od podstaw. Obecnie obowiązujący dokument nie nadaje się do tego by przeprowadzać w oparciu o niego zmiany jednostkowe.
3. W trakcie zmiany studium należy uwzględnić wpływ powstającej na terenie gminy Przasnysz strefy ekonomicznej o powierzchni ~307 ha
4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uznaje się za zgodne z polityką przestrzenną wyrażoną w obowiązującym studium, nie zachodzi konieczność ich zmiany.
5. Oceniając postępy w opracowywaniu planów miejscowych należy zauważyć, że stopień pokrycia planami jest niewystarczający. Świadczy o tym duża ilość decyzji wziętych wydawanych każdego roku.
6. Przedmiotem analizy nie była merytoryczna ocena rozwiązań przestrzennych, wykazano konieczność opracowania nowego studium, które po zgromadzeniu i przeanalizowaniu kompletu materiałów opracuje plan sporządzania planów miejscowych.

2.1.4. DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY

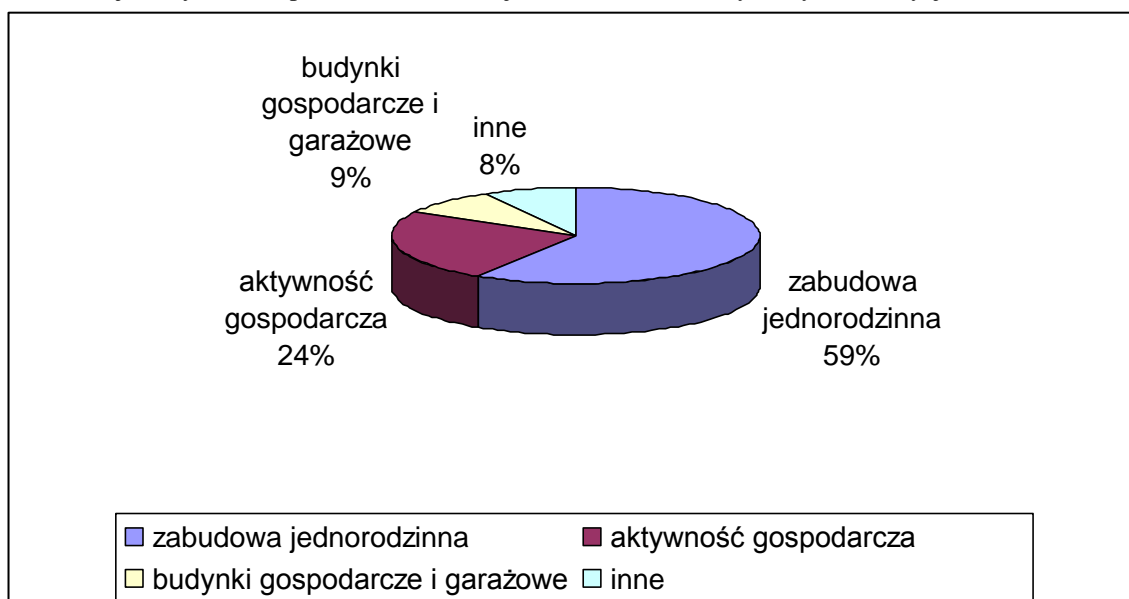
Niespełna 1/5 terenów inwestycyjnych miasta pokryta jest planami miejscowymi dlatego też dla pozostałych 80% terenu wydawane są według potrzeb decyzje o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie art. 62 ustawy opzp.

W latach 2006 – 2010 wydano łącznie 357 decyzji, z czego:

- 97 decyzji w 2006r.
- 81 decyzji w 2007 r.
- 81 decyzji w 2008 r.
- 61 decyzji w 2009 r.
- 37 decyzji w 2010 r.

Większość, około 60% dotyczy budowy (rozbudowy, nadbudowy budynku mieszkalnego lub zmiany sposobu użytkowania budynku na cele mieszkaniowe itp.). Niespełna 25% decyzji dotyczy szeroko pojętej aktywności gospodarczej (budowa budynku usługowego, produkcyjnego, magazynowego itp.). Około 10% wszystkich wydanych decyzji dotyczy budynków gospodarczych i garaży. Inny charakter decyzji dotyczących np. zmiany konstrukcji dachu, budowy płyty obornikowej, silosów na zboże, budowy budynków wielorodzinnych czy termomodernizacji budynków dotyczy 8% decyzji.

Poniżej na wykresie zaprezentowano rodzaje zamierzeń, dla których wydano decyzje w zist.

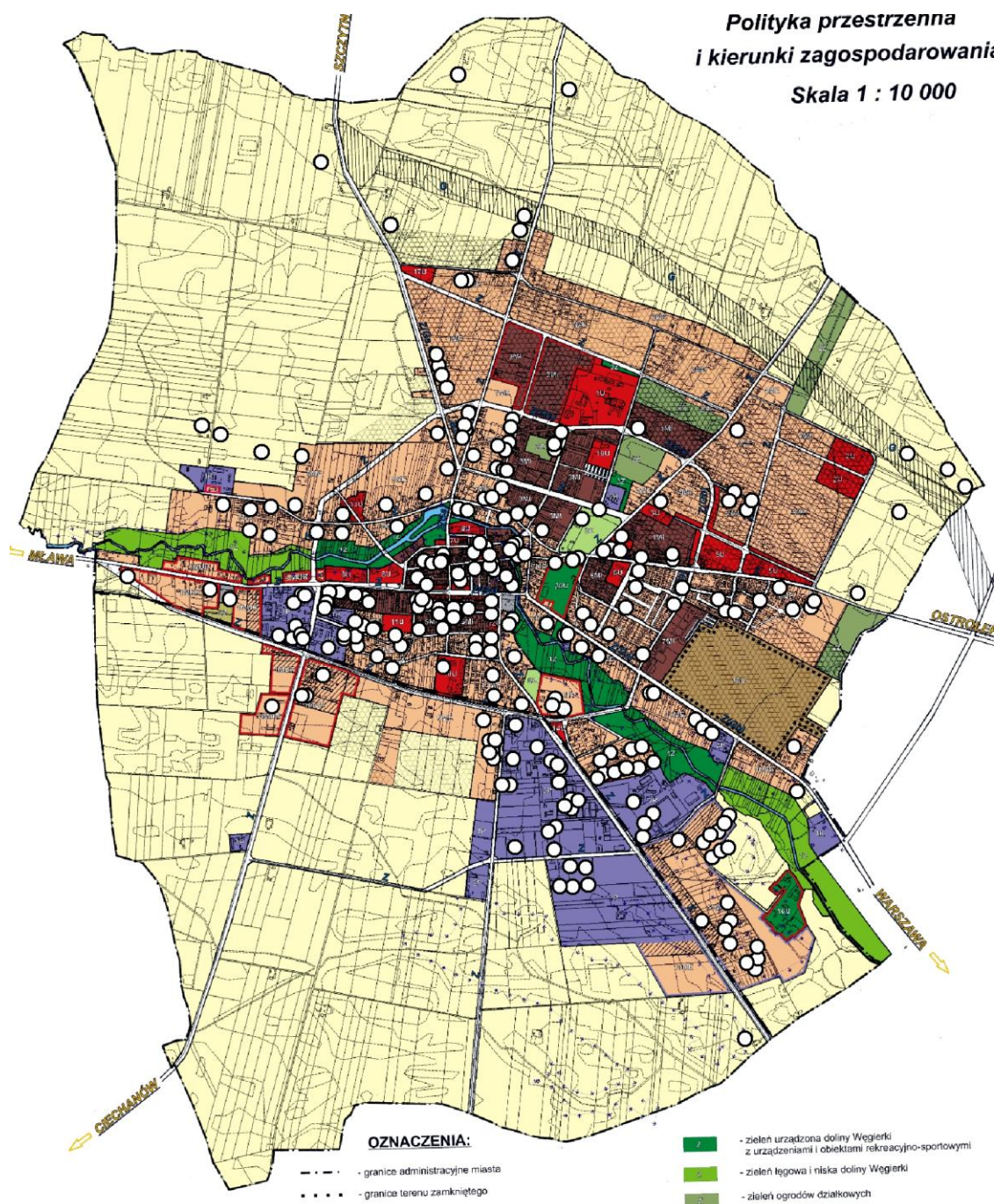
Rysunek 11 Cel wydania decyzji w zist w latach 2006-2010.

Źródło: Opracowanie własne dane UM Przasnysz

Przestrzenny rozkład decyzji w zist prezentuje poniższa mapa. Istotnym jest fakt, że znakomita większość decyzji wydawana jest dla obszarów, które znajdują się w granicach terenów wskazanych do zainwestowania w obowiązującym studium. Wyjątek stanowią wschodnie peryferia miasta, położone nieopodal osiedla Waliszewo oraz na północ od rezerwy terenu przygotowanej dla budowy obwodnicy Przasnysza w ciągu drogi nr 57.

Rozkład przestrzenny decyzji wskazuje na zapotrzebowanie na przygotowanie planów zagospodarowania przestrzennego w centralnej części miasta pomiędzy doliną Węgierki a torami nieczynnej kolei wąskotorowej oraz między ulicami Gołymińską i Leszno.

Rysunek 12 Zgodność decyzji wziętych z polityką przestrzenną

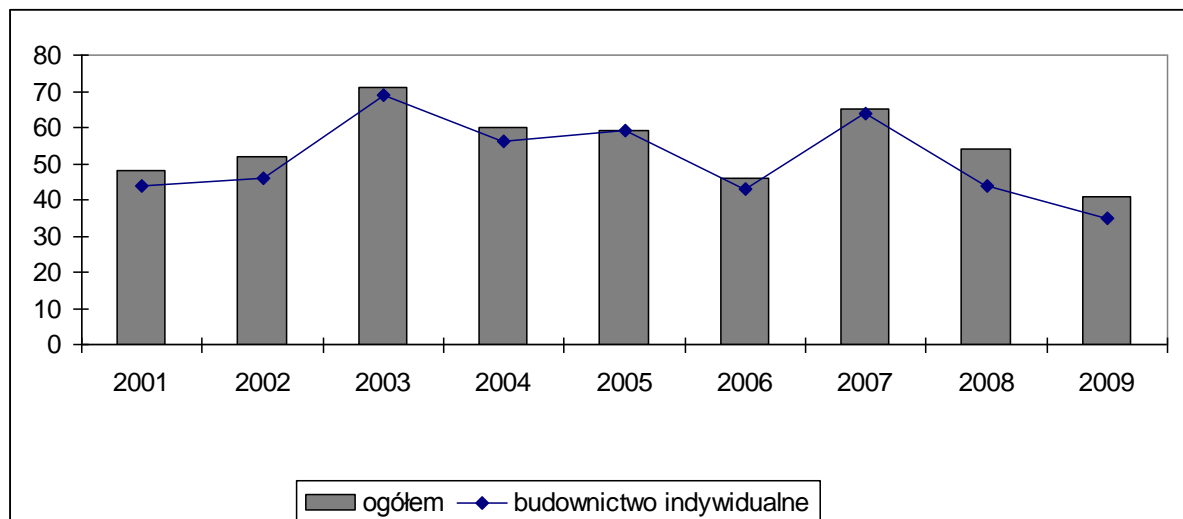

Rysunek 13 Decyzje wzięte wydane w latach 2006-2010

Faktyczny ruch budowlany – nowe budynki

Według danych GUS w okresie od 2001 r. średniorocznie oddawanych jest do użytku ok. 50 budynków.

Rysunek 14 Liczba nowych budynków oddanych do użytkowania w latach 2001-2007 wg danych GUS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS

Na podstawie ilości oddawanych nowych budynków można oszacować rzeczywiste roczne zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe. Przy założeniu, że nowy dom powstaje na działce o powierzchni $\sim 900 \text{ m}^2$ to całkowita powierzchnia terenów zajętych pod zabudowę mieszkaniową w latach 2001 – 2009 wynosi niespełna 42 ha.

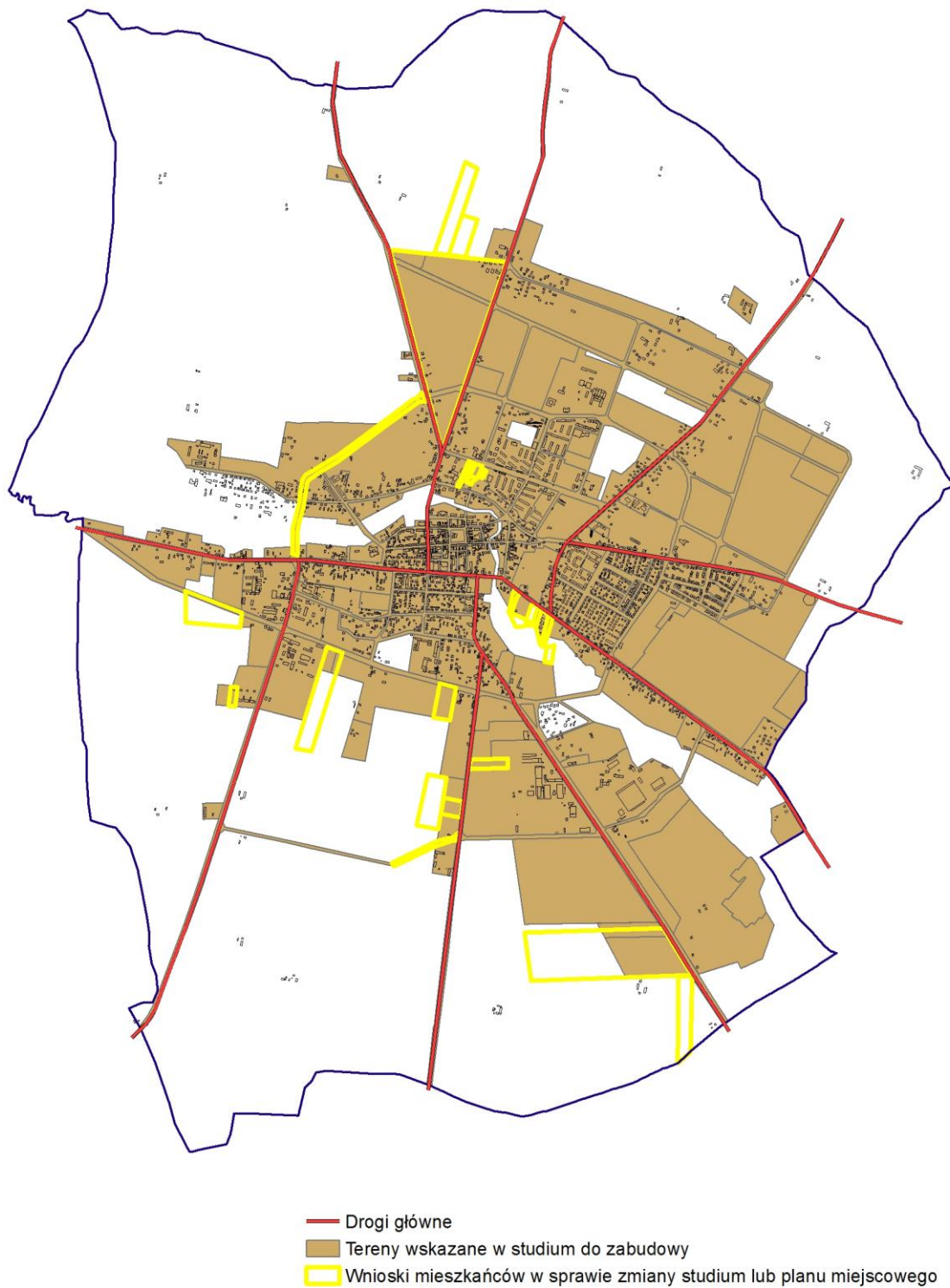
W celu oszacowania rezerw terenów wskazanych w studium na potrzeby zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przyjęć należy, że średnio w Przasnyszu urbanizowanych jest około 50 ha. tereny te są rozproszone. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest zaniechanie opracowania planów miejscowych oraz możliwość budowy domów na podstawie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

2.1.5. ZŁOŻONE WNIOSKI DO STUDIUM

Do Urzędu Miasta Przasnysz wpłynęły 19 wniosków, które w swojej treści odnoszą się bezpośrednio lub pośrednio do zmiany studium. Kluczowe kwestie wynikające z treści tych wniosków to:

- zmiana przebiegu tzw. projektowanej drogi, pn-zach. odcinka tzw. Małej Obwodnicy miasta,
- analiza układu komunikacyjnego, kategorii i klas dróg na terenie całego miasta,
- zmiana przeznaczenia terenów rolnych pod funkcję mieszkaniową,
- zmiana przeznaczenia terenów na funkcję produkcyjną,
- budowa siłowni wiatrowych na południowych i zachodnich obrzeżach Przasnysza.

Przestrzenne rozmieszczenie złożonych wniosków zostało przedstawione na poniższym schemacie.

Rysunek 15 Rozmieszczenie wniosków złożonych do zmiany studium

2.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU

2.2.1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA TERENU

Według ewidencji gruntów i budynków¹ całkowita powierzchnia miasta wynosi 2516 ha. Największy udział w ogólnej strukturze użytkowania gruntów miasta Przasnysz stanowią użytki rolne – 1956,57 ha (78,19% powierzchni miasta), przy czym grunty orne stanowią ponad 87% powierzchni użytków rolnych (1705,8 ha). Grunty leśne i zadrzewione stanowią zaledwie 5,8 ha (0,2%), przy czym na grupę tę składają się wyłącznie grunty leśne.

Grunty zabudowane i zurbanizowane łącznie zajmują 478 ha, co stanowi niespełna 1/5 powierzchni miasta, z czego na tereny komunikacyjne przypada – 108 ha, na tereny przeznaczone pod inne funkcje 370 ha.

Na tereny zurbanizowane składają się przede wszystkim tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej, ciągi komunikacyjne oraz sieci infrastruktury technicznej. Jednak nadal blisko 80% obszaru miasta to (wg ewidencji gruntów i budynków) tereny otwarte, wolne od zabudowy i przekształceń.

2.2.2. TERENY MIESZKANIOWE – STAN MIESZKALNICTWA

W końcu 2008 r. mieszkańcy Przasnysza zamieszkiwali 5817 mieszkań, z czego 8,3% stanowiło własność komunalną. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 70,09 m², na 1 osobę przypadało 24,38 m². Większość mieszkań wyposażona jest w podstawowe udogodnienia komunalne – wodociąg (98,9%), łazienkę (95,2%), centralne ogrzewanie (83,7%).

Struktura przestrzenna terenów mieszkaniowych na obszarze miasta jest różnorodna. Można tu wyróżnić:

- a) zabudowę śródmiejską mieszkaniowo – usługową z wyraźnym udziałem zabudowy starszej sprzed 1944 r. ,
- b) zwarte osiedla i zespoły zabudowy wielorodzinnej z lat 50-tych, 60 i 70-tych oraz 80-tych, o architekturze i zagospodarowaniu charakterystycznym dla okresu swego powstania (osiedle Orlika, Starzyńskiego,),
- c) zorganizowane przestrzennie osiedla i zespoły zabudowy jednorodzinnej, w części jeszcze w trakcie realizacji,
- d) skupiska zabudowy jednorodzinnej powstałe w wyniku narastania tej zabudowy, w tym pozostałości dawnych wsi z udziałem zagród (m.in. rejon ul. Piłsudskiego, Gołymińska),
- e) rozproszoną zabudowę jednorodzinną i zagrodową.

Stan zagospodarowania tych terenów jest dość zróżnicowany. Rozwiązania architektoniczne i urbanistyczne są charakterystyczne dla okresu powstania poszczególnych zespołów zabudowy i osiedli.

W osiedlach budownictwa wielorodzinnego, zrealizowanych w centrum miasta odczuwalny jest niedostatek miejsc postojowych dla samochodów. Budzącym wiele wątpliwości estetycznych są towarzyszące osiedlom zespoły prowizorycznych blaszanych garaży np. na osiedlu Orlika lub przy cmentarzu.

Szereg osiedli i zespołów mieszkaniowych, głównie zabudowy jednorodzinnej, pozostających w trakcie realizacji posiada jeszcze znaczne braki w zagospodarowaniu w zakresie ulic dojazdowych, chodników, oświetlenia i uzbrojenia oraz ogólnodostępnych terenów zieleni. Największe niedostatki w tym zakresie odczuwa część zabudowy rozproszonej, tam ze względu na niską gęstość zabudowy koszty te są największe.

W wyniku sporządzenia w latach 1970-87 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla budownictwa mieszkaniowego większość zabudowy mieszkaniowej lokalizowana była w sposób planowy. Unieważnienie tzw. „starych” planów miejscowych w 2004 r. i umożliwienie wydawania decyzji wizer dla terenów pozbawionych mpzp sprawiło, że zabudowa mieszkaniowa rozprasza się.

W Przasnyszu, mimo znacznych rezerw terenów już uzbrojonych w podstawową infrastrukturę techniczną zauważalna jest tendencja do lokalizowania nowej zabudowy na terenach rolnych (ul. Leszno i Królewiecka).

Duże skupiska nowej zabudowy powstały w rejonie ul. Gołymińskiej, Królewieckiej i na osiedlu Błonie .

2.2.3. TERENY USŁUG

Na strukturę przestrzenną usług publicznych i komercyjnych miasta składają się:

- a) duże skupisko usług i instytucji w śródmieściu,
- b) skupisko usług publicznych o charakterze ponadlokalnym przy ul. Świerkowej (szpital, sąd, policja)
- c) ciągi usługowe związane ze śródmieściem – wzdłuż ulic Piłsudskiego, Św. St. Kostki,

---

¹Dane zgromadzone przez Urząd Miasta Przasnysz, stan na dzień 01.01.2008

- d) mniejsze zespoły i ciągi usług w osiedlach mieszkaniowych i w dzielnicy przemysłowo-usługowej przy ulicy Leszno,
- e) zespoły usług terenochłonnych przy głównych drogach wjazdowych do miasta – ul. Makowska, Piłsudskiego, Szosa Ciechanowska.

2.2.4. TERENY PRODUKCYJNO – USŁUGOWE

W ostatnich latach obserwuje się rozwój funkcji produkcyjnej w mieście. Główne zakłady zlokalizowane są w południowej części miasta w rejonie ul. Leszno, Przemysłowej i Makowskiej (Agrotrade Sp. z o.o., Kross S.A., ABB Sp. z o.o.),

Poza powyższymi skupiskami znajduje się nieliczna grupa zakładów produkcyjnych rozsianych po terenie całego miasta.

Położenie omawianych kompleksów w strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta zapewnia:

- a) korzystną lokalizację w stosunku do terenów,
- b) dogodną obsługę dojazdem samochodowym,
- c) terenowe możliwości dalszej rozbudowy.

Mimo powodowania określonych uciążliwości istniejące zakłady nie są bezpośrednio szkodliwe dla otoczenia, choć część mieszkańców, których nieruchomości położone są w pobliżu proskowni mleka skarżą się na płynące stamtąd uciążliwości.

Rezerwy terenowe przygotowane pod dalszy rozwój istniejących i ewentualną lokalizację nowych zakładów są duże zarówno w mieście, jak i w jego bezpośrednim sąsiedztwie (strefa ekonomiczna w Sierakowie Gm. Przasnysz).

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1. STAN ŚRODOWISKA, ZASOBY WODNE ORAZ WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Miasto Przasnysz posiada opracowanie ekofizjograficzne sporządzone w 2006 r. dokument ten został przygotowany dla całego miasta w granicach administracyjnych. Dokument ten stanowi kompleksowe studium nad zasobami, walorami i cechami środowiska przyrodniczego. Poniżej została przedstawiona synteza najważniejszych uwarunkowań przyrodniczych przygotowana na podstawie ekofizjografii uzupełniona o wyniki analiz przestrzennych i badania zespołu autorskiego opracowującego zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz.

3.1.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE, WARUNKI GEOLOGICZNE I GEOMORFOLOGICZNE

Przasnysz leży w północnej części województwa mazowieckiego. Miasto położone jest w odległości około 30km od Ciechanowa, 50 km od Ostrołęki i 110km od Warszawy. Miasto stanowi węzeł dla ponadlokalnych dróg: krajowej nr 57 Bartoszyce- Szczytno- Przasnysz –Pułtusk oraz wojewódzkich nr 544 Mława –Przasnysz – Krasnosielc –Ostrołęka i nr 617 Przasnysz-Ciechanów.

Przasnysz położony jest, wg regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego, we wschodniej części Wysoczyzny Ciechanowskiej, zaliczonej do makroregionu Nizina Północnomazowiecka.

Miasto położone jest na wysokości 112 – 125, m n.p.m. Najniżej położony obszar (108 m n.p.m.) znajduje się w korycie rzeki Węgiejki przy pd-wsch granicy miasta. Obszar wysoczyznowy stanowi monotonna płaska lub lekko falista równia rozcięta w centralnej części miasta doliną Węgiejki o przebiegu równoleżnikowym. Dolina posiada niezbyt strome stoki, wykształconą, choć słabo zachowaną terasę nadzalewową, częściowo zagospodarowywaną. Bez wątplenia terenem, który powinien pozostawać wolny od zabudowy są obszary, które potencjalnie w czasie wysokiego stanu wód w rzece mogą być zalane. Wskazano je na mapie. Strefa równin charakteryzuje się wyrównaną powierzchnią o niewielkich deniwelacjach (płytkie obniżenia bezodpływowe) i spadkach poniżej 2%. Na obszarze miasta nie występują naturalne i będące efektem działalności człowieka strome stoki, których zagospodarowanie może wywoływać osuwanie się mas ziemnych. Pod względem morfologicznym rzeźba terenu miasta nie jest barierą dla jego rozwoju przestrzennego.

Charakter morfologiczno-litologiczny terenu wskazuje na występowanie:

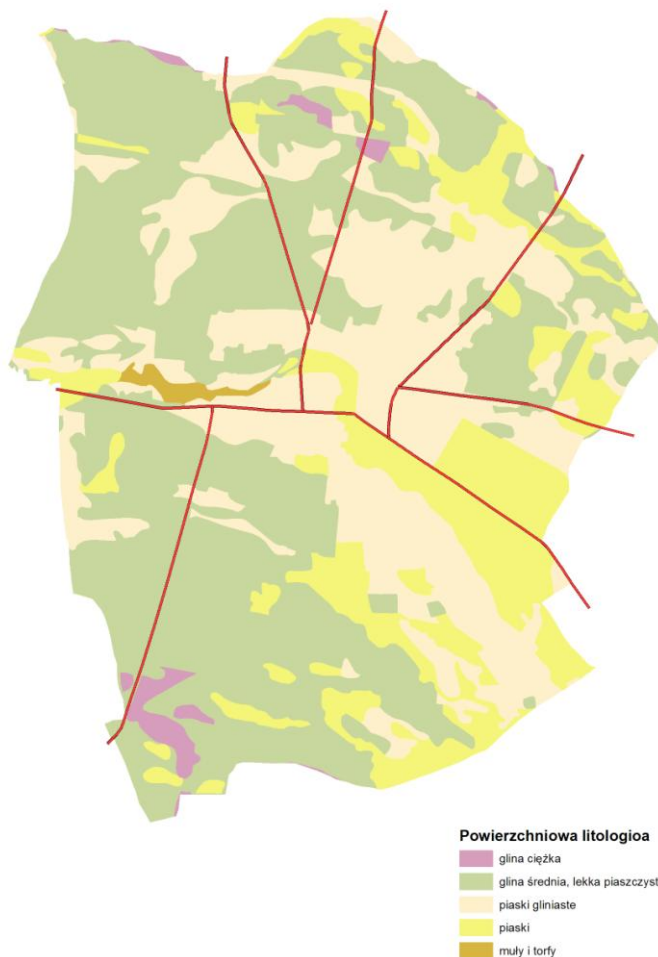
- a) formy pochodzenia lodowcowego:
  - wysoczyzna morenowa płaska, zdenudowana – stanowi zasadniczą część obszaru gminy;
- b) formy pochodzenia wodnolodowcowego (akumulacyjne i erozyjne):
  - równiny sandrowe – mają znaczny udział w rzeźbie terenu wschodniej części miasta;
  - erozyjne równiny wód roztopowych –jeden tego rodzaju teren znajduje się po zachodniej stronie równiny sandrowej w północno-wschodniej części miasta;
- c) formy pochodzenia rzecznoego (akumulacyjne i erozyjne):
  - dna dolin rzecznych – są związane z Węgiejką oraz z ciekim bez nazwy będącym dopływem rzeki Murawki;
  - tarasy akumulacyjne w dolinach rzecznych (I – taras nadzalewowy) – są zachowane fragmentarycznie w dolinie Węgiejki w południowej części zurbanizowanej strefy miasta; w południowej części miasta zaznacza się w rzeźbie terenu prawdopodobnie stary szlak przepływu wód, obniżenie dolinne w którym obecnie płynie w centrum Przasnysza rzeka Węgiejka być może jest jej dawnym starorzeczem; fragment doliny opuszczony przez rzekę, wypełniony osadami, został przemodelowany w wyniku działalności człowieka,
  - krawędzie i stoki wysoczyzny – zaznaczają się w dolinie Węgiejki w zachodniej części miasta, są one niskie i słabo widoczne,
- d) formy pochodzenia denudacyjnego:
  - drobne zagłębienia o różnej genezie – występują w zachodniej części miasta, są to niewielkie izolowane od siebie zagłębienia, ich geneza nie jest ustalona.

Wśród powierzchniowych osadów czwartorzędowych przeważają utwory akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej Utwory te stanowią głównie gliny polodowcowe (lekkie i średnie oraz gliny piaszczyste i rzadziej gliny ciężkie). Osady te posiadają najlepsze warunki z punktu widzenia ich potencjalnego wykorzystania dla potrzeb budownictwa. Najmniej korzystne pod względem inżynierskim są torfy i muły. Zalegają one w dolinie Węgiejki.

Osobnym zagadnieniem, związanym z możliwościami zagospodarowania przestrzennego jest problem odprowadzania wód opadowych do gruntu. W tym zakresie budowa geologiczna nie sprzyja inwestycjom, rekomenduje się wprowadzenie zapisów do planów miejscowych dotyczących budowy kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej a także ustanowienie, że minimalna powierzchnia nowych działek budowlanych nie może być mniejsza niż 1000 m².

Więcej informacji o powierzchniowej litologii, która wpływa na warunki inżynierskie gruntów prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 16. Litologia powierzchniowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IUNG.

W granicach miasta nie występują udokumentowane miejsca eksploatacji surowców mineralnych.

3.1.2. GLEBY I ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

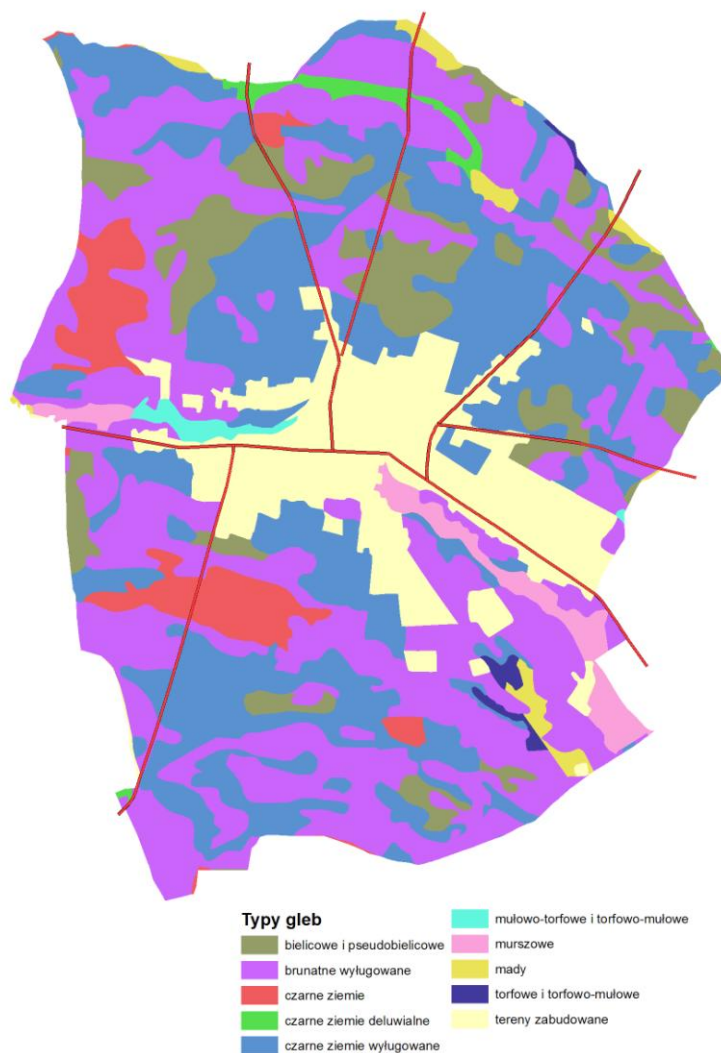
Charakterystyka gleb na terenie miasta

Ogólna powierzchnia użytków rolnych w granicach miasta Przasnysz wynosi 1956 ha.

Miasto Przasnysz rozwinęło się na bardzo żyznych glebach.

Genetycznie gleby można zaklasyfikować do dwóch grup: wytworzonej na terenach wysoczyznowych oraz w dolinach rzek.

Ryc. 17. Typy gleb

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IUNG.

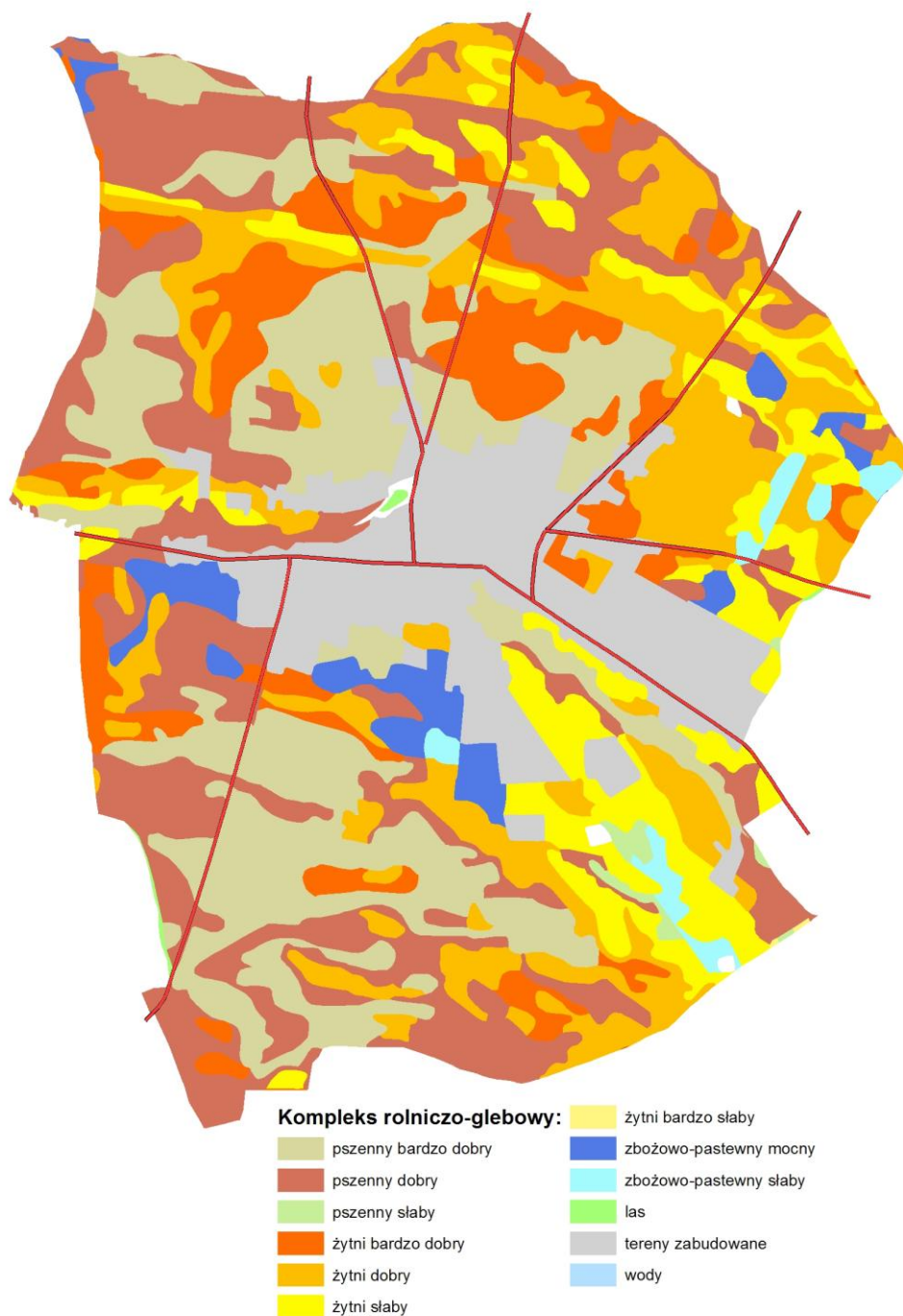
Do pierwszej z nich zaliczyć możemy gleby bielcowe, brunatne i czarne ziemie. Druga grupa, o słabych warunkach inżynierskich, obejmuje gleby mulowe, torfowe, murszowe i mady. Rozmieszczenie typów gleb prezentuje poniższa rycina.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej obejmującej Przasnysz przeprowadzona metodą kompleksów rolniczo-glebowych² wskazuje, że miasto posiada bardzo dobre warunki do rozwoju rolnictwa.

---

² Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa Puławy

Ryc. 18. Kompleksy rolniczo-glebowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych IUNG.

Metoda waloryzacji przestrzeni rolniczej opiera się na ważeniu wielu zmiennych. Do najważniejszych należą: bonitacja gleb, warunki wilgotnościowe, litologia, warunki klimatyczne.

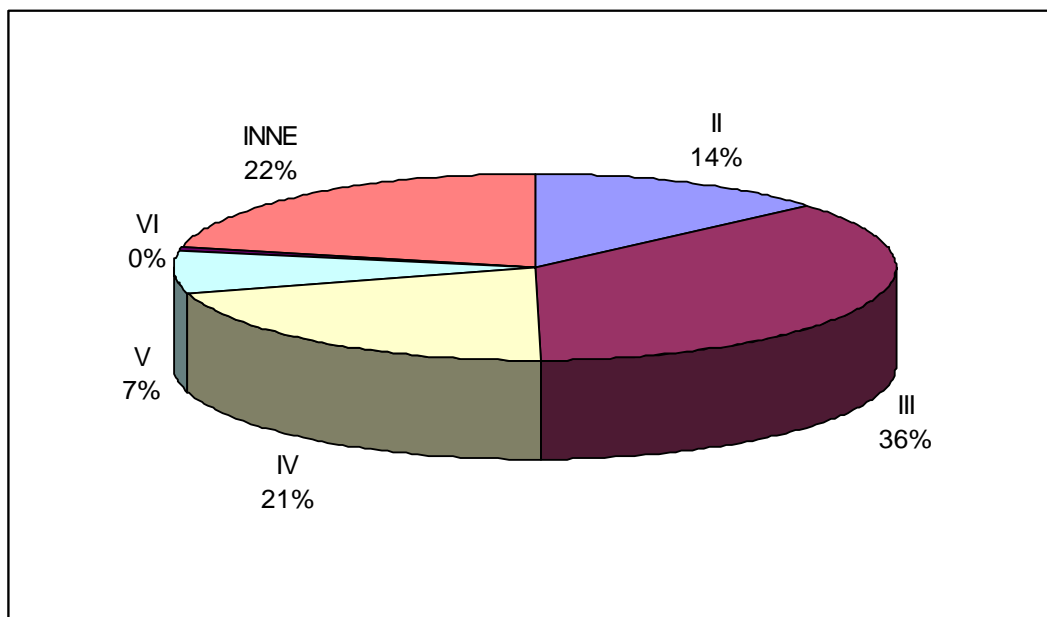
Wskazując grunty wykorzystywane rolniczo do zmiany przeznaczenia funkcji należy pamiętać, że gleba, szczególnie wysokiej klasy bonitacyjnej oprócz funkcji produkcyjnej pełni wiele funkcji środowiskowych np. retencjonuje wodę, kształtuje warunki mikroklimatyczne itp.

Niezależnie od wyżej zaprezentowanych informacji dotyczących pedosfery najważniejszym wyznacznikiem, z punktu widzenia prawa (podatki, uzyskiwanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów

rolnych na cele nierolnicze³) jest bonitacja gleb. W strukturze bonitacyjnej gleb 50% zajmują gleby bardzo dobra (II i III klasy bonitacyjnej R, PS, Ł), gleby najslabsze – VI kl. bonitacyjnej zajmują w skali miasta jedynie 10 h. Procentowy udział gleb różnych klas prezentuje poniższy wykres.

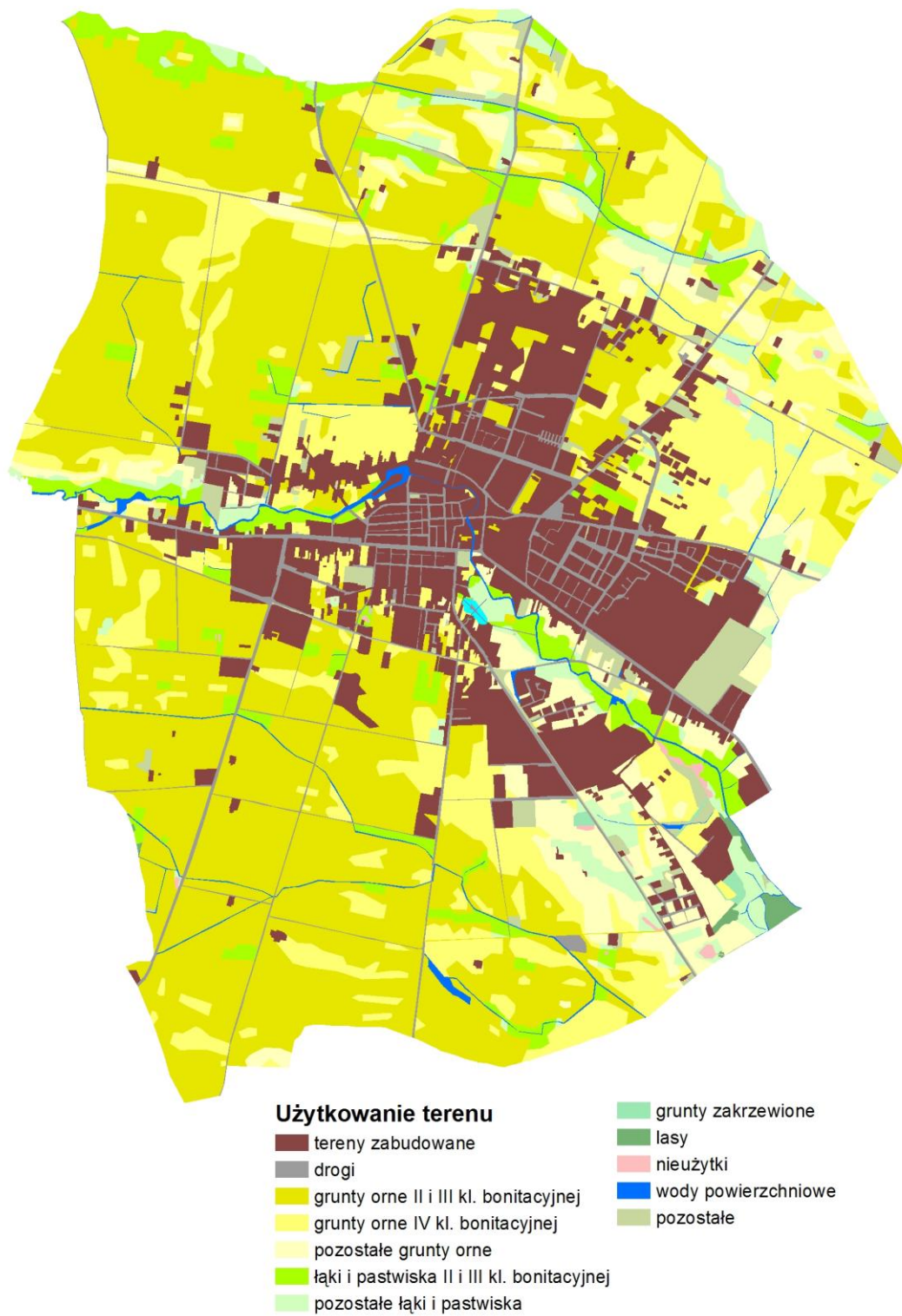
Ryc. 19. Klasy bonitacyjne gleb, procentowy udział w powierzchni gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zestawienia powierzchni użytków i konturów klasyfikacyjnych dla Przasnysza.

³ Nie dotyczy terenów miast

Ryc. 20. Rozmieszczenie przestrzenne różnych klas gleb

Charakterystyka rzeźby terenu pod względem przydatności rolniczej

W mieście istnieje korzystne dla produkcji rolnej ukształtowanie terenu. Charakteryzuje się dość monotonna, rzeźbą, co sprzyja prowadzeniu prac polowych. Nie wymaga to ponoszenia dodatkowych kosztów uprawy, związanych z gospodarowaniem na terenach o dużych nachyleniach.

Użytkowanie gruntów i stan władania użytkami rolnymi

W Przasnyszu funkcjonuje 328 gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby fizyczne oraz 10 gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby prawne. Ich łączna pow. wynosi 1753,34 ha. (osoby fizyczne) i 67,2756 ha. (podmioty gospodarcze).

Tabela 5 Użytkowanie gruntów w mieście Przasnysz

WYSZCZEGÓLNIENIE GRUNTÓW		UDZIAŁ %	
		w ha	
Powierzchnia ogólna terenów rolniczych i leśnych		1962,35	78,43%
Użytki rolne (razem)		1956,57	78,19%
w tym:	Grunty orne	1705,80	68,17%
	Sady	25,26	1,01%
	Łąki	107,36	4,29%
	Pastwiska trwałe	118,15	4,72%
Lasy i grunty leśne		5,78	0,23%

Źródło: Ewidencja gruntów miasta Przasnysz, stan na dzień 29.07.2010

Dominującym sposobem użytkowania terenów rolniczych jest uprawa, niemniej funkcjonują również w krajobrazie miasta fermy hodowlane, których działanie powoduje uciążliwości. Ich rozmieszczenie przedstawiono poniżej.

Ryc. 21. Rozmieszczenie ferm hodowli zwierząt w mieście

3.1.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Wody powierzchniowe

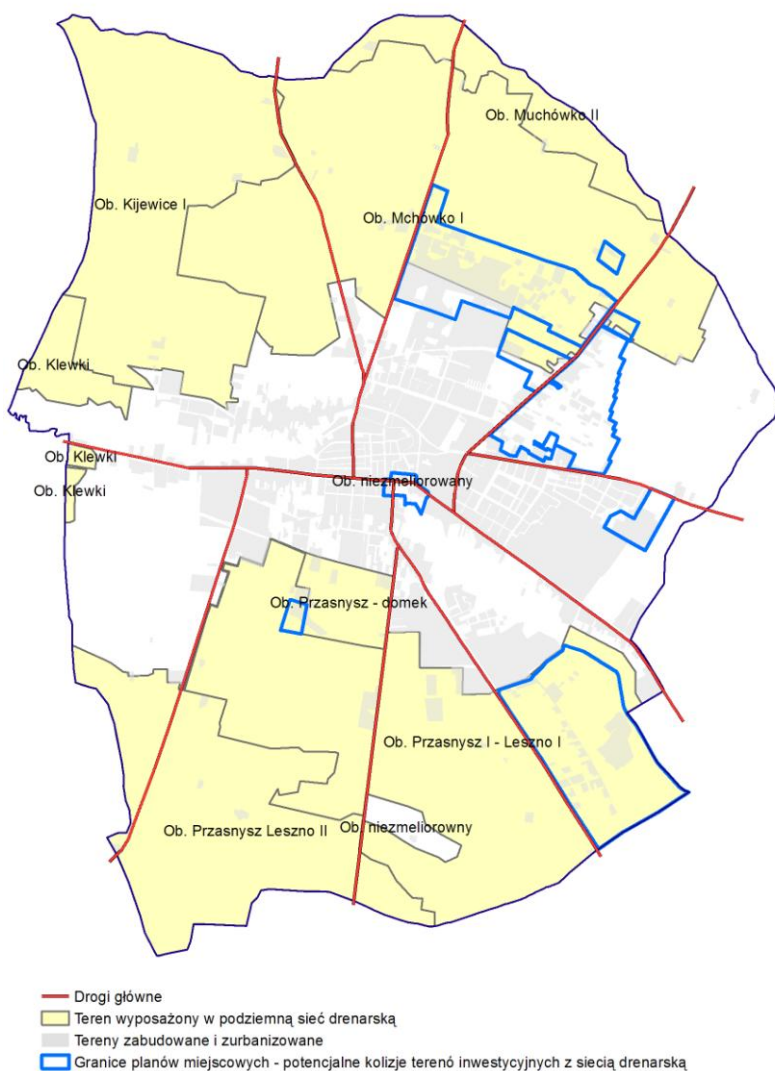
Łączna powierzchnia obszaru miasta pokryta znajdująca się pod wodami powierzchniowymi wynosi 9,77 ha. Teren miasta leży w dorzeczu Węgiejki (IV rząd klasyfikacji rzecznej), będącej prawobrzeżnym dopływem Orzyca.

Głównym ciekim w mieście jest Węgiejka. Przepływa z zachodu na południowy-wschód przecinając miasto w centralnej jego części. Ciek w całym swoim przebiegu w granicach opracowania nie zachował naturalnego charakteru, stosunkowo najmniej zmieniony wydaje się być zachodni odcinek rzeki. Stosunkowo największe zmiany, polegające na wyprostowaniu i obudowaniu koryta, zaszły w centralnym i wschodnim odcinku rzeki. Węgiejka na całym swoim biegu (w granicach miasta) ma charakter cieku otwartego. Węgiejka na całej swej długości przez teren miasta prowadzi wody pozaklasowe.

Na terenie miasta brak jest naturalnych zbiorników wodnych. Najlepiej utrzymanym i największym zbiornikiem w mieście jest staw na terenie Parku im. T. Kościuszki. Zbiornik ten pełni funkcję retencyjną.

Wody powierzchniowe z terenów rolnych poprzez sieć rowów melioracyjnych wpływają również do Węgiejki.

Ryc. 22. Obszary zmeliorowane na terenie miasta Przasnysz

Źródło: Dane Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Oddz. w Ostrołęce, Inspektorat Przasnysz

Zgodnie z zapisem zawartym w opracowaniu ekofizjograficznym „*Węgiełka ani pozostałe rzeki i ciek, nie stwarzają bezpośredniego zagrożenia powodziowego. Potencjalne zagrożenie wylewami wód dotyczy najniższej położonych fragmentów obniżę dolinnych*”.

Wody podziemne

Głównym poziomem użytkowym dla miasta Przasnysz jest poziom czwartorzędowy. W zależności od budowy geologicznej wyróżnić można na terenie miasta 3 lub 4 poziomy wodonośne. Największą wydajnością charakteryzują się warstwy wodonośne w rejonie Mirowa, gdzie znajduje się ujęcie wody pitnej dla miasta Przasnysza i częściowo mieszkańców gminy. Wydajność z jednego otworu to 133,4 m³/h.

Obszar całego powiatu przasnyskiego, a więc i miasta, znajduje się poza strefami ochronnymi głównych (krajowych) zbiorników wód podziemnych (GZWP).

Zapotrzebowanie gminy (mieszkańców) na wodę pitną jest w pełni zaspokojone.

Zagrożenia wód

Główne zagrożenie dla jakości wód podziemnych wywołane jest działalnością człowieka w połączeniu z budową geologiczną. Słaba izolacja litologiczna poziomu wodonośnego, z którego czerpana jest woda dla miasta wymusiła wprowadzenie ograniczeń w postaci strefy ochrony pośredniej ujęcia w Mirowie.

Wody powierzchniowe, jak wspomniano powyżej, płynące w Węgiełce są pozaklasowe. Zanieczyszczenia te mają charakter miejski, związany z przylegającym zagospodarowaniem oraz rolniczym użytkowaniem terenu, szczególnie w zachodniej części miasta.

3.1.4. FLORA I FAUNA⁴

W parku miejskim zlokalizowane są jedyne formy ochrony przyrody – pomniki przyrody - dębów szypułkowych. Stan tych drzew jest dobry. Poza tym w Przasnyszu jest niewiele starych drzew mających rozmiary kwalifikujące do objęcia ochroną pomnikową. Przy ul. Baranowskiej, w pasie drogowym rosną 2 stare klony srebrzyste (gatunek pochodzący z Ameryki Północnej) o obwodach ok. 300cm

Rośliny objęte ochroną gatunkową: Stwierdzono występowanie 3 gatunków:

Grażel żółty – rzeka Węgiełka odcinek powyżej i poniżej ścisłego centrum (dość licznie) oraz bardzo licznie w stawie w parku.

Kalina koralowa – między ul. Piłsudskiego i rzeką Węgiełką przy granicy ze wsią Klewki (kilka okazów).

Kruszyna pospolita – lokalizacja jak powyżej (kilka okazów)

Zwierzęta objęte ochroną gatunkową Zarejestrowano występowanie 5 gatunków owadów chronionych, 4 gatunków płazów, co najmniej 2 gatunków ssaków oraz 56 gatunków ptaków.

Owady: Na terenach zielonych w centrum miasta stwierdzono występowanie trzmieła ziemnego i trzmieła kamiennika. Na terenach zielonych przy zachodnim krańcu ul. Zawodzie obserwowano poza w/w gatunkami trzmieła żółtego, ogrodowego i leśnego.

Płazy: W parku miejskim obserwowano ropuchę szarą i zieloną oraz żabę jeziorkową i żabę trawną.

Ssaki: Na terenach rolniczych i nad Węgiełką licznie występuje kret. Nad parkiem obserwowano nietoperze, których nie udało się oznaczyć co do gatunku z przyczyn technicznych. Prawdopodobne jest występowanie bobra, który jest liczny nad Węgiełką poniżej i powyżej miasta.

Ptaki:

Podczas badań terenowych na 9 transektach poprowadzonych po głównych ulicach miasta wykryto gatunków łącznie 61 gatunków (od 11 do 39). Najwięcej gatunków ptaków występowało na transekcie wzdłuż ul. Makowskiej (39), Zawodzie i Piłsudskiego (po 35) oraz w parku miejskim (31). 52 gatunki podlegają ścisłej ochronie prawnej, 4 gatunki są objęte ochroną częściową na podstawie ustawy o ochronie przyrody, a 5 gatunków ochroną łowiecką. 2 gatunki (bocian biały i czajka) wymagają ochrony czynnej, a 1 gatunek lęgowy (gąsiorek) oraz 1 gatunek migrujący (gęś białoczelna) są wymienione w załączniku do dyrektywy ptasiej UE jako wymagający szczególnej ochrony (w Polsce gatunek ten jest mniej zagrożony niż w większości krajów Unii)

Podczas ogólnopolskiego projektu badawczego „Polski Atlas ornitologiczny” (synteza wyników w: Sikora A. i wsp. /red./ 2007) w kwadratach 10x10km pokrywających cały kraj stwierdzono występowanie średnio 90 gatunków/100km². Przy założeniu, że liczba gatunków jest proporcjonalna do logarytmu z powierzchni, wg metodyki PAO w Przasnyszu należy się spodziewać występowania ok. 63 gatunków. Gdyby do badań ptaków zastosować metodykę MPPL można by wykryć (teoretycznie) ok. 34-35 gatunków/1km² (uzyskany zakres faktyczny w tym programie to 5-69, przy dominacji terenów rolniczych), ale przy powierzchni miasta 25km² wymagałoby to 70-80 osobo-godzin obserwacji terenowych w sezonie lęgowym w godzinach porannych, przy dobrych warunkach pogodowych.

⁴ W związku ze skąpyimi informacjami zawartymi w opracowaniu ekofizjograficznym dot. fauny i flory w mieście Przasnysz przeprowadzono inwentaryzację przyrodniczą miasta, której wyniki prezentowane są poniżej.

Lista gatunków ptaków w porządku systematycznym:

1. Gęś zbożowa *Anser fabialis* – wiosną i jesienią przelatuje licznie (szerokim frontem) nad miastem. Duże stada gęsi mogą powodować kolizje lotnicze i uszkodzenia elektrycznych linii przesyłowych
2. Gęś białoczelna *Anser albifrons* – przelatuje mniej licznie niż gęś zbożowa, zdarzają się też stada mieszane.
3. Krzyżówka *Anas platyrhynchos* – najliczniejszy lowny ptak wodno błotny – lęgowy nad Węgierką i na stawie w parku miejskim, zimujący.
4. Cyraneczka *Anas crecca* - obserwowana wiosną nad Węgierką przy granicy z wsią Klewki
5. Czapla siwa *Ardea cinerea* – pojedyncze żerujące i przelatujące osobniki obserwowano nad Węgierką między Sierakowem, ul. Leszno i Przemysławą.
6. Bocian biały *Ciconia ciconia* – przelatuje nad miastem wiosną. Pojedyncze osobniki żerują na polach przy granicy miasta k. ul. Zawodzie. Najbliższe gniazda znajdują się na terenie gminy wiejskiej Przasnysz w Sierakowie i Klewkach
7. Krogulec *Accipiter nisus* – żeruje we wschodniej części miasta podczas przelotów i w sezonie lęgowym
8. Myszolów *Buteo buteo* – obserwowany podczas przelotu wiosennego i jesiennego.
9. Czajka *Vanellus vanellus* - występuje na łąkach nad Węgierką między ul. Leszno i Przemysławą oraz od strony Klewek. Gatunek zagrożony przez zabudowę terenów polno-łąkowych -wyraźny spadek liczebności w całej Polsce (o 40-50% od 2000r).
10. Mewa śmieszka *Larus ridibundus* – osobniki i stada przelotne występują na całej długości rzeki Węgiarki
11. Mewa pospolita *Larus canus* – wbrew nazwie (dosłownie po łacinie „mewa siwa”) jest gatunkiem rzadkim i zagrożonym w całej Polsce. Pojedyncze osobniki obserwowano przy wschodniej granicy miasta nad Węgierką
12. Gołąb miejski (skalny) *Columba livia urbana* – pospolity w centrum miasta. W przypadku tego gatunku często dochodzi do konfliktów między mieszkańcami i użytkownikami budynków oraz zasadami ochrony przyrody. Usuwanie gniazd z budynków ze względów sanitarnych jak i w związku z pracami remontowymi jest dozwolone jedynie w okresie 16 października-28 (29) lutego /rozp. MŚ z 28 września 2004r/.
13. Grzywacz *Columba palumbus* – gnieździ się w parku miejskim, większych ogrodach i zadrzewieniach. Obserwowany na większości transektów.
14. Jerzyk *Apus apus* – lęgowy w centrum miasta, widywany podczas żerowania na wszystkich transektach. Zagrożeniem dla tego gatunku są niewłaściwie wyonywane termomodernizacje domów wielorodzinnych.
15. Dzieciół duży *Dendrocopos major* – lęgowy w parku miejskim i nad Węgierką. Pełni ważną rolę środowiskotwórczą, gdyż wykuwane przez niego dziuple są następnie używane przez inne, rzadsze gatunki ptaków.
16. Skowronek polny *Alauda arvensis* – występuje nielicznie na nadrzecznych łąkach i polach od strony wsi Klewki
17. Dymówka *Hirundo rustica* – gatunek związany z budynkami gospodarskimi i hodowlą koni oraz krów, lęgowy na peryferiach. Podczas żerowania i przelotów obserwowany na terenie całego miasta
18. Oknówka *Delichon urbica* – gatunek związany z murowanymi budynkami mieszkalnymi, obserwowany na większości transektów.
19. Świergotek łąkowy *Anthus pratensis* – obserwowany podczas przelotu wiosennego nad Węgierką.
20. Pliszka siwa *Motacilla alba* – obserwowana na 2 transektach. Chętnie gniazduje pod mostami i na składowiskach materiałów budowlanych
21. Pliszka żółta *Motacilla flava* – obserwowana tylko przy ul. Zawodzie k. SUW.
22. Rudzik *Erithacus rubecula* – stwierdzony przy ul. Makowskiej i Zawodzie. Podczas przelotów obserwowany w całym mieście
23. Kopciuszek *Phoenicurus ochruros* – gatunek pierwotnie górski, wtórnie związany z zabudową. Dość liczny, obserwowany na większości transektów.
24. Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – gatunek związany z parkami i ogrodami, stwierdzony na 3 transektach.
25. Pokląska *Saxicola rubetra* – typowy gatunek ekstensywnego krajobrazu rolniczego – obserwowana między ul. Zawodzie i zachodnią granicą miasta.
26. Białorzytka *Oenanthe oenanthe* – gatunek pierwotnie górsko-tundrowy, wtórnie związany z gruzowiskami i placami budów. Obserwowana przy ul. Leszno.
27. Kos *Turdus merula* – występuje na wszystkich odcinkach w parku, ogrodach i zadrzewieniach. Lęgowy i zimujący.
28. Śpiewak *Turdus philomelos* – prawdopodobnie lęgowy, obserwowany na 4 transektach.

29. Kwiczoł *Turdus pilaris* – występuje na 6 transektach, najczęściej widywany w parku miejskim i nad rzeką.
30. Paszkot *Turdus viscivorus* – podczas przelotu wiosennego pojedyncze osobniki obserwowano w stadach mieszanych z kwiczołami.
31. Łozówka *Acrocephalus palustris* – gatunek związany z brzegami wód. Obserwowana w parku miejskim i nad Węgierką. Zagrożeniem dla tego gatunku jest wczesne koszenie szuwarów.
32. Zaganiacz *Hippolais icterina* – prawdopodobnie lęgowy w parku miejskim i w zadrzewieniach przy ul. Piłsudskiego.
33. Piegża *Sylvia curruca* – gatunek związany z krajobrazem parkowym, prawdopodobnie lęgowa na 3 transektach.
34. Cierniówka *Sylvia communis* – prawdopodobnie lęgowa na 4 transektach, w tym w parku miejskim i na prawie całej długości Węgierki
35. Kapturka *Sylvia atricapilla* – dość liczna, obserwowana na 5 transektach
36. Pierwiosnek *Phylloscopus collybita* – prawdopodobnie lęgowy przy ul. Zawodzie
37. Piecuszek *Phylloscopus trochilus* - obserwowany na 2 transektach, prawdopodobnie lęgowy
38. Muchołówka szara *Muscicapa strata* – prawdopodobnie lęgowa w parku miejskim
39. Czarnogłówka *Poecile montanus* – obserwowana w zadrzewieniach przy ul. Piłsudskiego
40. Bogatka *Parus major* – pospolita w całym mieście. Lęgowa i zimująca. Zakłada gniazda z dziuplach, skrzynkach lęgowych, skrzynkach telekomunikacyjnych, a nawet słupkach ogrodzeniowych.
41. Modraszka *Cyanistes caeruleus* – lęgowa na wszystkich odcinkach, wykorzystuje nadrzeczne drzewa z dziuplami.
42. Wilga *Oriolus oriolus* – prawdopodobnie lęgowa nad Węgierką przy ul. Piłsudskiego
43. Gąsiorek *Lanius collurio* – 2 pary lęgowe między ul. Zawodzie i zachodnią granicą gminy
44. Srokosz *Lanius excubitor* – tylko 1 stanowisko przy zachodnim krańcu ul. Zawodzie
45. Sójka *Garrulus glandarius* – prawdopodobnie lęgowa na 3 transektach. Podczas wędrówek występuje na terenie całego miasta.
46. Sroka *Pica pica* – występuje na terenie całego miasta. W krajobrazie naturalnym zakłada gniazda w nadrzecznych zaroślach wierzbowych oraz w koronach olch i brzoź.
47. Kawka *Corvus monedula* – pospolita w całym mieście, lęgowa na budynkach i w parku miejskim
48. Gawron *Corvus frugilegus* – lęgowy w parku miejskim. W mieście żerują również ptaki z kolonii Obręb oraz migrujące i żerujące (do kilkuset osobników).
49. Wrona siwa *Corvus cornix* – występuje w całym mieście, prawdopodobnie lęgowa.
50. Kruk *Corvus corax* – przelotne ptaki widywano przy granicy z Sierakowem
51. Szpak *Sturnus vulgaris* – pospolity na wszystkich odcinkach. Podczas migracji wiosennej stada żerujące na łąkach i polach liczną po kilkaset osobników, a jesienią nawet po kilka tysięcy.
52. Wróbel *Passer domesticus* – lęgowy na terenie całego miasta
53. Mazurek *Passer montanus* - znacznie rzadszy od wróbla – obserwowany przy ul. Ciechanowskiej
54. Zięba *Fringilla coelebs* – obserwowana na 5 transektach, spotykana w ogrodach, parkach i zadrzewieniach.
55. Kulczyk *Serinus serinus* – prawdopodobnie lęgowy w parku miejskim oraz przy ul. Słowackiego i Piłsudskiego
56. Dzwoniec *Chloris chloris* – występuje w parku miejskim, większych ogrodach i w nadrzecznych zadrzewieniach.
57. Szczygieł *Carduelis carduelis* – obserwowany w parku miejskim i nad Węgierką.
58. Czyż *Carduelis spinus* – podczas migracji wiosennej obserwowany przy granicy z Klewkami.
59. Makolągwa *Carduelis cannabina* – związana z luźną zabudową podmiejską i ogrodami działkowymi, prawdopodobnie lęgowa na 5 transektach.
60. Gil *Pyrrhula pyrrhula* – widywany przy ul. Piłsudskiego.
61. Trznadel *Emberiza citrinella* – typowy gatunek krajobrazu polno-łąkowego z pojedynczymi drzewami. Obserwowany na peryferiach miasta przy ul. Makowskiej i Zawodzie.

Aktywna ochrona ptaków w Przasnyszu jest najlepiej widoczna w parku miejskim, gdzie rozwieszono kilkadziesiąt sztuk skrzynek lęgowych o różnych rozmiarach. Należy zachęcać mieszkańców do umieszczania takich skrzynek również na terenach prywatnych.

3.1.5. CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW KLIMATYCZNYCH

Przasnysz położony jest w obrębie dzielnicy wschodniej kraju, która charakteryzuje się średnią roczną temperaturą ok. 6,9°C

W zakresie warunków klimatycznych miasta opracowanie ekofizjograficzne podaje następujące dane odnoszące się do klimatu:

- w zakresie temperatury powietrza:
  - średnia roczna temperatura 7,2 °C,
  - średnia najwyższa temperatura miesiąca 18,2 °C (lipiec, sierpień),
  - średnia najniższa temperatura miesiąca -4,0 °C (luty),
  - okres bezprzymrozkowy, trwa średnio ok. 160 dni, rozpoczyna się średnio pomiędzy 30 kwietnia a 5 maja i kończy 7 do 12 października,
- w zakresie opadów i warunków wilgotnościowych:
  - średnia roczna amplituda wilgotności 20%,
  - opady średnio w roku ok. 500 mm,
  - około 30 dni z mgłą, maksimum w październiku i grudniu, minimum w maju i czerwcu (nie dotyczy dolin rzecznych),
- w zakresie warunków anemometrycznych:
  - przeważają wiatry południowo-zachodnie, często występują zachodnie i południowe, wiosną wzrasta udział wiatrów północnych,
  - średnia prędkość wiatrów waha się pomiędzy 2,1 do 3,5 m/s, jedynie w przypadku wiatrów zachodnich zimą wynosi ok. 4 m/s,

Najmniej korzystny topoklimat posiada dolina rzeki Węgierki, ze względu na dużą, stałą wilgotność, częste mgły.

3.1.6. JAKOŚĆ POWIETRZA

Do głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza zalicza się: zakłady produkcyjne, kotłownie, paleniska domowe, transport, i rolnictwo. Większość z nich to zanieczyszczenia energetyczne, powstające przy spalaniu paliw. Wśród jedenastu głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza z terenu powiatu przasnyskiego⁵ siedem zlokalizowanych jest na terenie Przasnysza. Są to: Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., ABB Sp. z o.o., Jednostka Wojskowa 4420, Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych w Przasnyszu, Agrottrade Sp. z o.o., KROSS Sp. z o.o., Zakład Technicznej Obsługi Rolnictwa.

3.1.7. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Źródłem pól elektromagnetycznych występujący na omawianym terenie są linie energetyczne, urządzenia elektroenergetyczne wysokiego napięcia oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. W przypadku stacji bazowych emitowane pola elektromagnetyczne znajdują się na wysokości ponad 30 m n.p.t., nie stwarzając zagrożenia dla okolicznych mieszkańców.

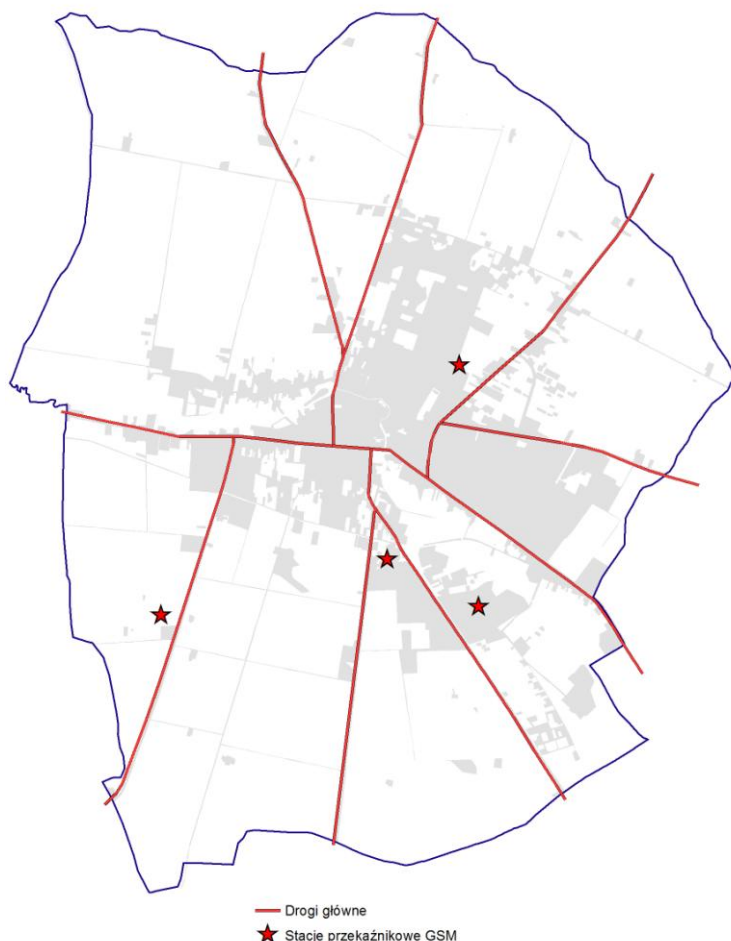
W przypadku linii energetycznych konieczność ewentualnego wyznaczenia pasa ochronnego po przeprowadzeniu odpowiednich pomiarów ustala zarządca linii. Zazwyczaj ewentualne oddziaływanie pól elektromagnetycznych nie przekracza ustalonego i wyłączzonego spod zabudowy pasa technicznego, wyznaczanego dla prawidłowej obsługi i konserwacji linii.

---

⁵ Powiatowy Program Ochrony Środowiska

Ryc. 23. Stacje bazowe telefonii komórkowej na terenie miasta Przasnysz

Źródło: Dane UM Przasnysz

3.1.8. INWESTYCJE MOGĄCE ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Na terenie Przasnysza wskazuje się trzy przedsiębiorstwa, których oddziaływanie na środowisko, ze względu na prowadzony charakter działalności jest uciążliwa. Są to:

- a) Kross S.A.,
- b) ABB Sp. z o.o.
- c) Agrotrade Sp. z o.o.

Największą uciążliwość wykazuje Agrotrade Sp. z o.o. ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo terenów mieszkaniowych, w których jest położona.

Lokalizację przedsiębiorstw uciążliwych dla środowiska wskazano na poniższej rycinie.

Ryc. 24. Lokalizację przedsiębiorstw uciążliwych dla środowiska w mieście Przasnysz

3.2. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Całkowita powierzchnia lasów w mieście Przasnysz wynosi zaledwie 5,78 ha. Lesistość miasta jest na poziomie 0,21%. Można zatem stwierdzić, że z praktycznego punktu widzenia lasy w Przasnyszu nie występują. Wszystkie lasy stanowią własność indywidualną.

Zagrożenia dla istniejących w postaci szczątkowej lasów w mieście mogą mieć charakter abiotyczny, biotyczny oraz antropogeniczny. Do zagrożeń tych należą: niedobór opadów, gwałtowne wiatry (abiotyczne), gradacje pierwotnych i wtórnych szkodników owadów (biotyczne), penetracja, zaśmiecanie i wycinak drzew (antropogeniczne).

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Miasto Przasnysz posiada gminną ewidencję zabytków opracowaną w 2008 r. Jednocześnie wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków uwidoczniony na stronie internetowej Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zawiera obiekty, których nie obejmuje gminna ewidencja.

4.1. ZARYS HISTORII I PRZEMIAN STRUKTURY PRZESTRZENNEJ MIASTA⁶

Pierwsza osada targowa powstała już w XIII w. zlokalizowana była w rejonie ul. Słowackiego i Kościelnej. Historia powstania miasta związana jest z położeniem Przasnysza na wczesnośredniowiecznym szlaku komunikacyjnym z Mazowsza do Królewca oraz dochodzącymi doń drogami z Ciechanowa, Różana i Makowa. Nie jest znana data pierwszej lokacji miasta. Przasnysz otrzymał w 1427 r. przywilej lokacyjny na prawie chełmińskim od księcia Janusza, choć badania archeologiczne dowodzą, że układ urbanistyczny jest wcześniejszy. Miasto miało charakter otwarty tzn. nie posiadało murów obronnych, jednak jego położenie w zakolu rzeki Węgiejki stwarzało od północy i wschodu sytuację obronną. Jednocześnie zaznaczyć należy, że brak planów wcześniejszych niż XIX-wieczne utrudnia formułowanie jednoznacznych opinii o granicach Przasnysza w czasach lokacji. Niemniej badania archeologiczne dowodzą, że miasto zamykała rzeka od północy i wschodu, od południa Piłsudskiego, a na zachodzie dochodziło do obszaru zajętego w późniejszych wiekach pod klasztor.

Ryc. 25. Zasięg miasta lokacyjnego

Z czasów lokacyjnych do naszych czasów zachował się szachownicowy układ miasta, który ma swoje odzwierciedlenie w podziałach geodezyjnych i przebiegu ulic, a także generalna zasada zabudowy działek – od frontu budynek mieszkalny a zabudowania gospodarcze w głębi parceli. Z narożników rynku wychodzi pod kątem prostym 8 ulic. Dowiedziono z całą pewnością, że w czasach lokacji głównymi budynkami w mieście były drewniany ratusz oraz dwa murowane kościoły św. Wojciecha i św. Ducha.

W XVI w. był okresem intensywnego rozwoju gospodarczego miasta, mieszkało w nim około 4100 osób. Prawdopodobnie w tym okresie istniały dwie przeprawy przez rzekę: na przedłużeniu obecnej ul. Słowackiego i u wylotu ul. Mostowej. W XVI w. miasto nie rozrastało się terytorialnie, w porównaniu z okresem wcześniejszym, silnie natomiast zagęszczała się zabudowa. Jak podają źródła historyczne w XVI w., w

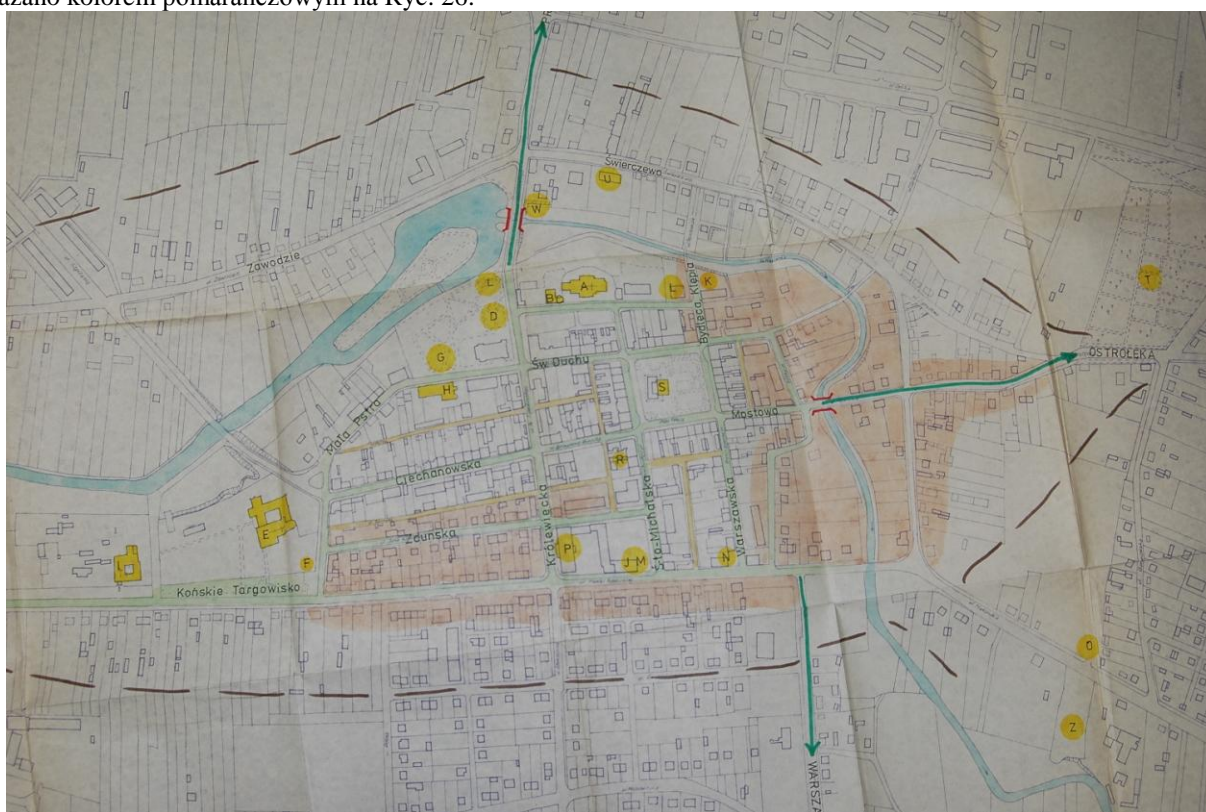
⁶ Na podstawie Gminnej ewidencji zabytków

Przasnyszu było aż 5 kościołów, stojących na ówczesnych peryferiach miasta. O intensywności zabudowy świadczy zaś to, że na 290 parcelach stało 487 domów. Intensywnie zabudowywały się wówczas przedmieścia Przasnysza: na południu – Błonie, na wschodzie – Waliszewo, na północy, za rzeką – Świerczewo. Po pożarze w 1545 r. w mieście pojawiają się pierwsze domy murowane.

XVII i XVIII w. były, jak we wszystkich polskich miastach okresem słabej koniunktury gospodarczej oraz niszczących je wojen. Stąd Przasnysz zasadniczo do końca XVIII w. nie zmienił rozplanowania.

W XIX w. Przasnysz był siedzibą władz powiatowych, stąd zabudowa rozwijała się tu nie tylko zabudowa mieszkaniowa ale także istniały lub powstawały nowe obiekty związane z rangą miasta (np. szpital powiatowy). W związku z tak ważną funkcją i jednocześnie położeniem na ważnym szlaku komunikacyjnym przez miasto przebiegał też szlak wojenny – trasa licznych przemarszów wojsk, zarówno czasach pokoju, jak i okresach wojen. Tu także kwaterowały obce wojska. W związku z tym władze wojskowe zdecydowały się na wybudowanie w mieście koszar, przy ulicy Makowskiej. W pierwszych latach XX w. wzniesiono istniejący do dziś zespół budynków przeznaczonych dla stacjonującego w mieście wojska. Wskutek prowadzonej szerszej polityki w mieście zaczęło przybywać ludności żydowskiej, która w latach sześćdziesiątych XIX w. stanowiła ponad 50% wszystkich mieszkańców miasta. Stąd też, podobnie jak w innych miastach władze Księstwa Warszawskiego postanowiły utworzyć rewir Żydowski we wschodniej i południowej części miasta, jego zasięg pokazano kolorem pomarańczowym na Ryc. 26.

Ryc. 25. Rozplanowanie miasta w XIX w.

Mimo planów rewir ze względu na brak funduszy nie został zrealizowany.

W 1802 r. erygowano za miastem nowy cmentarz przy ul. Ostrołęckiej. Oprócz niego funkcjonowały cmentarz żydowski na przy ul. Leszno oraz cmentarz prawosławny, przy ul. Makowskiej.

W czasie I wojny światowej miasto uległo zniszczeniu w 70%. Odbudowano je wg planu regulacyjnego z 1919 r. Zgodnie z tym planem przyjęto podział miasta na trzy strefy zabudowy: śródmiejską, luźną dworkową i wiejską. Zaprojektowano dwa parki jeden przez rozszerzenie istniejącego ogrodu miejskiego, a drugi między ulicami Leszno, Piłsudskiego, Błonie. Zachowano rozplanowanie placów, siatki ulic i podział parcelacyjny. Zabudowę wpisano w te podziały.

Miasto II wojnę światową przetrwało prawie bez strat.

Obecny układ urbanistyczny Przasnysza ma cechy typowe dla miast lokacyjnych: szachownicowy układ ulic, ratusz w rynku, kościół farny za północnym bokiem przyrynkowym, zespoły klasztorne na granicy miasta. Wygląd i charakter obecnego miasta w dużej części tworzą budynki powstałe w okresie międzywojennym, dotyczy to zarówno domów mieszkalnych, jak i obiektów użyteczności publicznej.

8 maja 1969 r. w Przasnyszu zatwierdzono miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego wraz z programem konserwatorskim. W planie tym zrezygnowano z pasmowego, równoległego do koryta rzeki rozwoju przestrzennego. wskazano nowy kierunek rozwoju przestrzennego na osi pn-pd. W części południowej

miasta zaczęła kształtować się „dzielnica przemysłowa”, podczas gdy północną część zarezerwowano dla osiedli mieszkaniowych.

W zakresie programu konserwatorskiego wytyczono strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej. Strefa ta obejmuje teren miasta lokacyjnego oraz bezpośrednie otoczenie koryta rzeki Węgiejki. Dla strefy tej ustalono następujące zasady:

- a) ochrona konserwatorska układu urbanistycznego miasta, wytyczonego w momencie lokacji w XV w. pozostawienie bez zmian linii zabudowy, wydzielających poszczególne kwartały oraz szerokość ulic. W granicach kwartałów przyrynkowych wprowadzono ochronę podziałów parceli;
- b) zakaz realizacji na terenie miasta lokacyjnego zabudowy blokowej, wielorodzinnej, zwłaszcza w układach nie liczących się z tradycyjną linią pierzei ulicznych. Zakaz taki wprowadzono w związku z zabudową wielorodzinną powstałą przy ul. Kaczej i w pobliżu kościoła parafialnego.;
- c) zaostrzenie kryteriów oceny projektów pod kątem ich zgodności z charakterem staromiejskim otoczenia;
- d) konieczność uszanowania w układzie komunikacyjnym Starego Miasta podziału funkcji ulic na komunikacyjne i gospodarcze, w zakresie nawierzchni, szerokości i charakteru zabudowy;
- e) ochrona konserwatorska zabytków architektury monumentalnej.

4.2. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

O indywidualnym charakterze miasta Przasnysz stanowią zarówno pojedyncze obiekty architektoniczne, stanowiska archeologiczne, jak i zachowane układy przestrzenne.

4.2.1. ZABYTKI ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

- a) Zabytki architektury sakralnej na terenie miasta reprezentują:
  - Zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP,
  - Zespół sakralny: kościół p.w. św. Jakuba i św. Anny oraz klasztor pobernardyński,
  - Zespół sakralny: kościół p.w. św. Klary i św. Józefa oraz klasztor P.P. Mniszek Klarysek Kapucynek,
  - Najstarsza część cmentarza parafialnego.
- b) Ratusz miejski.
- c) Budynki w zespole koszarowym.

W grupie zabytkowych budynków wchodzących w skład historycznego układu urbanistycznego miasta Przasnysza znajdują się: obiekty użyteczności publicznej, do których należą: budynek liceum ogólnokształcącego, budynek Banku, budynek MDK oraz domy mieszkalne pochodzące głównie z okresu po I wojnie światowej, murowane.

4.2.2. ZABYTKI TECHNIKI

Na terenie miasta do obiektów tego typu zaliczyć należy: Przestrzenny Układ Komunikacyjny Mławskiej Kolei Dojazdowej oraz most stalowy na rzece Węgiejce.

4.2.3. PARKI

Na terenie miasta znajdują się zabytkowe, wpisane do rejestru, parki:

- a) miejski im. T. Kościuszki,
- b) podworski w Rudzie.

4.2.4. CMENARZE ZABYTKOWE

W centrum miasta u zbiegu ulic Ostrołęckiej i Baranowskiej istnieje jeden czynny cmentarz katolicki założony na początku XIX w.

4.2.5. ARCHEOLOGIA

Miasto Przasnysz jest dobrze rozpoznane. Badania archeologiczne prowadzone na potrzeby Archeologicznego Zdjęcia Polski w latach 80-tych XX w. Na terenie miasta wskazanych zostało 18 stanowisk archeologicznych. Ich opis i lokalizację wskazano na ryc. 29.

4.3. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Środowisko kulturowe jest istotnym uwarunkowaniem przy kształtowaniu kierunków dalszego przestrzennego rozwoju miasta, jednocześnie stanowi niezaprzeczalny jego walor.

Nie można jednak pominąć zagrożeń, które stanowi w dużym stopniu zły stan techniczny zabudowy historycznej, powodujący jej dekapitalizację. Równie niepokojącym zjawiskiem stają się remonty obiektów prowadzone niezgodnie z wymogami konserwatorskimi.

Istotnym problemem jest objęcie wyłącznie niewielkiego fragmentu starego miasta planem miejscowym i kształtowanie zabudowy i parcelacji działek ewidencyjnych w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

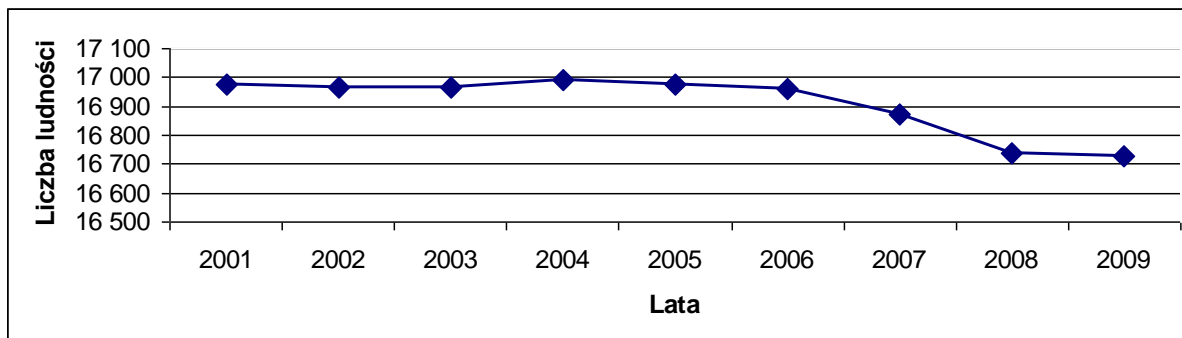
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

5.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

Według danych GUS na dzień 16 sierpnia 2011 r. w mieście na pobyt stały zameldowanych było 17 288 osób. Gęstość zaludnienia wynosi 687 os/km².

Na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba ludności miasta maleje. W 2009 r. liczba ludności Przasnysza stanowi zaledwie 98,5% tej, z 2001 r. Zmiany liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich 10 lat przedstawia poniższy wykres.

Ryc. 25. Sytuacja demograficzna w mieście Przasnysz w latach 2001-2009

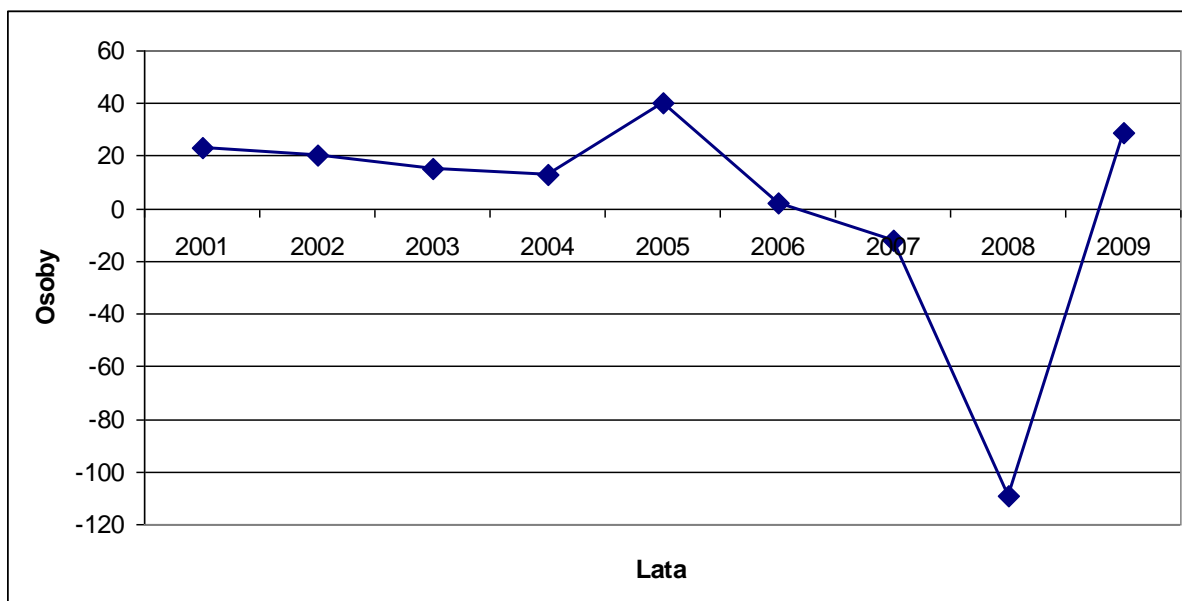

Źródło: Dane GUS

Niezależnie od oficjalnych statystyk wspomnieć należy, że dane zawarte w rejestrach nie oddają rzeczywistej liczby ludności zamieszkującej w mieście Przasnysz. Różnica ta może wynikać z faktu, że niektórzy mieszkańcy zameldowani w mieście, czasowo przebywają poza nią (np. studenci). Brak jest również danych dotyczących osób stale zameldowanych poza miastem lecz czasowo w nim przebywających, wynajmujących mieszkania bez meldunku.

Przyrost naturalny w niewielkim stopniu wpływa na kształtowanie się liczby ludności w mieście i jak pokazuje poniższy rysunek wykazuje duże fluktuacje.

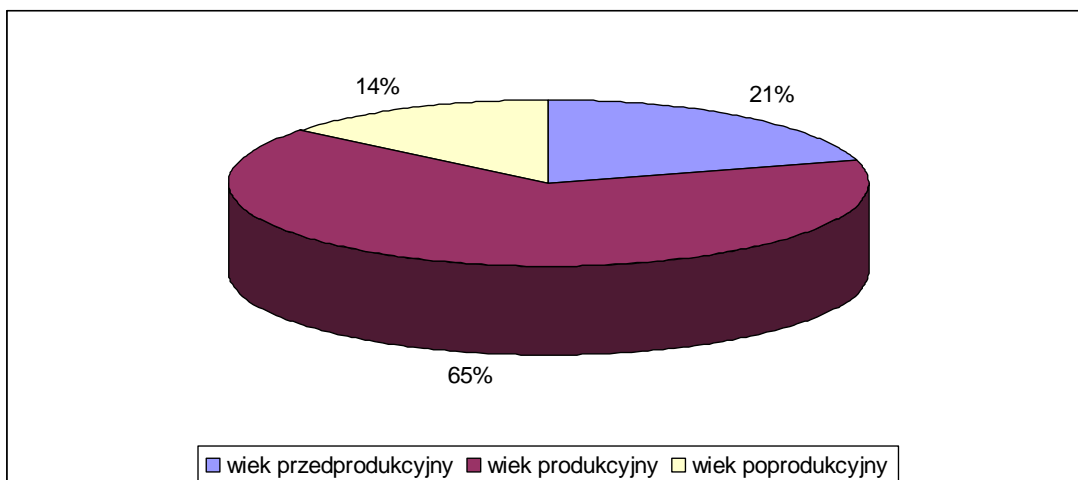
Ryc. 25. Przyrost naturalny w mieście Przasnysz 2001-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2010

Struktura ludności według ekonomicznych grup wiekowych jest typowa dla terenów miejskich.

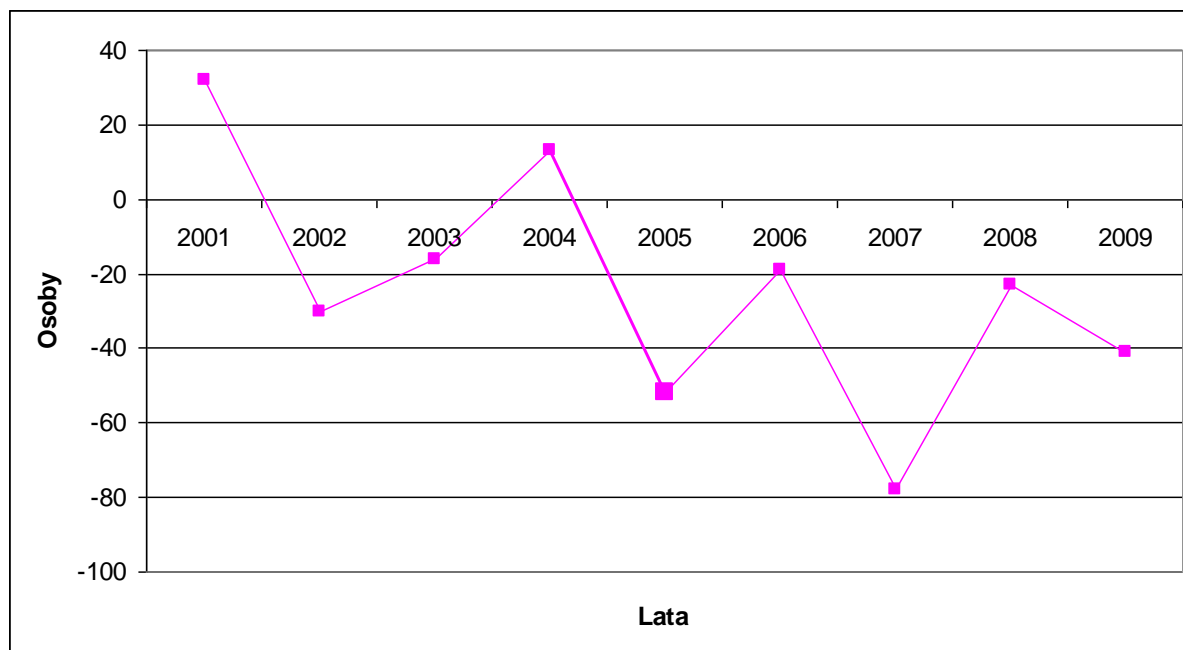
Ryc. 26. Struktura ludności wg grup wiekowych w mieście Przasnysz 2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2010

Niepokój budzi natomiast utrzymujące się od lat ujemne saldo migracji.

Ryc. 27. Saldo migracji ogółem w mieście Przasnysz w latach 2001 - 2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2010

5.2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.2.1. OCHRONA ZDROWIA⁷

Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej (w tym m. in.: Szpital Powiatowy, Przychodnia Zdrowia i Pogotowie Ratunkowe).

Stacjonarną opiekę medyczną dla pacjentów Powiatu Przasnyskiego świadczy Szpital Powiatowy im. W. Oczko funkcjonujący w strukturze Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej. Szpital dysponuje wysokiej klasy sprzętem medycznym, zapewnia całodobową specjalistyczną opiekę lekarską dla ludności powiatu przasnyskiego oraz w godzinach nocnych i w dniach wolnych od pracy placówek świadczących usługi medyczne w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Pogotowie Ratunkowe - Dział Pomocy Doraźnej świadczący całodobowe usługi medyczne w razie wypadku, urazu, porodu, nagłego zachorowania lub nagłego pogorszenia stanu zdrowia, powodującego zagrożenie życia. Szpitalny Oddział Ratunkowy, bardzo dobrze wyposażony w sprzęt diagnostyczno-leczniczy, niezbędny do szybkiego diagnozowania i właściwego leczenia oraz dysponujący nowoczesną bazą techniczną i łózkową. Możliwość szybkiego transportu pacjentów drogą lotniczą umożliwia lądowisko przyszpitalne.

Przychodnia Zdrowia świadcząca usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej znajduje się przy ul. Joselewicza 6.

W mieście działa 5 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia „SUPERMED”, przy ul. Świerczewo 40,
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK”, przy ulicy Mazowieckiej 63,
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Świerczewo”, przy ul. Świerczewo,
4. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Strefa Otwarta”, przy ul. Makowska 26 D,
5. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Eskulap" ul. Rycerska 3.

Dodatkowo poza zakładami opieki zdrowotnej wymienionymi powyżej w zakresie opieki stomatologicznej działa 6 prywatnych gabinetów. Stan zainwestowania w obiekty służby zdrowia jest zadowalający.

Na terenie miasta funkcjonuje 9 ogólnodostępnych aptek.

5.2.2. OPIEKA SPOŁECZNA

Jednostką organizacyjną wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Przasnysza jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w ramach którego działają:

- a) Ośrodek Rehabilitacji dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych,
- b) Środowiskowy Dom Samopomocy,
- c) Poradnia Rodzinna

Ośrodek realizuje następujące usługi:

- a) usługi opiekuńcze - dla osób chorych, samotnych, pozbawionych opieki,
- b) specjalistyczne usługi opiekuńcze - dla osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo,

5.2.3. OŚWIATA

Miasto Przasnysz jako ośrodek powiatowy zapewnia edukację na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym oraz ponadpodstawowym. Na terenie miasta funkcjonują następujące placówki:

- a) Przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja:
  - 8 przedszkoli, w tym 6 prywatnych
  - 3 szkoły podstawowe, w tym jedna niepubliczna,
  - 2 gimnazja, z czego jedno w zarządzie Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Przasnyskiej,
- b) Szkoły ponadgimnazjalne:
  - Liceum ogólnokształcące,
  - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych.
- c) Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy:
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna,
  - Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy
- d) Szkolnictwo policealne:
  - Zespół Medycznych Szkół Policealnych.

---

⁷ Raport o stanie miasta Przasnysz za rok 2007

- e) Szkolnictwo wyższe:
- Wyższa Szkoła Języków Obcych w Przasnyszu.

Tabela 6 Struktura miejskich jednostek oświatowych w roku szkolnym 2010/2011

Placówka	Liczba uczniów ogółem	Wskaźnik scholaryzacji
Przedszkola	574	73,17
Szkoły Podstawowe	1224	102,22
Gimnazja	700	100,65
Zespół Szkół Ponadgminazjalnych (ul. Mazowiecka)	1316	-
Liceum ogólnokształcące (św. St. Kostki)	642	-
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	98	-
Razem	4554	-

Władze samorządowe miasta i powiatu przeznaczają znaczne środki na realizację zadań własnych z zakresu oświaty (m.in. rozbudowę i unowocześnianie bazy oświatowej).

Tabela 7 Zapotrzebowanie na miejsca w placówkach oświatowych w 2010 r.

LICZBA DZIECI W WIEKU SZKOLNYM		LICZBA MIEJSC W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH	
dzieci w wieku 3-5 lat	563	ośrodki przedszkolne + przedszkola	479
dzieci w wieku 6 -12 lat	1252	szkoły podstawowe + „zerówka”	1897
dzieci w wieku 13-15	584	gimnazja	1112
dzieci w wieku 16-18	605	szkoły średnie	2230

Na szczeblu edukacji przedszkolnej i podstawowej liczba miejsc w ofercie placówek oświatowych działających na terenie miasta jest niewystarczająca. Nadmiar miejsc występuje na szczeblu nauczania gimnazjalnego i średniego, jest on jednak pozorny ponieważ do tego typu szkół uczęszczają uczniowie nie tylko z obszaru miasta ale z gmin ościennych.

5.2.4. KULTURA

Do placówek realizujących zadania w dziedzinie upowszechniania kultury, edukacji, wychowania i wszechstronnego organizowania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych należą:

- a) Miejski Dom Kultury im. Stanisława Ostoi - Kotkowskiego,
- b) Miejska Biblioteka Publiczna,
- c) Kino „Światowid”.

5.2.5. SPORT I TURYSTYKA

Sport

Działalnością sportowo-rekreacyjną w mieście zajmuje się Ośrodek Sportu i Rekreacji. Administruje on

1. Kompleks sportowy przy ul. Makowskiej, w jego skład wchodzi:
  - a) stadion piłkarski z 400 m ośmiotorową bieżnią okólną z mączki ceglanej z trybunami na 680 miejsc siedzących, w tym 360 pod trybuną krytą;
  - b) piłkarskie boisko treningowe (trawiaste) – 103 miejsca siedzące;
  - c) korty tenisowe o nawierzchni ceglastej (2 obiekty)
  - d) boisko do piłki siatkowej plażowej;
  - e) budynek administracyjno-socjalny, wyposażony min. w szatnie, siłownię, salę aerobową, saunę i salę wielofunkcyjną.
2. Kompleks sportowy przy ul. Orlika
  - a) treningowe boisko piłkarskie (trawiaste)
  - b) boisko wielofunkcyjne (asfaltowe).

Turystyka i rekreacja

Przasnysz nie stanowi, mimo dużego potencjału, atrakcyjnego celu wycieczek.

Oferta turystyczna miasta jest skierowana bardziej do mieszkańców miasta i okolic, i jest związana z rekreacją i wypoczynkiem (kino, obiekty sportowe, obiekty gastronomiczne,).

Na terenie miasta znajdują się pracownicze ogrody działkowe i rekreacyjne, których użytkownikami są mieszkańcy miasta. Zlokalizowane są one w północnej części miasta.

5.2.6. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE ORAZ ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO

Przasnysz jest miejscem działania licznych organizacji pozarządowych i organizacji pożytku publicznego. Łącznie zarejestrowane są 52 organizacje w następujących grupach:

- a) sport, turystyka, rekreacja,
- b) ruchy i organizacje religijne,
- c) związki zawodowe,
- d) przyroda, ekologia,
- e) sfera społeczna,
- f) inne.

5.3. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

5.3.1. PODMIOTY GOSPODARCZE

Działalność gospodarcza na obszarze miasta ma zasadnicze znaczenie dla jego rozwoju. Przasnysz jest miejscem dużej aktywności gospodarczej (produkcja, usługi, transport). Świadczy o tym wskaźnik mierzony liczbą firm na 1000 mieszkańców. W chwili obecnej wynosi on 87 i przewyższa średnią krajową – 75 oraz wojewódzką (bez Warszawy) – 65.

Na terenie miasta największymi przedsiębiorstwami są:

- a) Kross S.A.,
- b) ABB Sp. z o.o.
- c) Agrotrade Sp. z o.o.

Brak jest danych dotyczących związku liczby miejsc pracy stworzonych przez powyższe podmioty z liczbą osób zatrudnionych z terenu miasta.

Na terenie miasta zarejestrowane w systemie REGON są 1459 podmioty gospodarcze, z czego 12,% należy do sektora publicznego.

5.3.2. ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE

W 2009 r. miasto Przasnysz była głównym miejscem pracy dla 4734 osób. W grupie tej przeważały kobiety (52,5%). Zmiany w liczbie osób zatrudnionych w latach 2001-2007 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Zatrudnienie w Przasnyszu

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ogółem	4 327	4 353	4 487	4 470	4 476	4 600	4 734
mężczyźni	2 294	2 291	2 349	2 247	2 101	2 152	2 245
kobiety	2 033	2 062	2 138	2 223	2 375	2 448	2 489

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2010

W 2009 r. na terenie miasta Przasnysz zarejestrowane były 1166 osoby bezrobotne, co stanowi 10,6% ludności w wieku produkcyjnym. W grupie tej jest nieznaczna przewaga kobiet (ok. 50,5%). Ze względu na mały rynek pracy stopę bezrobocia cechuje duża fluktuacja.

Tabela 9 Liczba osób bezrobotnych w Przasnyszu

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ogółem	1 718	1 562	1 348	1 125	965	870	1 166
mężczyźni	779	686	560	466	391	375	579
kobiety	939	876	788	659	574	495	587

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2010

Brak jest informacji na temat bezrobocia rzeczywistego.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Uwarunkowania przestrzenne wynikające z zagrożenia bezpieczeństwa ludności i mienia dotyczą niebezpieczeństwa:

1. wystąpienia katastrof transportowych,
2. powodzi,
3. awarii ze źródeł przemysłowych,
4. zanieczyszczenia wód ujmowanych do picia.

Transport osób i ładunków, o charakterze tranzytowym odbywa się głównie z oparciem o drogę krajową i drogi wojewódzkie. Drogi te prowadzą ruch, w tym transport towarów, przez najstarszą, gęsto zabudowaną, zabytkową część miasta (w tym w pobliżu szkół). Tam też potencjalne zagrożenie wypadkami, czy wręcz katastrofami transportowymi jest największe. W dokumentach planistycznych od lat rezerwuje się teren na potrzeby budowy obwodnicy Przasnysza, w ciągu drogi krajowej nr 57. Nie jest jednak znany termin realizacji tego przedsięwzięcia.

Na terenie miasta Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej nie wyznaczył terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Niemniej zjawisko wezbrań i lokalnych podstopień gruntów przylegających do rzeki Węgiejki jest częste. Stąd w opracowaniu ekofizjograficznym wskazano „*Obszary potencjalnie narażone na podtopienia lub okresowe zalewy wód powierzchniowych*”. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz wskazano obszar doliny rzeki Węgiejki, na którym dopuszczono realizację m.in. usług. Nie wskazano tego obszaru dla zabudowy mieszkaniowej. Niemniej, szczególnie w pobliżu ulic Świerczewo i Makowskiej (odcinka północnego), w najstarszej części miasta dolina zwięża się wskutek wejścia na te tereny zabudowy. Zmniejszeniu ryzyka wystąpienia powodzi lub podstopień służyć ma zbiornik istniejący zbiornik retencyjny. Projektowana jest w ciągu najbliższych 3-4 lat jego rozbudowa.

Awarie ze źródeł przemysłowych dotyczą głównie terenów położonych w pd. części miasta. Na terenie Przasnysza nie zlokalizowano zakładów, których cykl produkcyjny wiązałby się ze wzrostem ryzyka wystąpienia awarii. Niemniej potencjalne wystąpienia takich zdarzeń na terenach produkcyjnych występuje. Sugeruje się w celu minimalizacji zagrożeń nie wskazywanie w bezpośrednim sąsiedztwie terenów produkcyjnych nowej zabudowy mieszkaniowej. Stosunkowo duże ryzyko takich zagrożeń związane jest z lokalizacją stacji paliw na terenie miasta i w bezpośrednim sąsiedztwie, na terenach gminy Przasnysz (stacja paliw PKN Orlen - Sierakowo).

Istnieje zagrożenie wystąpienia zanieczyszczeń w rejonie ujmowania wód dla miasta Przasnysza w Mirowie (Gm. Przasnysz). W związku z niekorzystną budową geologiczną, dla obszaru wokół ujęć wody wprowadzono strefę ochrony pośredniej ujęcia wody. Miasto nie decyduje o sposobie użytkowania tego terenu, niemniej należy monitorować działania planistyczne podejmowane przez gminę Przasnysz celem wyeliminowania potencjalnych zagrożeń.

Bezpieczeństwa w mieście strzeże Komenda Powiatowa Policji (obsługująca powiat przasnyski), Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Pogotowie Ratunkowe, Szpital Powiatowy.

7. OBSZARY I OBIEKTY WYZNACZONE DO REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji został uchwalony przez Radę Miasta Przasnysz Uchwałą Nr XXXV/252/2009 z dnia 28 maja 2009. Został on przyjęty jako dokument otwarty, który będzie dostosowywany do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych. W programie wskazano tzw. projekty przestrzenne do których zaliczono:

- a) Rewitalizacja Rynku w Przasnyszu-rewaloryzacja budynku Ratusza oraz przywrócenie ładu przestrzennego na płycie rynku
- b) Modernizacja Miejskiego Domu Kultury
- c) Remont Miejskiej Biblioteki Publicznej – filii dla Dzieci i Młodzieży,
- d) Budowa Powiatowej Biblioteki
- e) Remont ulic przyległych do Rynku Miejskiego
- f) Remont i zmiana sposobu użytkowania budynku po kinie „Światowid” na ul. J. Dąbrowskiego
- g) Modernizacja i rozbudowa Środowiskowego Domu Samopomocy ul. Św. Wojciecha 5
- h) Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 2, ul. J. Kilińskiego 1
- i) Budowa boiska szkolnego przy Szkole Podstawowej Nr 2, ul. Kilińskiego 1

- j) Rewitalizacja Parku Miejskiego im. Tadeusza Kościuszki
- k) Budowa budynków socjalnych na ul. Zawodzie
- l) Remonty kamienic
- m) Plac zabaw dla dzieci w rejonie starego basenu na osiedlu nr 4
- n) Renowacja dzwonnicy przykościelnej oraz fragmentu muru zabytkowego Kościoła Parafialnego P.W. Św. Wojciecha ul Św. Wojciecha 1 B
- o) Budowa parkingu na ul. B. Joselewicza
- p) Renowacja Kościoła i Klasztoru OO Pasjonistów
- q) Remont ul Dąbrowskiego W ramach projektu planuje się budowę zatoki postojowej z miejscami parkingowymi jako ułatwienie komunikacyjne Miasta, co będzie wspierać rozwój ruchu turystycznego
- r) Docieplenie budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Szpitalnej

Ryc. 27. Obiekty wyznaczone do rewitalizacji

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

W syntezie wojewódzkich postulatów do koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju na lata 2008-2033 w zakresie rozmieszczenia infrastruktury technicznej i transportowej, strategicznych zasobów wodnych i obiektów gospodarki wodnej o znaczeniu międzynarodowym i krajowym zapisano „*Wzmocnienie w układzie krajowym dróg tworzących „Wielką Obwodnicę Mazowsza”, w szczególności włączenie miasta Ostrołęki, w ten układ drogowy. Lokalizacja przedsięwzięcia obejmuje następujące odcinki dróg wojewódzkich: Ciechanów-Przasnysz (nr 617), Przasnysz-Ostrołęka (nr 544), ...*”

8.1. DOKUMENTY SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO

Dokumentami szczebla wojewódzkiego są:

1. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2020 – aktualizacja (Warszawa 2006 r.) – jest to dokument stanowiący kompleksową koncepcję rozwoju regionu,
2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, Warszawa 2004 – jest przestrzennym układem odniesienia dla Strategii rozwoju województwa mazowieckiego.

W powyższych dokumentach na terenie miasta określono zadania z zakresu:

I. Transportu:

- a) budowa obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 57,
- b) Rozbudowa i przebudowa dróg wojewódzkich 544 i 617 oraz ich włączenie w układ drogowy „Wielkiej Obwodnicy Mazowsza”,

II. Infrastruktury technicznej:

- a) adaptacja istniejących linii elektroenergetycznych o napięciu 110 kV,
- b) budowa linii elektroenergetycznych o napięciu 110 kV relacji Przasnysz – Chorzele.

8.2. DOKUMENTY SZCZEBŁA POWIATOWEGO

Dokumentami szczebla powiatowego są:

1. Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2008-2020,
2. Plan Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2004-2013,
3. Powiatowy Program Ochrony Środowiska,

W powyższych dokumentach na terenie miasta określono zadania z zakresu:

I. Transportu:

- a) modernizacja, przebudowa i remont istniejących dróg powiatowych oraz mostów,
- b) stałe poprawianie jakości nawierzchni dróg,

II. Infrastruktury technicznej:

- a) renowacja zbiornika retencyjnego na rzece Węgierce w Przasnyszu,

III. Kultury i turystyki:

- a) Budowa dróg rowerowych i włączenie Przasnysza w tworzony zintegrowany system tras rowerowo-dydaktycznych
- b) Budowa Mazowieckiego Centrum Sportów Zimowych,

IV. Rozwoju gospodarczego

- a) Budowa w Sierakowie pod Przasnyszem specjalnej strefy ekonomicznej.

8.3. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z POLITYKI ORGANÓW UZGADNIAJĄCYCH I OPINIUJĄCYCH STUDIUM

Na podstawie art. 11 pkt. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Burmistrz Miasta Przasnysz poinformował o przystąpieniu do sporządzania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Przasnysz, instytucje i organy uzgadniające i opiniujące studium. W odpowiedzi otrzymano 3 wnioski. Dotyczyły one między innymi uwzględnienia ustaleń zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Mazowieckiego dotyczących:

- a) Rozbudowa i przebudowa dróg wojewódzkich 544 i 617 oraz ich włączenie w układ drogowy „Wielkiej Obwodnicy Mazowsza”,
- b) budowa linii elektroenergetycznych o napięciu 110 kV relacji Przasnysz – Chorzele
- c) rozbudowy i przebudowy drogi krajowej nr 57,

8.4. DOKUMENTY SZCZEBŁA LOKALNEGO - STRATEGIA ROZWOJU MIASTA PRZASNYSZ

Dokument ten jest planem rozwoju na lata 2007-2015. Wskazuje pożądany obraz miasta oraz drogi i metody jego osiągnięcia. Określa zadania strategiczne i ich realizatorów, zarysowuje horyzont czasowy, w którym zadania te powinny zostać zrealizowane. Wizję rozwoju miasta Przasnysz określono w następujący sposób: „Trwały rozwój społeczno-gospodarczy miasta oraz umacnianie roli Przasnysza jako ponadlokalnego centrum w sferze edukacji, ochrony zdrowia i kultury, przy respektowaniu wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i zachowaniu ładu przestrzennego”. W strategicznej perspektywie Przasnysz ma być miastem:

1. rozbudowującym nowoczesną i komplementarną infrastrukturę, zapewniającą rozwój wszystkich funkcji miejskich oraz podnoszącą standard życia mieszkańców;
2. konsekwentnie wdrażającym w życie ideę zrównoważonego rozwoju, dbającym o wysokie standardy ekologiczne;
3. planującym rozwój przestrzenny w sposób rozumny i przemyślany, umiejętnie łączącym gospodarowanie przestrzenią z nakładami na infrastrukturę;
4. wykorzystującym endogenny potencjał dla rozwoju społeczno-gospodarczego;
5. stale rozwijającym małą i średnią przedsiębiorczość, wspomaganą przez politykę władz lokalnych oraz specjalistyczne instytucje wspierające biznes i zraszające przedsiębiorców;
6. zapewniającym dobre warunki mieszkaniowe poprzez budowę koniecznej infrastruktury pod prywatne i spółdzielcze budownictwo oraz podejmujące ciężar inwestycyjny w postaci budowy mieszkań komunalnych, zarówno czynszowych jak i socjalnych;
7. gwarantującym tańszą i nowoczesną strukturę kształcenia, zapewniająca możliwość kontynuacji nauki i konkurencji we współczesnym świecie opartym o „gospodarkę wiedzy” oraz dostosowaną do lokalnego rynku pracy;
8. kreującym lokalny pakt społeczny, w którym „trzeci sektor” aktywnie realizuje zadania miasta w zakresie kultury, sportu, rekreacji, edukacji, przeciwdziałania bezrobociu i pomocy społecznej;
9. zapewniającym mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa publicznego i socjalnego, integrację osób starszych i niepełnosprawnych, przeciwdziałanie patologiom społecznym i promujące zdrowy styl życia;
10. stanowiącym ważny ośrodek powiatowy z rozbudowanymi funkcjami administracyjnymi oraz rozwiniętymi, świadczonymi na wysokim poziomie usługami społecznymi dla sąsiednich gmin;
11. stosującym narzędzia zarządzania strategicznego o charakterze wieloletnim, szczególnie w zakresie planowania finansowego, inwestycyjnego i przestrzennego;
12. podnoszącym jakość miejskich usług komunalnych;
13. skutecznie konkurującym w ściąganiu do miasta środków strukturalnych na rozwój nowoczesnej infrastruktury, podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz rozwój zasobów ludzkich.

Najważniejszymi zadaniami przekładającymi się na przestrzeń są:

- a) zakładanie nowych enklaw zieleni miejskiej (bez sprecyzowania miejsca)
- b) zagospodarowanie traktu spacerowego wzdłuż rzeki Węgiejki
- c) zagospodarowanie wyspy w parku
- d) utworzenie skansenu w przedwojennym budynku dworca na ul. Makowskiej
- e) współfinansowanie budowy wielofunkcyjnego obiektu sportowo- rekreacyjnego –Mazowieckie Centrum Sportów Zimowych
- f) budowa ścieżek rowerowych
- g) poprawa stanu dróg lokalnych,

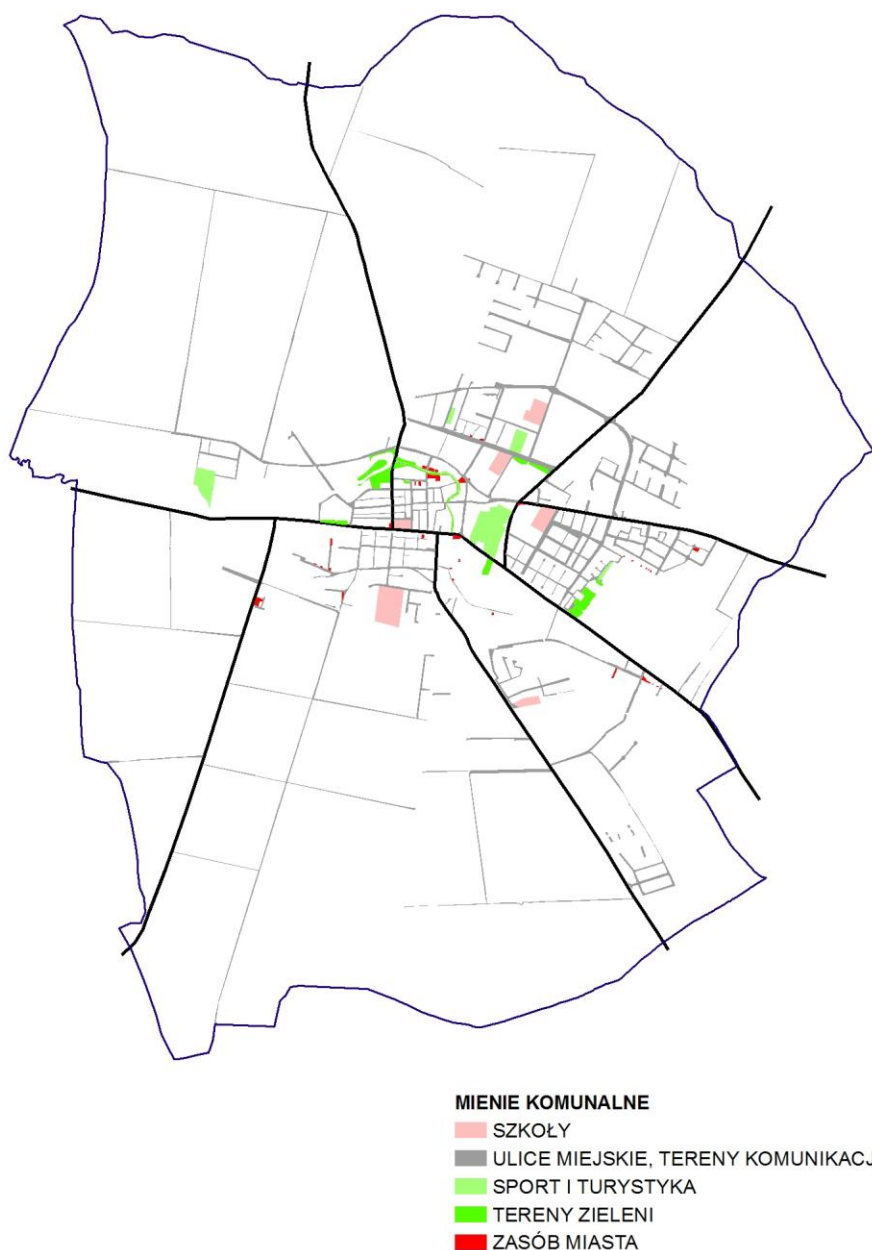
Skuteczną realizację strategii zapewnia m.in. Wieloletni Plan Inwestycyjny.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Zdecydowana większość gruntów w mieście znajduje się w posiadaniu osób fizycznych, w formie własności lub użytkowania wieczystego. Grunty komunalne stanowią niewielki odsetek całości gruntów, miasto jest właścicielem niespełna 206, 29 ha, co stanowi 8,2 % ogólnej powierzchni. Zasób miasta obejmuje jedynie 3,7596 ha. Własność komunalną stanowią grunty min. pod szkołami, drogami, terenami infrastruktury technicznej (SUW, oczyszczalnia ścieków, ciepłownia miejska), parkami, obiektami kultury i administracji. Gmina poza nielicznymi działkami nie dysponuje dużymi niezabudowanymi nieruchomościami, które mogłyby stanowić jej ofertę inwestycyjną.

Miasto jest właścicielem ponad 62,3 km dróg, z czego (31,35 km - bitumiczne, 23,35 km - tłuczeń i żwir, 6,6 km - gruntowe, 0,98 - kostka brukowa).

Ryc. 28. Lokalizacja terenów komunalnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Przasnysz

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

10.1. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW

10.1.1 OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

Tabela 10 Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Lp.	Obiekt/zespół	Adres	Rejestr
1	Układ urbanistyczny z otoczeniem		A-771, 13.12.2007
2	Liceum Ogólnokształcące	ul. Św. Stanisława Kostki 5, 06-300 Przasnysz	dec. 1342/10 z 10.12.2010r.
3	Ratusz	Rynek 1, 06-300 Przasnysz	A-428, 07.05.1962
4	Zespół sakralny:		A-383, 08.12.1958
4a	a) kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia N.M.P. z najbliższym otoczeniem w promieniu 50m	ul św. Wojciecha 06-300 Przasnysz	A-383, 08.12.1958
4b	b) dzwonnica	ul św. Wojciecha 06-300 Przasnysz	A-383, 08.12.1958
4c	c) cmentarz przykościelny	ul. Św. Wojciecha, 06-300 Przasnysz	A-383, 08.12.1958
5	Zespół sakralny:	ul 3 maja 34, 06-300 Przasnysz	A-380, 17.04.1958
5a	a) kościół św. Jakuba i św. Anny z otoczeniem w promieniu 50m	ul 3 maja 34, 06-300 Przasnysz	A-380, 17.04.1958
5b	b) klasztor pobernardyński	ul 3 maja 34, 06-300 Przasnysz	A-380, 17.04.1958
6	Zespół sakralny:	ul Piłsudskiego 48, 06-300 Przasnysz	A-381, 16.04.1958
6a	a) kościół św. Klary i św. Jakuba z otoczeniem w promieniu 50 m	ul Piłsudskiego 48, 06-300 Przasnysz	A-381, 16.04.1958
6b	b) klasztor pp. Felicjanek ob. Klarysek-kapucynek	ul Piłsudskiego 48, 06-300 Przasnysz	A-381, 16.04.1958
7	Zespół koszarowy JW. 4420. w granicach dz. 668 - budynki w zakresie elewacji zewnętrznej i gabarytu:	ul. Makowska 06-301 Przasnysz	A-614, 08.03.1995
7a	budynek nr 3	ul. Makowska 06-301 Przasnysz	A-614, 08.03.1995
7b	budynek nr 5	ul. Makowska 06-301 Przasnysz	A-614, 08.03.1995
7c	budynek nr 6	ul. Makowska 06-301 Przasnysz	A-614, 08.03.1995
7d	budynek nr 7	ul. Makowska 06-301 Przasnysz	A-614, 08.03.1995
7e	budynek nr 10	ul. Makowska 06-301 Przasnysz	A-614, 08.03.1995
8	Najstarsza część cmentarza parafialnego	06-300 Przasnysz	A-530, 30.01.1986
9	Park	06-300 Przasnysz	A-512, 27.01.1984
10	Park dworski	ul. Ruda 1, 06-300 Przasnysz	A-525, 10.09.1984
11	Przestrzenny układ komunikacyjny mławskiej kolei dojazdowej (torowisko i zachowane budynki)	Stacja Kolei Dojazdowych PKP, 06-300 Przasnysz	A-615, 28.07.1995
11a	Most kolejowy na rzece Węgiec	Stacja Kolei Dojazdowych PKP, 06-300 Przasnysz	A-615, 18.09.1995

Źródło: Dane MWKZ Ostrołęka.

10.1.2. OBIEKTY ZNAJDUJĄCE SIĘ W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

W gminnej ewidencji zabytków miasta Przasnysz⁸, oprócz obiektów wpisanych do rejestru zabytków, o których mowa w rozdziale 9.1.1. znajduje się obiekty, wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 11 Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków (z wyłączeniem obiektów rejestrowych)

Lp.	Obiekt/zespół	adres
1	Dom murowany	ul. Ciechanowska 11; Przasnysz,
2	Kamienica murowana	ul. Ciechanowska 12; Przasnysz
3	Kamienica murowana	ul. Dąbrowskiego 2; Przasnysz
4	Kamienica murowana	ul. Joselewicza 4; Przasnysz,
5	Dom murowany	ul. Kacza 19; Przasnysz,
6	Dom murowany	ul. Kilińskiego 8; Przasnysz,
7	Kamienica murowana	ul. Kilińskiego 11; Przasnysz,
8	Dom murowany	ul. Ostrołęcka 1; Przasnysz,
9	Kamienica	Rynek 3, 06-300 Przasnysz
10	Kamienica murowana	Rynek 4; Przasnysz,
11	Kamienica murowana	Rynek 5; Przasnysz,
12	Dom mieszkalny	Rynek 7, 06-300 Przasnysz
13	Kamienica murowana	Rynek 15; Przasnysz,
14	Kamienica murowana	Rynek 16; Przasnysz,
15	Dom mieszkalny	Rynek 20, 06-300 Przasnysz
16	Kamienica murowana	Rynek 21; Przasnysz,
17	Kamienica murowana	Rynek 23; Przasnysz,
18	Dom mieszkalny	ul. 3 Maja 4, 06-300 Przasnysz
19	Kamienica murowana	ul. 3 Maja 7; Przasnysz,
20	Kamienica murowana	ul. 3 Maja 8; Przasnysz,
21	Dom mieszkalny ob. Bank	ul. 3 Maja 13, 06-300 Przasnysz
22	Dom murowany / ob.. Dom kultury/	ul. 3 Maja 16; Przasnysz,
23	Kamienica murowana	ul. 3 Maja 21; Przasnysz,
24	Dom murowany	róg ul. Św. St. Kostki i ul. Świerczewo; Przasnysz,
25	Kamienica murowana	róg ul. św. St. Kostki i ul. Kilińskiego; Przasnysz,
26	Dom murowany, d. przytułek	ul. Świerczewo 9; Przasnysz.
27	Kamienica murowana	ul. Warszawska 1; Przasnysz,
28	Budynek internatu nr 1	ul. Makowska 06-301 Przasnysz
29	Budynek koszarowy nr 8	ul. Makowska 06-301 Przasnysz
30	Budynek internatu nr 9	ul. Makowska 06-301 Przasnysz
31	Budynek nr 11	ul. Makowska 06-301 Przasnysz
32	Budynek wartowni nr 12	ul. Makowska 06-301 Przasnysz
33	Budynek nr 13	ul. Makowska 06-301 Przasnysz
34	Pomnik - mauzoleum żołnierzy polskich	Przasnysz, cmentarz rzymskokatolicki
35	Cmentarz niemiecki z 1915r.	06-300 Przasnysz
36	Kirkut, poł. XIXw.	ul. Leszno 45, 06-300 Przasnysz
37	Budynek koszarowy nr 17	ul. Jednostka Wojskowa nr 4420
38	Budynek magazynowy nr 15	ul. Jednostka Wojskowa nr 4420
39	Budynek internatu nr 2	ul. Jednostka Wojskowa nr 4420

⁸ Z wyłączeniem stanowisk archeologicznych.

40	Budynek koszarowy nr 20	ul. Jednostka Wojskowa nr 4420
41	Budynek koszarowy nr 19	ul. Jednostka Wojskowa nr 4420
42	Budynek koszarowy nr 18	ul. Jednostka Wojskowa nr 4420
43	Dom	ul. Ostrołęcka 26
44	Budynek mieszkalny	ul. Ostrołęcka 28
45	D. młyn usługowa- sklep z farbami	ul. Ostrołęcka 30
46	Budynek mieszkalny	ul. Piłsudskiego 90/90A
47	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 20
48	Budynek mieszkalny	ul. 3 Maja 25/27 Kilińskiego 31
49	Kamienica mieszkalna	ul. Rynek 6
50	Budynek mieszkalno- handlowy	ul. Rynek 28
51	Budynek mieszkalny	ul. Sienkiewicza 3
52	Dwór	Ul. Ruda1Przasnysz

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków oraz MWKZ Ostrołęka

10.1.3. OCHRONA PLANISTYCZNA

Obszar miasta pokryty jest planami miejscowymi w niewielkim stopniu, stąd tak istotne dla ochrony wartości kulturowych narzędzie jakim są strefy konserwatorskie w praktyce nie jest wykorzystywane.

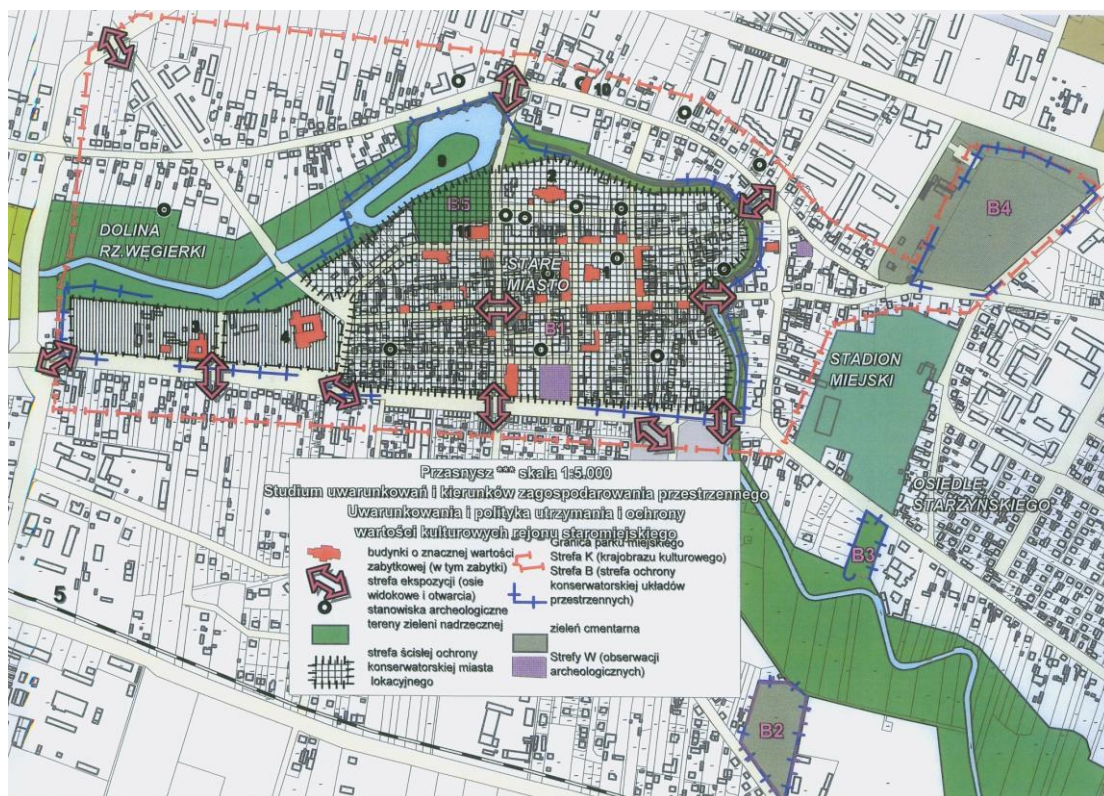
W obowiązującym studium przewidziano następujące strefy:

- A - ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmująca XV-wieczne założenie miasta lokacyjnego z prostokątnym rynkiem, zawartego między licami Piłsudskiego, 3-go Maja, Szpitalną i rzeką Węgieką,
- A1 strefa ochrony konserwatorskiej założenia parkowego w Rudzie,
- B - ochrony konserwatorskiej układów przestrzennych w tym:
  - B1 - układ staromiejski
  - B2 - teren cmentarza żydowskiego
  - B3 – teren cmentarza prawosławnego/wojskowego
  - B4 – teren cmentarza rzymsko-katolickiego
  - B5 – teren parku miejskiego, wpisanego do rejestru zabytków,
- K – krajobrazu kulturowego. Obejmuje strefę B1 i tereny obustronnie przyległe wzdłuż ulic. Zawodzie, Świerczewo, Ostrołęckiej, Piłsudskiego i nowoprojektowanej zachodniej stronie Zespołu Klasztornego Bernardynek włącznie z terenem cmentarza rzymsko-katolickiego.
- E – ekspozycji. Obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania obiektu zabytkowego (Starego Miasta) – wskazana na Ryc. 28 strzałkami, oznaczającymi podlegające ochronie otwarcia widokowe.
- W – rozpoznane i potencjalne obszary eksploatacji archeologicznej,
  - W1 – strefa obserwacji archeologicznej obszaru Starego Miasta
  - W2 - strefa obserwacji archeologicznej terenu byłego cmentarza przykościelnego kościoła św. Michała Archaniola (boisko LO)
  - W3 - strefa obserwacji archeologicznej cmentarza przy byłym kościele św. Krzyża (rejon ulic Świerczewo i Ogrodowej)

Rozmieszczenie stref prezentuje poniższy rysunek.

Ryc. 28. Wyznaczone w studium strefy ochrony konserwatorskiej

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Przasnysz

10.1.4. OBSZARY W EWIDENCJI KONSERWATORSKIEJ – STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Według danych Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie miasta znajduje się 18 udokumentowanych stanowisk archeologicznych. Ich lokalizację wskazano na poniższej mapie.

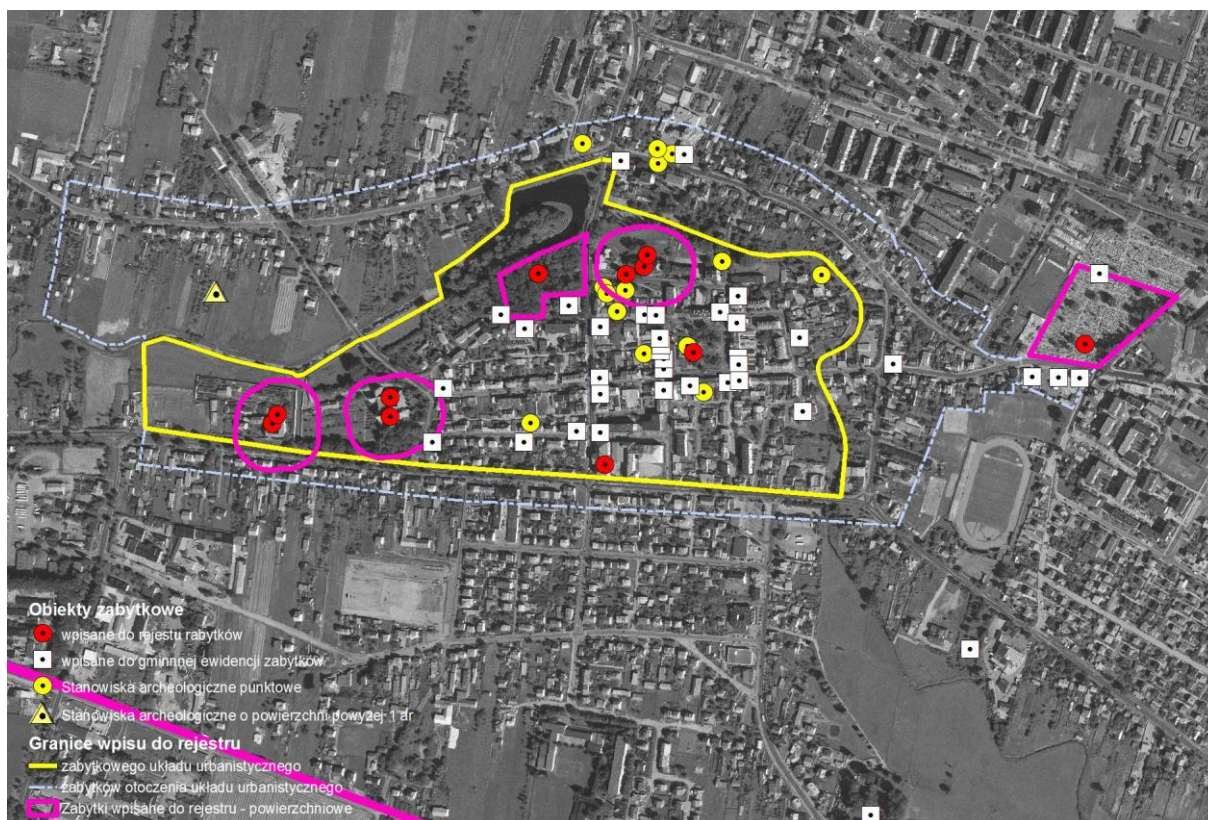
1. 39-65/I/4
2. 40-65/I/3
3. 40-65/II/4
4. 40-65/III/5
5. 40-65/IV/6
6. 40-65/V/7
7. 40-65/VI/8
8. 40-65/VII/9
9. 40-65/VIII/10
10. 40-65/IX/11
11. 40-65/X/12
12. 40-65/XI/13
13. 40-65/XIII/15
14. 40-65/XIV/16
15. 40-65/XV/17
16. 40-65/XVI/18
17. 40-65/XVII/19
18. 40-65/I/20

Ryc. 29. Lokalizacja stanowisk archeologicznych

Ryc. 30. Historyczny układ urbanistyczny miasta Przasnysza. Rozmieszczenie obiektów wartościowych kulturowo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MWKZ w Ostrołęce oraz gminnej ewidencji zabytków Miasta Przasnysz

10.2. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

10.2.1. POMNIKI PRZYRODY

Pomniki przyrody są obiektami o wysokiej wartości przyrodniczej. Na terenie Przasnysza ochroną objętych zostało sześć drzew pomnikowych.

Ryc. 31. Lokalizacja Pomników przyrody w parku im. T. Kościuszki

Źródło: UM Przasnysz

Grupa drzew „Dąb szypułkowy” zlokalizowane są w parku im. T. Kościuszki. Drzewa pomnikowe o wysokości 16 -21 m i obwodach 210-304 cm wpisane są do rejestru wojewódzkiego pod numerem 25. Podstawą prawną jest rozporządzenie nr 11 Wojewody Mazowieckiego z dnia 26.02.2008 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu przasnyskiego.

10.2.2. ROŚLINNOŚĆ

Na terenie miasta w 2010 r. przeprowadzono inwentaryzację szaty roślinnej.

Stwierdzono występowanie 3 gatunków, wszystkie poza obszarami intensywnie zabudowanymi:

Grażel żółty – rzeka Węgierka odcinek powyżej i poniżej ścisłego centrum (dość licznie) oraz bardzo licznie w stawie w parku.

Kalina koralowa – między ul. Piłsudskiego i rzeką Węgierką przy granicy ze wsią Klewki (kilka okazów).

Kruszyna pospolita – lokalizacja jak powyżej (kilka okazów)

10.2.3. ŚWIAT ZWIERZĘCY

Wynikiem przeprowadzonej w 2010 r. inwentaryzacji faunistycznej jest stwierdzenie występowania na terenie miasta 5 gatunków owadów chronionych, 4 gatunków płazów, co najmniej 2 gatunków ssaków oraz 56 gatunków ptaków. Największe bogactwo fauny występuje w parku miejskim oraz w dolinie Węgierki.

10.3. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa najlepsze gleby w miastach nie są już chronione przed urbanizacją poprzez konieczność uzyskiwania zgody Ministra Rolnictwa na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

10.4. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O LASACH

Powierzchnia lasów w mieście wynosi zaledwie 5,78 ha. Wszystkie lasy stanowią własność prywatną. Lasy te nie mają statusu lasów ochronnych.

10.5. OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE WÓD

Ujęcia wody zaopatrzące miasto położone są poza terenem Przasnysza, we wsi Mirów, Gm. Przasnysz. Wskazana dla studni strefa ochrony pośredniej położona jest całkowicie poza terenem miasta.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEN GEOLOGICZNYCH

Na terenie miasta Przasnysz nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Teren miasta i jego najbliższe okolice znajdują się poza Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych.

Brak jest natomiast udokumentowanych złóż kopalin.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie miasta Przasnysz nie występują tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

14. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

14.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

System transportowy ma znaczący wpływ na możliwości rozwoju gminy. Analiza stanu istniejącego pozwalają na określenie uwarunkowań wynikających z obecnego rozwoju tego systemu i warunków jego funkcjonowania. Szczególnie istotne są stan i warunki funkcjonowania systemu, w tym wyposażenie techniczne układu drogowego oraz stopień spełnienia wymagań wynikających z funkcji pełnionych w obsłudze ruchu oraz zagospodarowania.

14.1.1. UKŁAD DROGOWY

Układ drogowy Przasnysza składa się ze 77,4 km dróg publicznych, w tym:

- a) 5,7 km dróg krajowych,
- b) 7,4 km dróg wojewódzkich,
- c) 10,3 km dróg powiatowych,
- d) 56 km dróg gminnych.

Pod względem funkcjonalnym w układzie drogowym można wydzielić drogi obsługujące połączenia ponadlokalne, które zapewniają drogi krajowa, wojewódzkie i powiatowe oraz drogi o znaczeniu lokalnym, służące miejscowym potrzebom komunikacyjnym, do których zaliczają się ulica miejskie oraz drogi wewnętrzne.

Z uwagi na położenie Przasnysza względem głównych ośrodków administracyjnych, handlowo-usługowych oraz koncentracji miejsc pracy, najistotniejsze dla powiązań zewnętrznych są połączenia z Warszawą, w dalszej kolejności z Ostrołką, Ciechanowem, i Olsztynem. Z kolei jako siedziba powiatu i ważny lokalny ośrodek handlowy i usługowy, jego dostępność jest ważna dla sąsiednich gmin i powiatów.

Najważniejsze dla zewnętrznych powiązań gminy są drogi krajowe i wojewódzkie:

- a) droga krajowa nr 57 o przebiegu Pułtusk (droga krajowa nr 61 Warszawa – Augustów) – Przasnysz – Szczytno – Bartoszyce (droga krajowa nr 51 Olsztynek – Bezledy), droga nr 57 przechodzi przez miasto na kierunku południowy wschód - północ, w systemie dróg krajowych droga ta zapewnia m.in. powiązania aglomeracji warszawskiej z Mazurami, w mieście Przasnysz droga obsługuje bezpośrednie powiązania z innymi z Makowem Mazowieckim oraz wyprowadza ruch w kierunku Warszawy i województwa warmińsko – mazurskiego,
- b) droga wojewódzka nr 544 o przebiegu Brodnica – granica województwa - Mława – Przasnysz – Ostrołka, przechodząca przez miasto na kierunku wschód – zachód, jej przebieg częściowo pokrywa się z trasą drogi krajowej nr 57. W układzie dróg wojewódzkich droga ta wiąże północną część województwa mazowieckiego z województwami warmińsko-mazurskim i kujawsko-pomorskim, ponadto zapewnia powiązania wewnętrzne w tej części Mazowsza oraz z drogami krajowymi nr 7 (Warszawa – Gdańsk) i 61 (Warszawa – Augustów); w mieście Przasnysz droga ta wyprowadza ruch w kierunku Mławy i Ostrołki,
- c) droga wojewódzka nr 617 o przebiegu Przasnysz – Ciechanów, służąca wewnętrznym powiązaniom w północnej części województwa, zapewniająca dojazd do Przasnysza i Ciechanowa, skąd dalej za pomocą drogi krajowej nr 50 do Płońska i Warszawy.

W dalszej kolejności ważnymi drogami dla powiązań zewnętrznych miasta są drogi powiatowe:

- a) nr 3227W Przasnysz – Baranowo, zapewniająca powiązania z sąsiednimi gminami i północną częścią powiatu ostrołęckiego,
- b) nr 3238W o przebiegu Przasnysz – Leszno- Gostkowo – Karniewo – Przemiarowo, zapewniająca powiązania z gminą Krasne, powiatami makowskim i pułtuskim i dalej z drogami krajowymi nr 57 i 61, prowadzącymi w kierunku Warszawy.

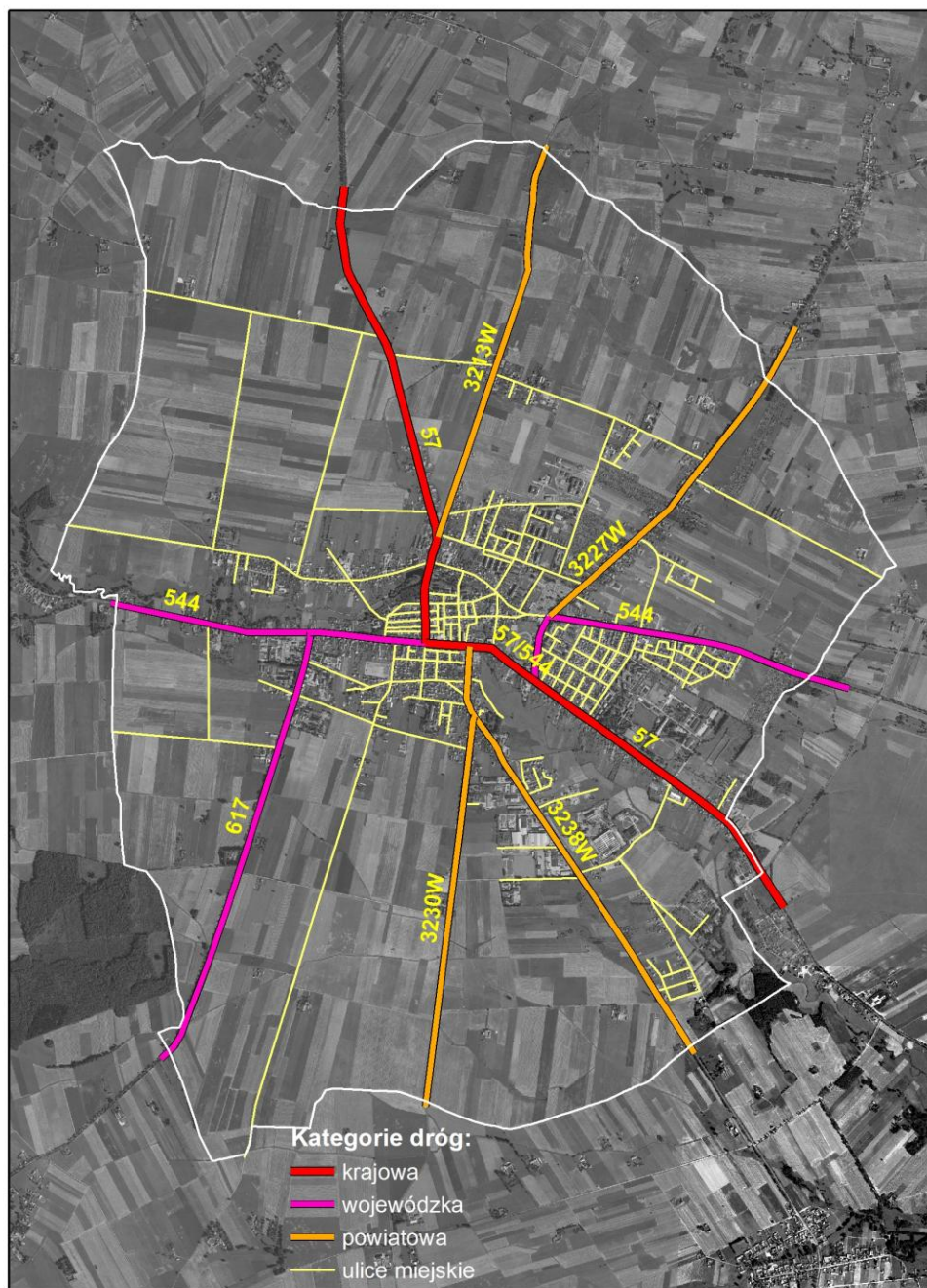
Wyżej wymienione drogi krajowa nr 57, wojewódzkie i powiatowe, z racji swojej dostępności zapewniają również ważne połączenia wewnątrz miasta, w tym z obsługą zagospodarowania, znajdującego się przy tych drogach.

Ulice miejskie służą powiązaniom wewnętrznym, niektórym zewnętrznym, a przede wszystkim bezpośredniej obsłudze zagospodarowania i wyprowadzeniu ruchu na drogi wyższych kategorii.

Część zagospodarowania miasta obsługiwana jest przez drogi niezaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych. Są to drogi wewnętrzne na terenach osiedli mieszkaniowych i terenach rolnych.

Przebiegi istniejących dróg: krajowych, wojewódzkich, powiatowych i ważniejszych gminnych przedstawiono na poniższym schemacie.

Ryc. 32. Układ drogowy, kategorie dróg.

Sieć dróg/ulic publicznych i wewnętrznych dobrze udostępnia zagospodarowanie miasta, przy czym część zabudowy, dostępna jest jedynie przy pomocy dróg utwardzonych nieulepszonych (tłuczniowych, żwirowych) i nieutwardzonych (gruntowych).

Drogi o nawierzchni twardej stanowią 4,3% długości dróg publicznych.

Droga krajowa, drogi wojewódzkie i powiatowe posiadają nawierzchnie bitumiczne. Nawierzchnie twarde ulepszone posiada 6,5% ulic miejskich.

Drogi o nawierzchni twardej zapewniają najważniejsze połączenia zewnętrzne i wewnętrzne w mieście oraz obsługują rejony o największej koncentracji zabudowy. Drogi nieutwardzone znajdują się głównie na terenach zabudowy jednorodzinnej i ekstensywnie zagospodarowanych o rozproszonej zabudowie oraz obszary rolne. Droga krajowa posiada nawierzchnię o szerokości 6,0 – 7,0 m, wojewódzkie o szerokości 5,5–7,0 m, drogi powiatowe 4,5 – 6,0 m, ulice miejskie 4,0-6,0 m.

Charakterystykę wyposażenia układu drogowego w nawierzchnie przedstawiono w tabeli „Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych”.

Tabela 12 Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych

L.p.	DROGI	DŁUGOŚĆ [km]	NAWIERZCHNIE [km]	
			TWARDE ULEPSZONE	NIEUTWARDZON E I NIEULEPSZONE
1	Krajowa	5,7	5,7	-
2	Wojewódzkie	7,4	7,4	-
3	Powiatowe	10,3	10,3	-
4	Gminne	56,0	49,4	6,6
5	Ogółem	77,4	74,2	3,3

Źródło: Raport o stanie miasta Przasnysz za 2007 r.

Przy klasyfikacji wykorzystano ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, zarządzenie nr 80 Generalnego Dyrektora Dróg Publicznych z 18 grudnia 2008 r. oraz dane zarządców dróg powiatowych i miejskich. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U.99.43.430), przez klasę drogi rozumie się przyporządkowanie drodze odpowiednich parametrów technicznych, wynikających z jej cech funkcjonalnych. Zasadniczym problemem przy określaniu klas dróg istniejących jest niepełne dostosowanie parametrów technicznych dróg do funkcji przez nie pełnionych. Większy ruch i większy zakres obsługi ruchu ponadlokalnego, szczególnie międzyregionalnego, wymagają lepszych parametrów i wyposażenia technicznego oraz ograniczenia obsługi zagospodarowania – dostępności do drogi.

W stanie istniejącym droga krajowa nr 57 zaliczona jest do klasy drogi głównej (G). Droga obsługuje ruch międzyregionalny, regionalny i lokalny. Droga posiada jezdnię w dobrym stanie. Szerokość istniejącego pasa drogowego, szczególnie w centrum miasta (w większości poniżej 20 m) nie odpowiada wymaganiom dla drogi tej klasy. Mankamentami są:

- a) duży zakres obsługi zagospodarowania na odcinkach przejścia przez tereny zwartej zabudowy (w centralnej i południowej części miasta),
- b) pojedyncze odległości pomiędzy skrzyżowaniami są mniejsze niż wymagane dla dróg tej klasy

Droga wojewódzka nr 617 jest drogą klasy głównej (G). Droga obsługuje przede wszystkim ruch regionalny i lokalny, w mniejszym zakresie także międzyregionalny. Droga posiada jezdnię w dobrym stanie. Szerokość istniejącego pasa drogowego (w większości poniżej 20 m) nie odpowiada wymaganiom dla drogi tej klasy. Droga obsługuje zagospodarowanie przylegające do niej.

Droga wojewódzka nr 544 jest drogą główną (G). Droga obsługuje przede wszystkim ruch regionalny i lokalny. Droga posiada jezdnię w dobrym stanie, lecz o niedostatecznej szerokości – poniżej 6,0m. Szerokość istniejącego pasa drogowego (w większości mniej niż 20 m) nie odpowiada wymaganiom dla drogi tej klasy. Droga obsługuje zagospodarowanie przylegające do niej. Droga nie jest wyposażona w chodniki poza obszarem zwartej zabudowy.

Drogi powiatowe są drogami klasy zbiorczej. Drogi te łączą funkcję obsługi ruchu ponadlokalnego z obsługą zagospodarowania.

Ulice miejskie są drogami klasy lokalnej i dojazdowej. Podstawowym problemem jest niedostateczne wyposażenie tych dróg w nawierzchnie twarde oraz często zbyt małe szerokości jezdni i pasów drogowych, które utrudnia ich wyposażenie jednocześnie w jezdnie i chodniki.

14.1.2. KOMUNIKACJA KOLEJOWA

Przez teren miasta, po północnej stronie ulicy Kolejowej oraz wschodniej stronie ulicy Leszno, przebiega torowisko wąskotorowej Mławskiej Kolei Dojazdowej o przebiegu Mława – Przasnysz – Maków Mazowiecki. Zarządcą kolei jest gmina Krasne, operatorem Stowarzyszenie Kolejowych Przewozów Lokalnych z siedzibą w Kaliszu. W 2006r. wznowiono przewozy towarowe i nieregularne (turystyczne) przewozy pasażerskie.

14.1.3. KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA

Przasnysz nie posiada publicznej miejskiej komunikacji autobusowej.

Linie autobusowe PPKS zapewniają powiązania z Warszawą i trzema stolicami regionów (Gdańsk, Poznań, Olsztyn), a także m.in. z Ostrołęką, Ciechanowem, sąsiednimi gminami oraz wewnętrzną w mieście. Linie przebiegają drogami krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi oraz ważniejszymi gminnymi.

Głównym węzłem komunikacyjnym jest zmodernizowany dworzec autobusowy znajdujący się przy zbiegu ul. Leszno i Piłsudskiego.

14.1.4. TRANSPORT ŁADUNKÓW

Największe źródła i cele ruchu towarowego zlokalizowane są w południowej części miasta, z dobrym dostępem do sieci dróg krajowych i wojewódzkich.

Ponadto na terenie miasta występują rozproszone obiekty produkcyjne, magazyny i hurtownie, gospodarstwa rolne, nie stwarzające istotnych problemów transportowych, poza targowiskiem, do którego dojazd odbywa się przez centrum miasta.

Tranzytowy ruch ciężarowy koncentruje się na drodze krajowej i drogach wojewódzkich.

14.1.5. RUCH PIESZY I ROWEROWY

Większość ulic posiada.

Wzdłuż drogi krajowej, dróg wojewódzkich, powiatowych ulic miejskich, na odcinkach zabudowy wydzielono chodniki dla pieszych. Łączna długość chodników w mieście przekracza 39 km, z czego 19% wykonane jest z kostki brukowej betonowej, pozostałe 81% z płyt chodnikowych. Wydzielone i oznakowane ścieżki rowerowe znajdują się w ciągu ul. Żwirki i Wigury, al. Jana Pawła II, ul. Kolejowa. Na pozostałych drogach ruch rowerowy odbywa się na ogólnodostępnych jezdniach. Największe zagrożenie bezpieczeństwa rowerzystów występuje na drogach o największym natężeniu ruchu tzn. krajowej nr 57 i drogach wojewódzkich 617 i zachodnim odcinku drogi 544 do skrzyżowania z drogą krajową.

14.1.6. PARKOWANIE POJAZDÓW

Na terenie miasta problemy z parkowaniem pojazdów dotyczą obszaru centrum – w miejscach koncentracji handlu, usług i administracji. Problemy te dotyczą także terenów pozostałej zabudowy, szczególnie wzdłuż ważniejszych ulic, gdzie parkowanie, związane z dojazdami do handlu i usług, odbywa się na jezdniach, chodnikach lub nieutwardzonych poboczach, stwarzając tym samym utrudnienia w ruchu i zagrożenie jego bezpieczeństwa.

14.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

14.2.1. GOSPODARKA WODNA

System zaopatrzenia w wodę Przasnysza oparty jest na jednym ujęciu wody zlokalizowanym w Mirowie na terenie gminy Przasnysz, z którego woda przesyłana jest do stacji uzdatniania przy ul. Zawodzie w zachodniej części miasta.

Dla ujęcia wydano pozwolenie na pobór wód podziemnych w ilości $Q_{h_{max}} = 300 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{d_{max}} = 5300 \text{ m}^3/\text{d}$.

Ujęcie posiada ustalone w kategorii B zasoby wód podziemnych w wysokości $400 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $S=19 \text{ m}$, zatwierdzonych decyzją Prezesa Centralnego Urzędu Geologii w Warszawie znak: KDH/013/3665/W/73 z dnia 19 lipca 1973 r.

Woda ujmowana jest poprzez pięć studni z głębokości 83-92,5 m.

Ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej dla ujęcia o promieniu $r=10 \text{ m}$. Strefa ta w pełni zamyka się w granicach gminnej działki, na której jest posadowiona.

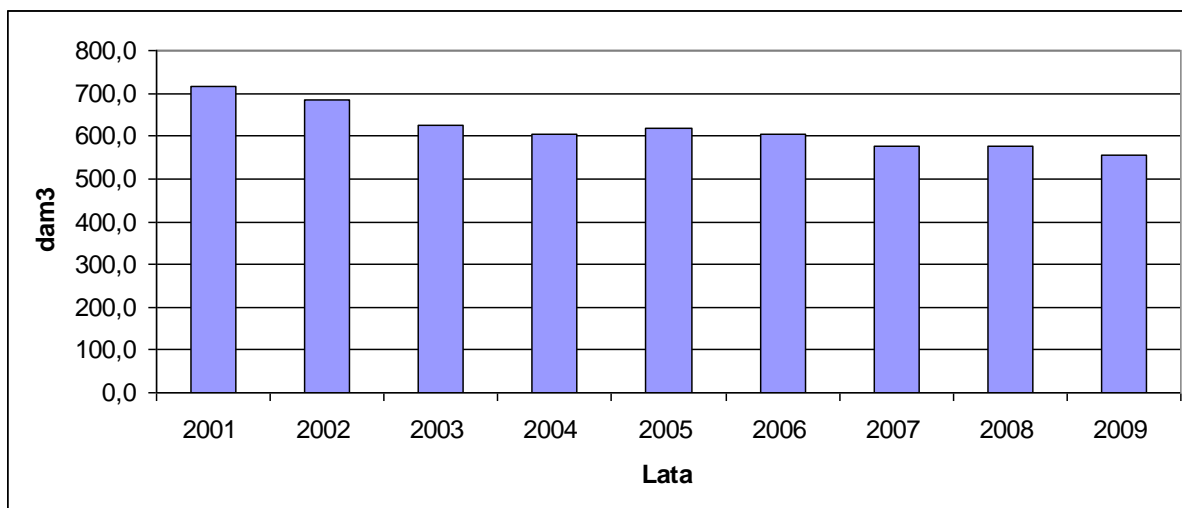
Ustanowiono strefę zewnętrzną ochrony pośredniej dla ujęcia o wymiarach:

- zasięg strefy od środka zespołu studni w górę strumienia – 600 m.
- zasięg strefy od środka zespołu studni w dół strumienia – 400 m.
- ½ szerokości strefy na wysokości środka zespołu studni – 450 m.
- Jest ona całkowicie położona poza obszarem miasta.

Ujęcie to zaopatruje w wodę do celów socjalno-bytowych, gospodarczych, przemysłowych i przeciwpożarowych miasto Przasnysz. Administratorem ujęcia, stacji uzdatniania wody oraz sieci wodociągowej jest Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.

Prawidłową jakość ujmowanej wody tłoczony do wodociągów ma zapewnić stacja uzdatniania wody (SUW). Wydajność stacji wynosi $Q_{maxd} = 5706 \text{ m}^3/\text{d}$. zdolność produkcyjną ujęcia wykorzystuje się zaledwie w 33%. Rozbiór wody jest nierównomierny, zdecydowanie większe zapotrzebowanie występuje w okresach letnich, suchych. Poza tym okresem SUW w pełni pokrywa zapotrzebowanie miasta na wodę, które z roku na rok maleje.

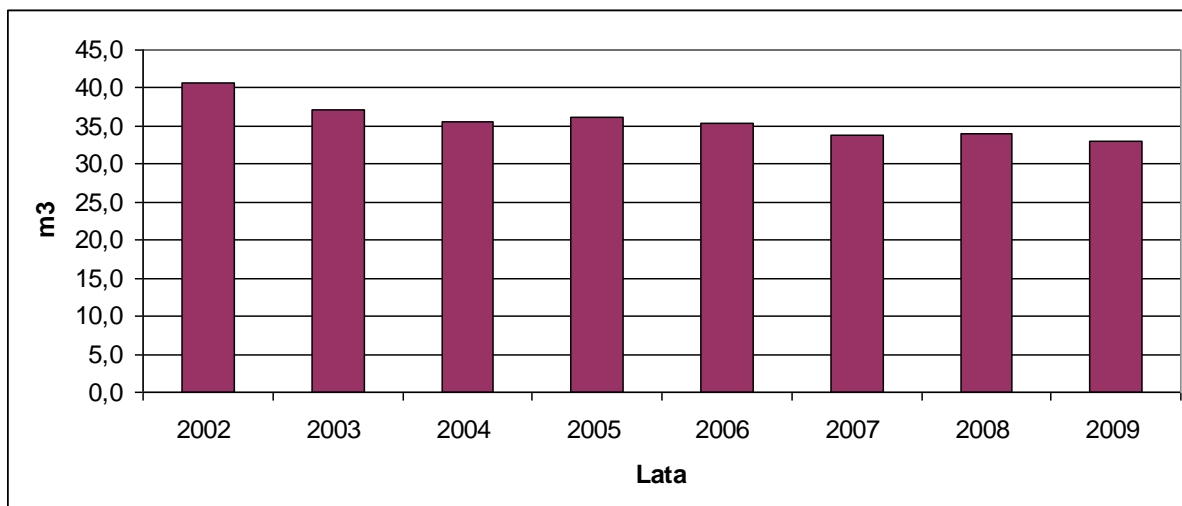
Ryc. 33. Woda dostarczana do gospodarstw domowych [dam].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2010

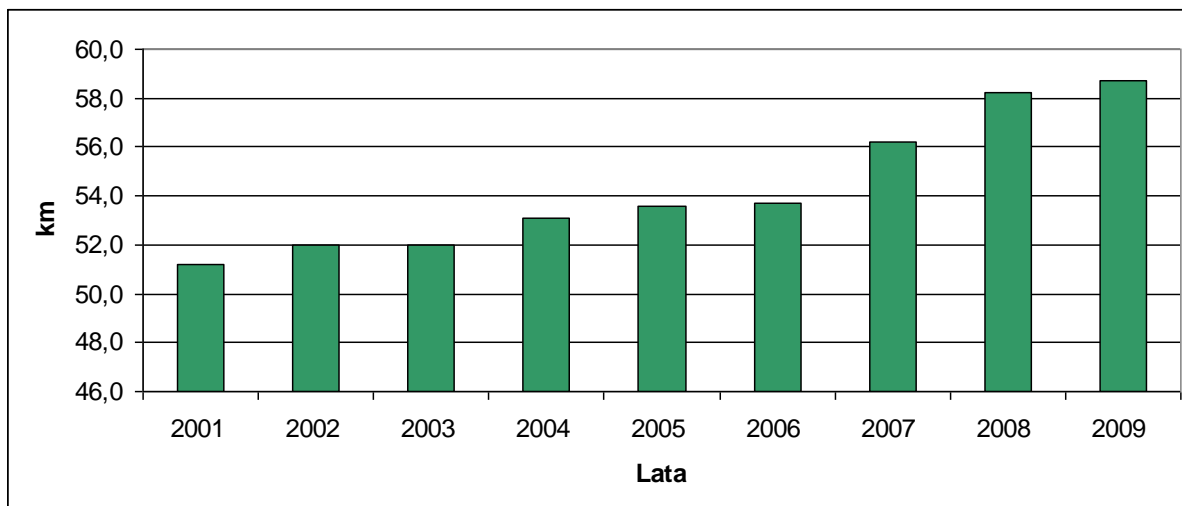
Ryc. 34. Średnie roczne zużycie wody przez mieszkańca Przasnysza [m³/rok]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2009

Woda jest rozprowadzana poprzez magistrale wodociągowe o średnicach od 160 do 450 mm. Pierścieniowy układ głównych magistral wodociągowych obejmujący swym zasięgiem miasto zapewnia niezawodność dostawy wody do odbiorców. Długość czynnej sieci wodociągowej zwiększa się, jej przyrost ilustruje poniższe zestawienie.

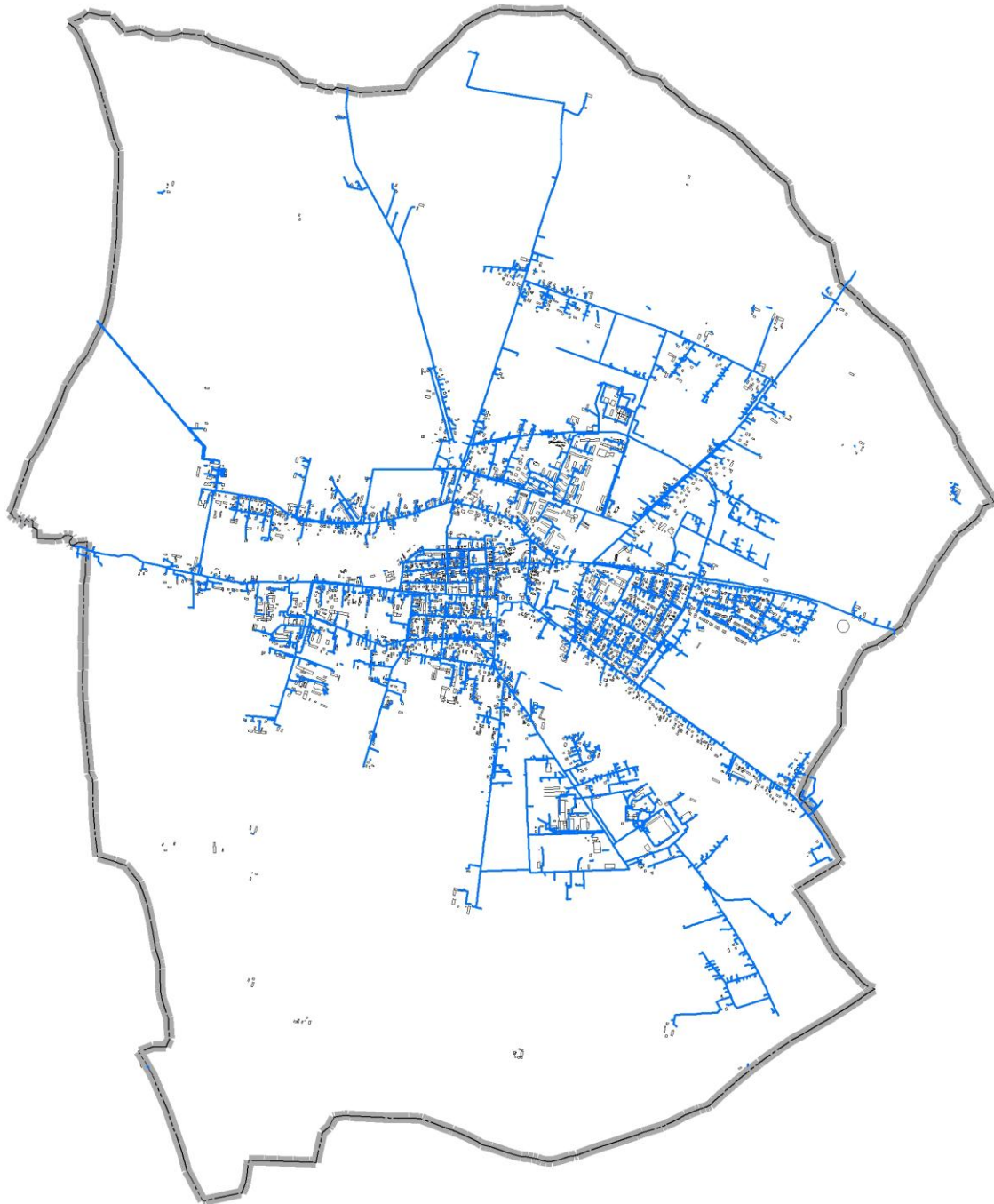
Ryc. 35. Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej [km]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2009

Okolo 95% ludności miasta korzysta z wodociągu, pozostali zaopatrują się w wodę ze studni indywidualnych. Rozmieszczenie sieci wodociągowej przedstawiono na schemacie Miejska sieć wodociągowa. Część zakładów przemysłowych korzysta z własnych ujęć i stacji wodociągowych.

Ryc. 36. Miejska sieć wodociągowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PODGIK 2010.

14.2.2. GOSPODARKA ŚCIEKOWA

W mieście Przasnysz istnieje kanalizacja: sanitarna i deszczowa.

Całkowita długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej w mieście wynosi 54,2 km (31.12.2010 r), korzysta z niej 83,6% mieszkańców miasta. Kanalizację sanitarną w mieście posiadają wszystkie osiedla o skupionej zabudowie. W większości jest to sieć grawitacyjna, nowsze odcinki sieci zbudowane są w systemie grawitacyjno – pompowym.

Kanały sanitarne doprowadzają ścieki do oczyszczalni zlokalizowanej w południowo-wschodniej części miasta przy ul. Makowskiej. Dla oczyszczalni ścieków komunalnych w Przasnyszu wyznaczono aglomerację (Rozporządzenia Nr 86 Wojewody Mazowieckiego z dnia 6 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wyznaczenia aglomeracji Przasnysz), w zasięgu której znajduje się cały obszar miasta.

Oczyszczalnia miejska typu mechaniczno-biologicznego, z technologią usuwania osadów biogenych ma przepustowość $Q_{st/d} = 4000 \text{ m}^3/d$, $Q_{max/d} = 6500 \text{ m}^3/d$ i $Q_{max/h} = 700 \text{ m}^3/d$. Wartości te zostały zatwierdzone na mocy decyzji ROŚ.6223-15/1/2001 w sprawie wydania pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód, ważną do 31 grudnia 2011 r.

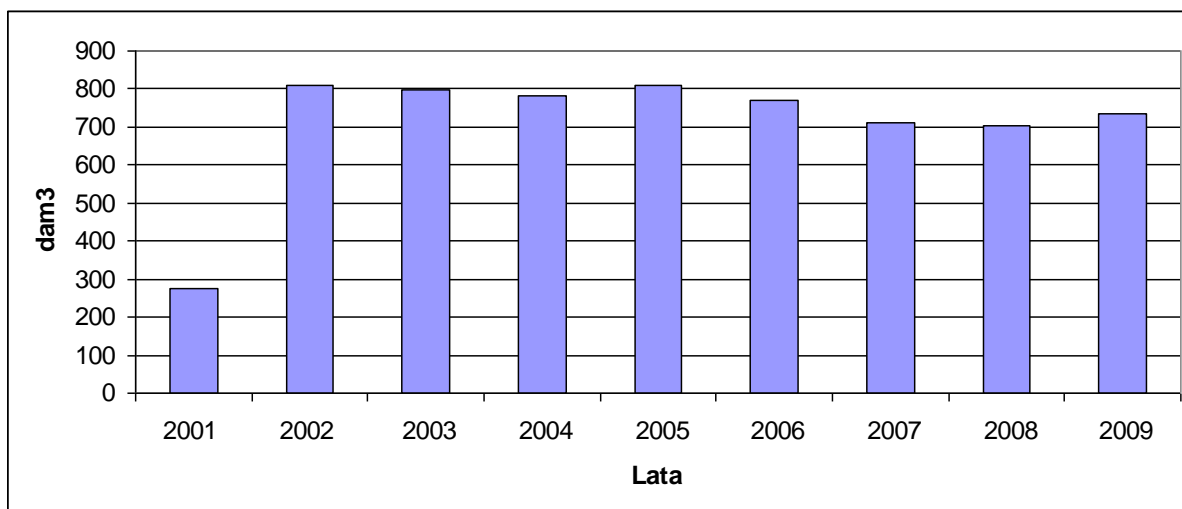
Przy oczyszczalni znajduje się punkt zlewny, do którego dowożone są ścieki z terenów nie objętych siecią kanalizacyjną.

Strefa izolacyjna oczyszczalni mieści się w granicach działki zajmowanej przez nią.

Odbiornikiem wód z oczyszczalni ścieków jest rzeka Węgierka, dopływ rzeki Orzyc.

Produkcja ścieków w mieście mimo wzrostu liczby podłączeń do kanalizacji maleje, co ilustruje poniższy wykres.

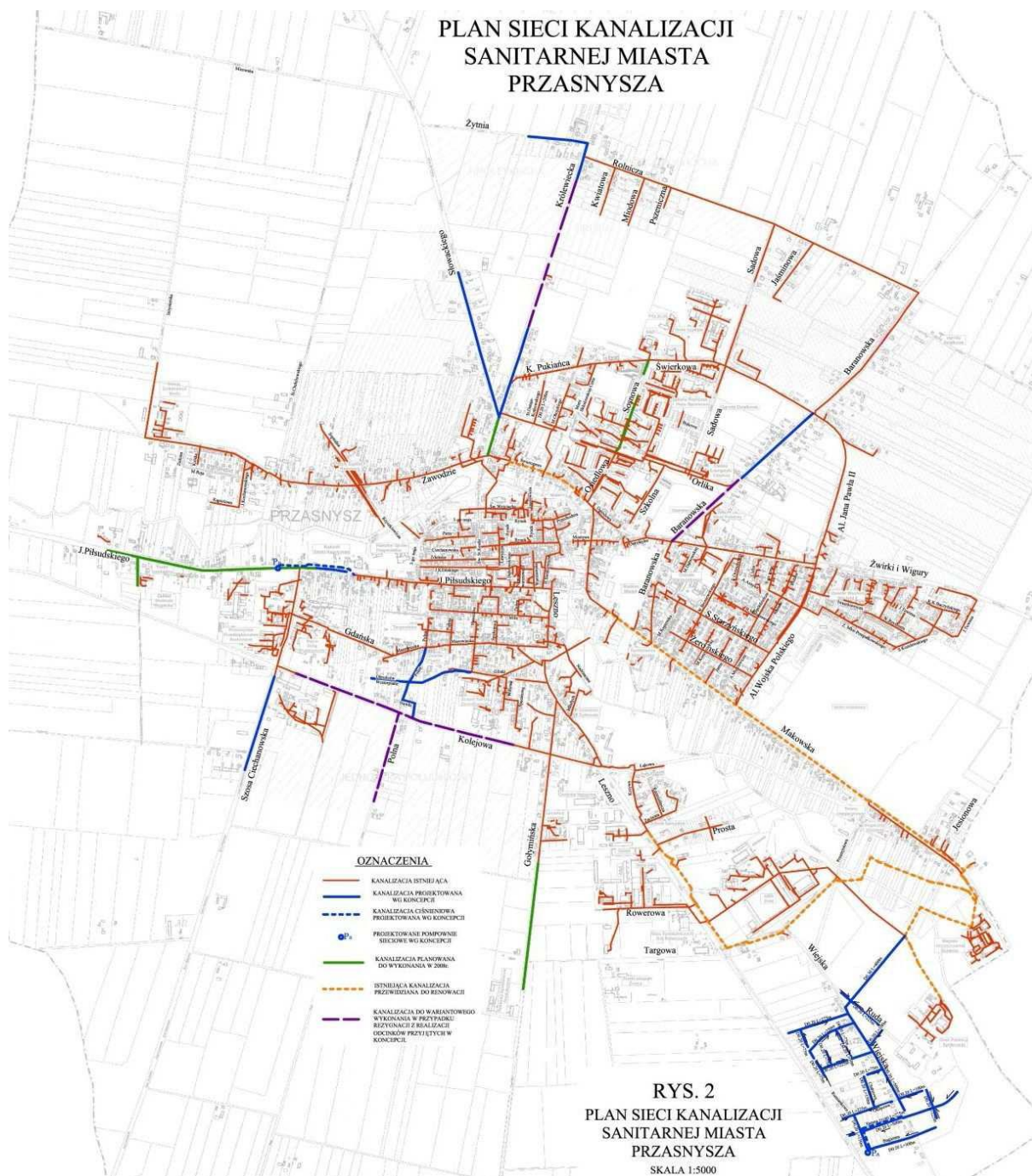
Ryc. 37. Ścieki odprowadzone do oczyszczalni ścieków w Przasnyszu [dam3]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2010

Oczyszczalnia ścieków została zmodernizowana w 2001 r., czego efekt wyraźnie widać na powyższym wykresie.

Ryc. 38. Sieć kanalizacji sanitarnej w Przasnyszu

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Przasnysza na lata 2009-2013

Deszczówka jest odprowadzana do rzeki. Miasto ma pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków opadowych z terenu miasta do rzeki Węgierki. Pozwolenie wydane było 28.08.2002r. Dec.ROŚ.6223-7/1/02. Ważność tego pozwolenia ustalono do dnia 31.08.2012r.

Do miejskiej kanalizacji deszczowej wpływają ścieki opadowe z dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych, miejskich i stanowiących własność Spółdzielni Mieszkaniowej oraz z terenów przemysłowo – składowych i baz transportowych. Ogółem są 24 wyloty do rzeki. Kanalizacja deszczowa jest w złym stanie, technicznym. Ogółem wszystkie wyloty – $Q=2042,91/s=2,04m^3/s$.⁹

⁹ Lokalny Program Rewitalizacji Przasnysza na lata 2009-2013

Mankamentem kanalizacji deszczowej jest to, że wody opadowe są odprowadzane do cieków powierzchniowych bez podczyszczania.

Oczyszczalnia ścieków sanitarnych i sieć kanalizacyjna jest eksploatowana przez Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Przasnyszu.

14.2.3. ELEKTROENERGETYKA

Na terenie Przasnysza nie występują źródła wytwarzania energii elektrycznej. Miasto jest zasilane z Głównego Punktu Zasilania (GPZ) Przasnysz zlokalizowanego przy ul. Piłsudskiego, w zachodniej części miasta. GPZ zasilany jest dwukierunkowo poprzez linię 110 kV Ostrołęka – Ciechanów. Zainstalowana moc transformatorów wynosi 50 MV-A. Z GPZ wychodzą linie 15 kV, które zasilają miasto i gminy powiązane z GPZ Przasnysz.

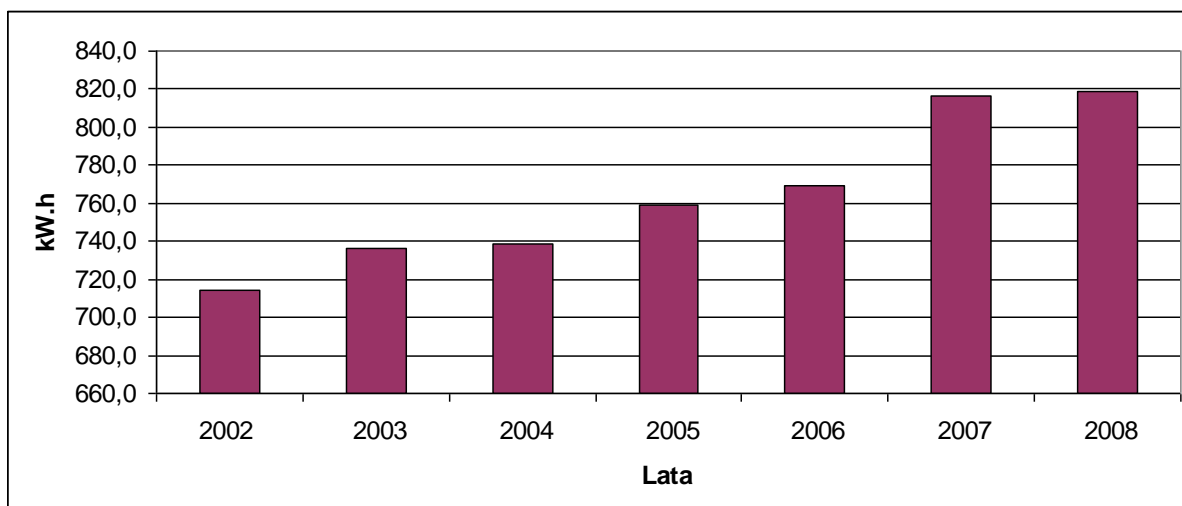
Ryc. 39. Sieć elektroenergetyczna w Przasnyszu

Na terenie miasta usytuowanych jest 76 stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Z informacji uzyskanych w posterunku energetycznym Przasnysz wynika, że mimo wzrostu zużycia prądu (patrz wykres) są znaczne rezerwy mocy w podsystemie energetycznym.

Ryc. 40. Zużycie energii elektrycznej o niskim napięciu [MW/h]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2010

Ta ternie miasta agregaty prądotwórcze umożliwiające produkcję prądu w warunkach awarii posiadają: TP SA, Jednostka Wojskowa, Stacja Uzdatniania Wody, Szpital, Zakład Energetyki Ciepłej.

14.2.4. ZAOPATRZENIE W GAZ

Miasto Przasnysz znajduje się poza zasięgiem sieci gazowej.

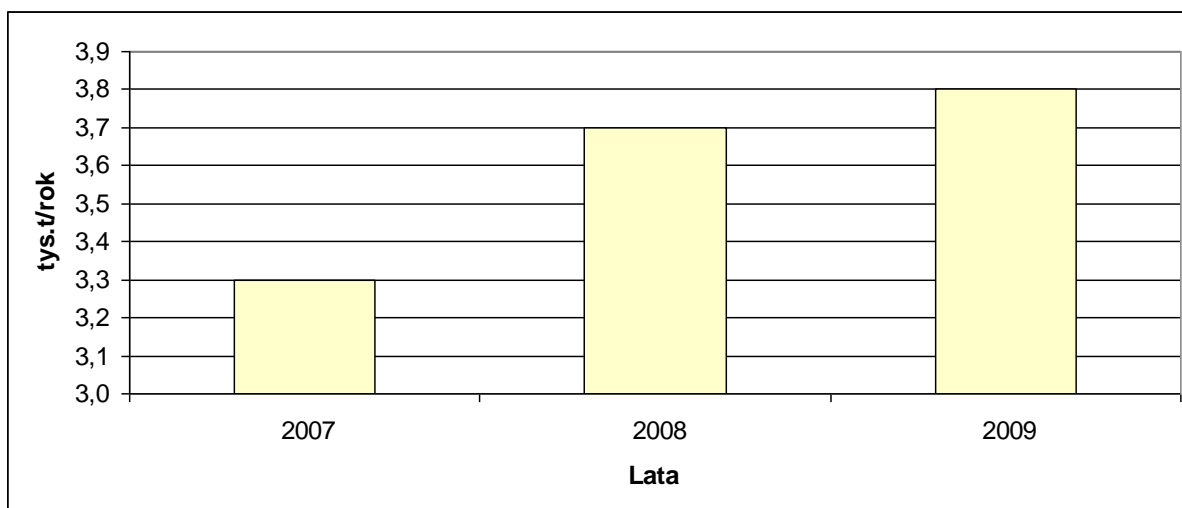
14.2.5. GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie miasta Przasnysz nie ma składowiska odpadów komunalnych. Odpady z terenu miasta wywożone poza jego obszar.

Na terenie miasta nie występują dzikie wysypiska śmieci, jednakże w przypadku pojawienia się nielegalnego składowania odpadów podejmowane są działania mające na celu ich usunięcie¹⁰.

Ilość wyprodukowanych i zgromadzonych na składowisku odpadów stałych wzrasta.

Ryc. 42. Zebrane zmieszane odpady komunalne [t]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych GUS, 2010

Na terenie miasta prowadzony jest system segregacji odpadów u źródła.

¹⁰ Lokalny Program Rewitalizacji Przasnysza na lata 2009-2013

14.2.6. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Głównym źródłem ciepła dla Przasnysza jest Zakład Energetyki Ciepłej położony przy ul. Orlika 26. ZEC *Produkuje on energię ciepłą na potrzeby centralnego ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej dla mieszkańców Przasnysza. Na obszarze Miasta, ZEC posiada około 24,5 tys. mb sieci ciepłej (kanałowej i preizolowanej) oraz ponad 360 obiektów podłączonych do niej. Ogółem jest eksploatowanych ponad 300 węzłów ciepłych indywidualnych i grupowych. Całkowita pojemność wodna sieci wynosi około 500 m³¹¹. Głównym paliwem dla ciepłowni miejskiej jest miał węglowy. Ciepłownia ta opalana jest węglem kamiennym. Wyposażona jest w trzy kotły wodne. Łączna moc nominalna wynosi 20,3 MW.*

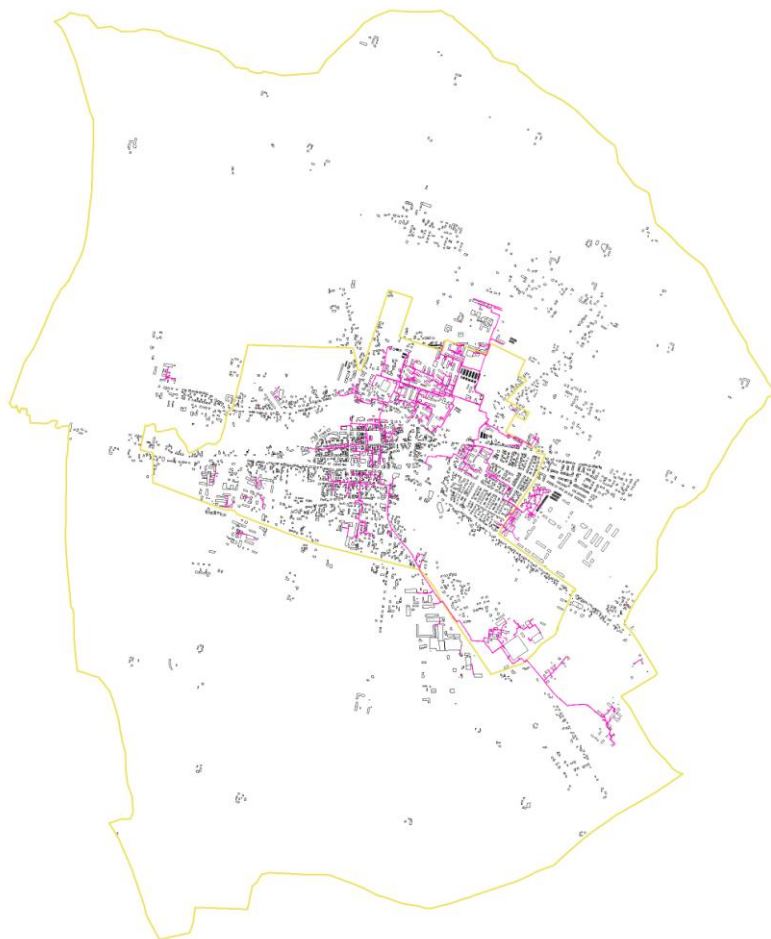
Ciepło dociera przez sieć do odbiorców komunalnych, spółdzielni mieszkaniowych, szkół, urzędów i odbiorców indywidualnych.

Dostawa ciepła odbywa się dwuprzewodową siecią ciepłą o parametrach 130 °C / 70°C o łącznej długości ~24 km.

Znajdująca się poza zasięgiem miejskiej sieci ciepłowniczej zabudowa jednorodzinna oraz zakłady usługowe posiadają indywidualne systemy grzewcze oparte na paliwach stałych, oleju opałowym.

Zasięg sieci ciepłowniczej przedstawiono na poniższym schemacie.

Ryc. 41. Zasięg sieci ciepłowniczej

---

¹¹ Lokalny Program Rewitalizacji Przasnysza na lata 2009-2013

14.2.7. TELEKOMUNIKACJA

Największym operatorem telefonii stacjonarnej oraz dostarczycielem internetu w Przasnyszu jest Telekomunikacja Polska S.A., która jest właścicielem znakomitej części infrastruktury telekomunikacyjnej w mieście.

Najważniejsi na polskim rynku operatorzy sieci telefonii komórkowej obecni są w Przasnyszu. Jakość sygnału telefonicznego jest wystarczająca. Przesył danych Internetem bezprzewodowym wymaga rozbudowy. Na terenie miasta znajdują się cztery przekaźniki GSM, ich lokalizację wskazuje rys. 23.

Statystyki publiczne nie podają liczby abonentów telefonii stacjonarnej i komórkowej w Przasnyszu. Niemniej przyjąć należy, że wszyscy mieszkańcy miasta mają dostęp do usług telekomunikacyjnych.

Mieszkańcy miasta mogą korzystać z systemu bezpłatnego Internetu.

15. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zadania postulowane do uwzględnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz, wynikające ze średnio i długookresowych ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, to:

- a) Rozbudowa i przebudowa dróg wojewódzkich 544 i 617 oraz ich włączenie w układ drogowy „Wielkiej Obwodnicy Mazowsza”,
- b) Planowane obejście miasta w ciągu drogi krajowej nr 57,
- c) Planowana budowa nowego odcinka linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Przasnysz - Chorzele.

Zadania zaplanowane do realizacji na terenie miasta w Planie Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2004-2013:

- a) Renowacja istniejącego zbiornika retencyjnego na rzece Węgiec,ce,
- b) Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Węgiec,ce - około 15 ha lustra wody,
- c) Budowa Mazowieckiego Centrum Sportów Zimowych w Przasnyszu.

Wnioski instytucji

- a) Rozważenie możliwości przestrzennych poprowadzenia Pd obwodnicy miasta w ciągu drogi wojewódzkiej nr 544 Ciechanów – Przasnysz (Zarząd Dróg Wojewódzkich),
- b) Zabezpieczenie przeciwpowodziowe wzdłuż rzeki Węgiec,ce na odcinku między mostami drogowym i kolejowym (Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych).